विपद पूर्वतयारी तथा प्रतीकार्य योजना

सानीभेरी गाउँपालिका, २०७९

Disaster Preparedness and Response Plan

Sanibheri Rural Municipality, West Rukum

सानीभेरी गाउँपालिका, रुकुम (पश्चिम)

आधारभूत मानवीय मापदण्डका गुणस्तर र उत्तरदायित्वहरु

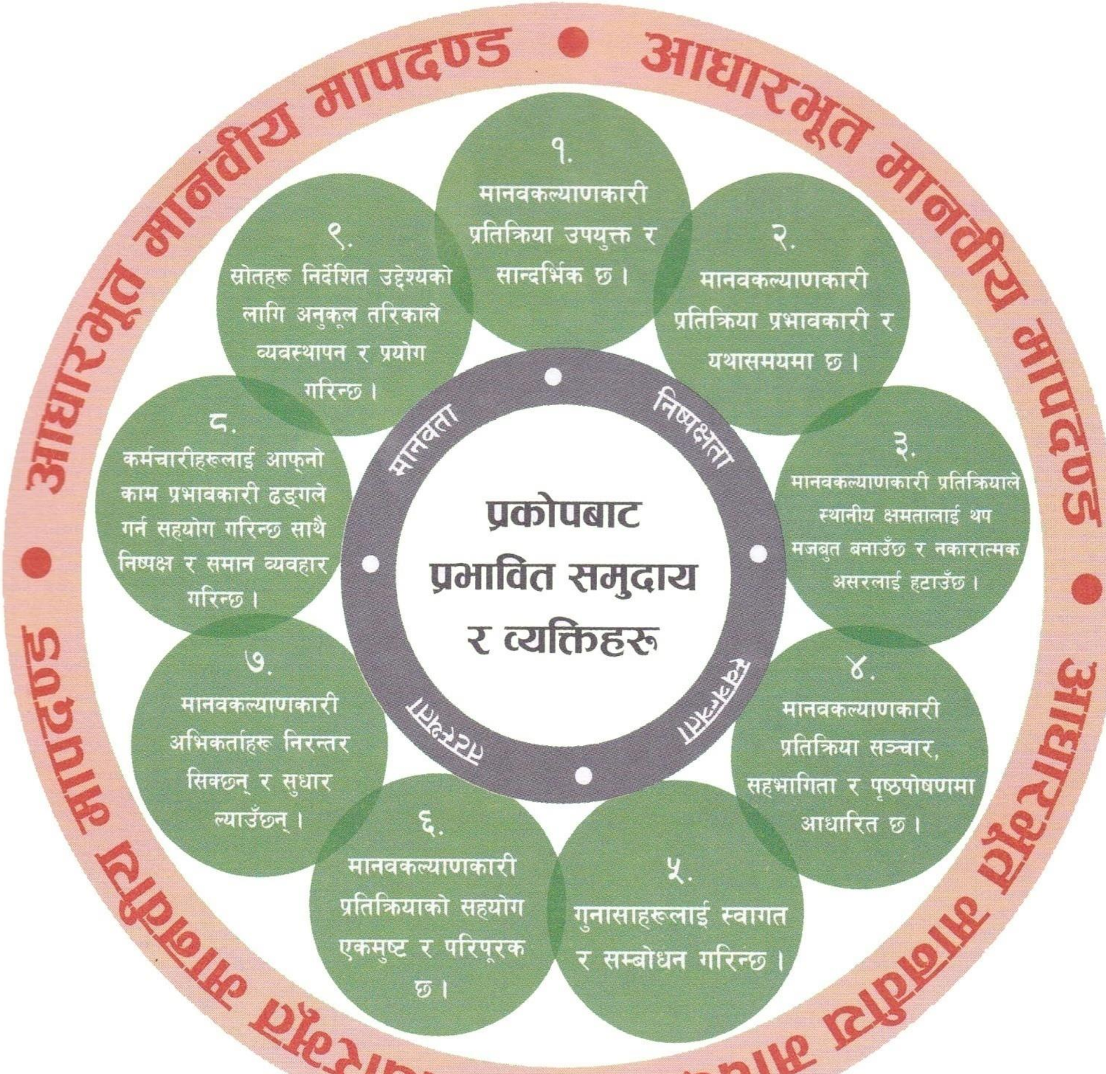

शब्द संक्षेप

ज.वि.व्य.स	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति
DDMC	District Disaster Management Committee
स्.वि.व्य.स	स्थानीय बिपद् व्यवस्थापन समिति
LDMC	Local Disaster Management Committee
व.वि.व्य.स	वडा स्तरिय बिपद् व्यवस्थापन समिति
WDMC	Ward Disaster Management Committee
जिसस	जिल्ला समन्वय समिति
गापा	गाउँपालिका
जिसअ	जिल्ला समन्वय अधिकारी
साबिक गाविस	साविक गाउँ विकास समिति
जि.पु.का.	जिल्ला पूर्वाधार विकास कार्यालय
जि.शि.स.अ.	जिल्ला शिक्षा समन्वय अधिकारी
जि.शि.स.इ.	जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाइ
स्वा.का.	स्वास्थ्य कार्यालय
जिपसेका	जिल्ला पशु सेवा कार्यालय
नेरेसो	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
ने. से.	नेपाली सेना
प्रजिअ	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
प्रउ	प्रहरी उपरीक्षक
सप्रउ	सशस्त्र प्रहरी उपरीक्षक
सप्रनाउ	सशस्त्र प्रहरी नायब उपरीक्षक
प्रनाउ	प्रहरी नायब उपरीक्षक
प्रनि	प्रहरी निरीक्षक

मबासशा	महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा
सप्रब	शसस्त्र प्रहरी बल
स.डि.व.का.	सव डिभिजन वन कार्यालय
जि.भु.सं का.	जिल्ला भु संरक्षण कार्यालय
ज.उ.प्र.नि.वि.	जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण बिभाग
रा/अगैसस	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था
SSBH	Strengthening Systems for Better Health in Nepal
RCDC	Rukumeli Social Development Centre
MSNP	Multi Sector Nutrition Programme
NCCSP	Nepal Climate Change Support Program
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund
ASHA	Adaptation for Small Holders in Hilly Areas
ASDP	Agriculture Sector Development Programme
NRCS	Nepal Red Cross Society
SusWA	Sustainable Wash for All

बिषय सुची

परिच्छेद १ : पृष्ठभूमी ८
१.१ गाउँपालिकाको परिचय ९
१.१.१ भौगोलीक अवस्था १०
१.१.२ सामाजीक अवस्था १०
१.१.३ मानवीय अवस्था ११
१.१.४ आर्थीक क्रियाकलापको अवस्था ११
१.१.५ प्राकृतीक श्रोतको अवस्था ११
१.१.६ भौतिक पुर्वाधारको अवस्था ११
१.२ योजनाको पृष्ठभूमि (विपदको स्थिति, योजनाको आवश्यकता, औचित्य) १२
परिच्छेद २ : विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य १३
२.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा १३
२.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा प्रक्रिया १४
२.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको सिमितता १४
२.४ योजना तर्जुमाको पुर्वानुमान /परिस्थिति तथा योजना तर्जुमा सम्बन्धी पूर्वानुमान १५
परिच्छेद ३ : विपद् जोखिमको अवस्था १६
३.१ विगतका विपद्हरुको विश्लेषण १६
३.२ प्रमुख प्रकोपहरु र प्राथमीकतामा रहेका प्रकोपहरु २०
३.३ प्रकोप पात्रो २१
३.४ सम्भाव्य प्रकोपको आँकलन तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्रको नक्शाङ्कन २२
३.५ कानुनी नीतीगत तथा संस्थागत व्यवस्था २७
३.६ सरोकालवाला संस्थाहरु २८
३.७ गाउँपालिकाको स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच ३१
परिच्छेद ४ : विपद्को प्रकृतिमा आधारित विषयगत प्रतिकार्य योजना ३५
४.१ विषयगत क्षेत्रको अवधारणा ३५
४.२ विषगत क्षेत्रको परिचय ३५
४.३ उद्देश्य ३५
४.४ गाउँपालिका स्तरमा सक्रिय रहने विषयगत क्षेत्र ३५

४.५ क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु ३६
४.६ विषयगत क्षेत्रमा आधारीत पूर्वतयारी तथा प्रतीकार्य योजना ३६
४.६.१ विषयगत क्षेत्रः खोज तथा उद्धार ३६
४.६.२ विषयगत क्षेत्र : खाद्य तथा कृषि ४१
४.६.३ विषयगत क्षेत्र : अस्थायी आवास तथा गैर खाद्य ४४
४.६.३.६ क्षेत्रगत सदस्यहरुको सूची, क्षमता तथा श्रोत मापन ४५
४.६.४ विषयगत क्षेत्र : स्वास्थ्य तथा पोषण ४७
४.६.४.६ क्षेत्रगत सदस्यहरुको सूची, क्षमता तथा श्रोत मापन ४९
४.६.४.८ विपद् अवस्थामा आधारित आपतकालीन प्रतिकार्य योजना ५०
४.६.५ विषयगत क्षेत्र : शिक्षा ५२
४.६.६ विषयगत क्षेत्र : संरक्षण ५५
४.६.७ विषयगत क्षेत्र : खानेपानी तथा सरसफाई ५९
४.६.८ विषयगत क्षेत्र : राहत तथा पूर्ननिर्माण ६२
४.६.८.८ विपद् अवस्थामा आधारित आपतकालीन प्रतिकार्य योजना ६४
४.६.९ विषयगत क्षेत्र : सुचना संकलन, विश्लेषण तथा समन्वय ६५
परिच्छे ५ : आवश्यकताको लेखाजोखा ६८
५.१. विषयगत स्रोत साधनको आँकलन ६८
५.१.१ स्थानीय आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (LEOC) ६८
५.१.२ जनशक्ति ६८
५.२ वन्दोवस्तीका सामानको आँकलन ६८
५.३ अन्य आवश्यकताहरू ६८
५.४ अनुमानित लागत ६८
५.५ आर्थिक श्रोत र उपलब्ध हुने विधि र संयन्त्र ६८
५.६. अन्य निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य ६९
५.७ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण ६९
परिच्छेद ६ :. अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना ७०
६.१. लक्ष्य र सूचकहरू ७०
६.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संयन्त्र ७१
६.३. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजना ७१
६.४. क्षमता विकास ७२
६.५ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन र पृष्ठपोषण ७२

७. अनुसूचीहरु ७३
८. सन्दर्भ सामग्रीहरू ७७

परिच्छेद १ : पृष्ठभूमी

नेपाल निरन्तर दोहोरिरहने बहु-प्रकोपका घटनाहरु बाट उत्पन्न विपद्को अत्याधिक जोखिममा रहेको मुलुकहरु मध्ये एक हो । विश्वका १ सय ९८ मुलुक मध्ये नेपाल भूकम्पका हिसाबले ११ औं, बाढिको हिसाबले ३० औं स्थानमा र जलवायु परिवर्तनको हिसाबले विश्वमा चौथो तथा एशियामा छैठौं जोखिमपूर्ण देशको रूपमा रहेको छ । यहाँ प्रत्येक वर्ष बाढी, पहिरो, चट्याङ्ग, आगलागी, सडक दुर्घटना तथा महामारी जस्ता प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक प्रकोपहरुका कारण जनधनको ठूलो क्षति तथा नोक्सानी हुने गरेको छ । नेपालमा विशेष गरी नियमित रूपमा हुने बाढी, पहिरो, हुरिबतास, आगलागी, चट्याङ, सडक दुर्घटना, असिना, हिमपहिरो, महामारी जस्ता मौसमी विपद्बाट हरेक वर्ष लगभग बीस हजारभन्दा बढि परिवारहरू प्रभावित हुने गरेका छन् । नेपालमा प्रति वर्ष विभिन्न विपद्हरूबाट सरदर औषतमा एक हजारको हाराहारीमा मानिसहरूको मृत्यु हुने गर्दछ । जसमध्ये वार्षिक ३ सय जनाको मृत्यु बाढी तथा पहिरोका कारणले मात्रै हुने गर्दछ । यसैगरी सबैभन्दा बढी आगलागीका कारण पशु चौपाया, पंक्षी, जग्गाजमिन, वन क्षेत्र र बालीनाली, धनसम्पत्तिको नोक्सानी हुने गरेको छ । विपद्को कारण नेपालले हरेक वर्ष औसतमा १ अर्ब २१ करोडको बराबरको सम्पत्तिको क्षति व्यहोर्नु परेको छ। त्यसमा झन चिनको Wuhan शहरमा सन २०१९ साल डिसेम्वर महिनामा पहिचान गरिएको र तेस्रो लहर पनी पार गरेको यसले विश्व्यापी महामारीको रुप लिएको छ। यसको संक्रमणवाट समेत नेपाल आक्रान्त भएको छ। कोभिड-१९ को महामारीका कारण मानव जातीमाथि शताब्दीकै सवैभन्दा ठूलो संकट पैदा भएको छ । यस महामारीबट लाखौ मानिसको ज्यान गईसकेको छ भने लाखौ संक्रमितहरु प्रताडित छन् र बेलाबेला यसको त्रास भइरहेको छ ।

कमजोर भु-बनोट, कमजोर भौगर्भिक अवस्था, मौसमी विषमता तथा जलवायु परिवर्तनका कारण भूकम्प, बाढी, पहिरो तथा भू-स्खलन, डुबान, चट्याङ, खडेरी, हिमपात, असिना, हिमपहिरो, हिमताल विष्फोटन, अतिवृष्टि, अनावृष्टि, हुरी बतास, शीतलहर, तातो हावाको लहर, वन डढेलो लगायतका प्राकृतिक प्रकोपहरुबाट प्रभावित छ। गैरप्राकृतिक प्रकोपहरु जस्तै महामारी, अनिकाल, सडक दुर्घटना, कीट वा सूक्ष्म जीवाणु आतंक, पशु तथा चराचुरुङ्गीमा हुने फ्लु, प्यान्डामिक फ्लु (कोभिड १९) जस्ता विश्व व्यापी रुपमा हुन सक्ने महामारी, सर्पदंश, जनावर आतंक, आगलागी, विषाक्त खाद्य सेवन, वातावरणीय प्रदुषण, वन विनास वा भौतिक संरचनाको क्षति तथा प्रकोप उद्धार कार्यमा हुने दुर्घटना लगायत बाट पनि प्रभावित छ। अव्यवस्थित तिव्र शहरीकरण, जनसंख्या वृद्धि, गरिबी, विकासका कार्यहरुमा वातावरणिय पक्षलाई ध्यान नदिने कार्याहरुले गर्दा विपद बाट हुने क्षतिमा वृद्धि भएको छ भने विपद् सङ्कटासन्नतामा अझ वृद्धि भइरहेको छ ।

सरकारले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका कार्यहरुलाई योजनाबद्ध र व्यवस्थित गर्न नीतिगत, कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्था गरेको छ । यस सन्दर्भमा विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि दैवी प्रकोप (उद्धार) ऐन, २०३९; स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५; भवन ऐन, २०५५; राष्ट्रिय भवन संहिता, २०६०; विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०६६; जलवायु परिवर्तन नीति, २०७६; भू-उपयोग नीति २०६९; जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन नीति, २०७२; राष्ट्रिय पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना नीति, २०७२; राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्यको कार्यढाँचा, २०७०; बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत मार्गदर्शन, २०७२; राष्ट्रिय शहरी विकास रणनीति, २०७३ आदि महत्वपूर्ण कानूनी तथा नीतिगत आधार हुन् । त्यस्तै नेपालको संविधान, २०७२ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७५), विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६, विपद जोखिम न्युनिकरण राष्ट्रिय निति, २०७५; विपद जोखिम न्युनिकरण राष्ट्रिय रणनिनितिक कार्ययोजना २०७५ पछिल्ला महत्वपूर्ण कानूनी व्यवस्था हुन् । साथै केन्द्र देखि स्थानीय स्तर सम्म कानून बमोजिम स्थापित विपद व्यवस्थापन समितिहरु, नेपाल सरकारका विभिन्न निकाय एवं प्रतिष्ठानहरुलाई महत्वपूर्ण संस्थागत व्यवस्थाको रुपमा लिन सकिन्छ भने विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले व्यवस्था गरेका विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद्, कार्यकारी समिति, प्राधिकरण, प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानीय तहका समितिहरु नयाँ संस्थागत व्यवस्थाका रुपमा रहेका छन् । विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि मूलतः सेण्डाइ कार्यढाँचा (सन् २०१५- २०३०), दिगो विकासका लक्ष्यहरु, जलवायु परिर्वतन सम्बन्धी पेरिस सम्झौता लगायतका अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता एवं राष्ट्रिय आवश्यकता अनुरुप विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि मूल नीति तर्जुमा गर्नु आवश्यक भएको छ। नेपालले विपद जोखिम व्यवस्थापनका पहल कदमिहरुको कार्यान्वयनबाट प्राप्त सिकाई र अनुभवहरु,

२०७२ सालको गोरखा भूकम्प तथा पछिल्ला अन्य विपद्का घटनाहरुको सिकाई र अनुभवहरु समेतलाई आधार बनाई विद्यमान विपद् जोखिमको न्यूनीकरण तथा अन्य नयाँ सम्भावित जोखिमको प्रभावकारी रोकथाम र विपद् जोखिमबाट सुरक्षित, जलवायु अनुकुलित तथा उत्थानशील राष्ट्रको निर्माण गर्न अपरिहार्य रहेको छ ।
विपद्को सवाल राहत र उद्धारसँग मात्र सीमित छैन । आधारभूत मानव अधिकार, मानवीय कानून, विकास निर्माण, गास, बास, कपास, शान्ति सुरक्षा एवं सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक लगायतका हरेक विषयहरूसँग यसको प्रत्यक्ष सम्बन्ध छ । यस्तै संवेदनशील सवालहरूलाई हृदयगमन गरी विपद् व्यवस्थापनका गतिविधिहरूलाई विकासका हरेक पक्षसँग समाहित गर्दै दिगो विकासको अवधारणा भित्र एकीकृत गरिनु पर्ने आजको आवश्यकता रहेको छ । यसका लागि आवश्यक पर्ने अल्पकालीन एवं दीर्घकालीन योजनाका साथ विपद् व्यवस्थापनका गतिविधिहरूलाई विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरू र सरोकारवाला निकायहरू बीचको साझेदारी, समन्वय र सहकार्यमा प्रतिबद्धता र ऐक्यबद्धताका साथ योजना तर्जुमा देखि कार्यान्वयन सम्म कार्य गर्नुपर्ने आजको सान्दर्भिकता हो ।
माथि उल्लेखित आवश्यकताहरुलाई मध्य नजर गर्दै खतरा तथा सङ्कटासन्नता, विपद् प्रभावित वडाहरू, गाउँपालिका स्थित सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरूको क्षमता र सहभागिता सुनिश्चित गर्दै स्थानीय स्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्यलाई बलियो बनाउने र विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई वडा र वस्ति तहसम्म प्रभावकारी बनाउने प्रयास स्वरूप गाउँपालिकामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८ निर्माण गर्ने प्रमुख लक्ष्य हो ।

१.१ गाउँपालिकाको परिचय

कर्णाली प्रदेशको एक जिल्ला रुकुम (पश्चिम) का ६ वटा स्थानीय तह मध्ये सानीभेरी गाउँपालिका एक हो । जिल्लाको साविक ५ वडा गा.वि.स.हरु (सिम्ली, गरायला, अर्मा, पुर्तीमकाडा (वडा १, २, ३, ६, ७, ८) र दुली (वडा १, २, ३, ७, ८, ९) समेटेर वि.स. २०७३ वैशाख २५ गते सानीभेरी गाउँपालिकाको गठन भएको हो । ११ वटा वडामा वीभाजीत सानीभेरी गाउँपालिकाको सदरमुकाम सिम्ली बजारमा रहेको छ । सानीभेरी गाउँपालिका रुकुम (पश्चिम) जिल्लाको सदरमुकामबाट १५ किलोमिटर पश्चिममा पर्दछ । यस गाउँपालिकालाई करिब बिचबाट छिचोल्दै पूर्व देखि पश्चीमसम्म सानीभेरी नदी र रिम्नामा ठूलीभेरी नदी मिसिएर बग्दछ तर अधिकांश भूभागमा सानीभेरी नदी बग्ने हुनाले यस गाउँपालिकाको नामाकरण सानीभेरी गाउँपालिका गरिएको हो ।

Location Map of Sanibheri Rural Municipality

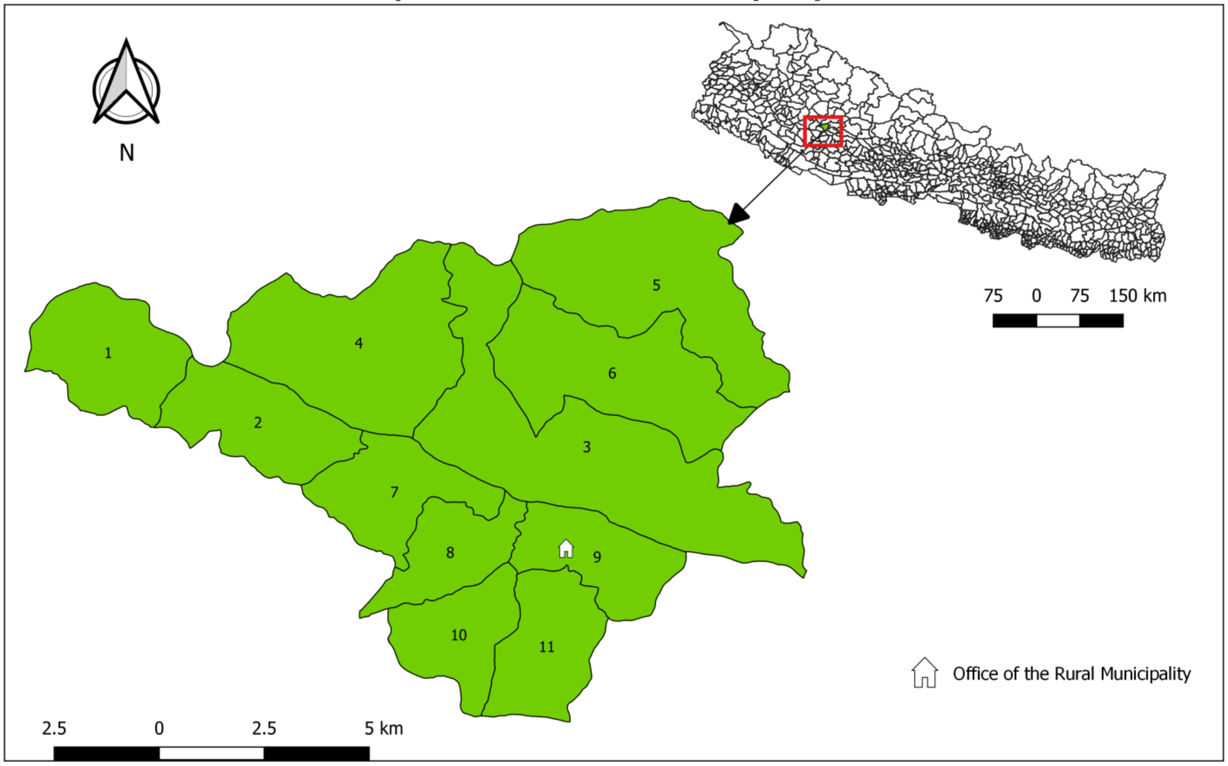

चित्र १ : गाउँपालिकाको अवस्थित नक्सा

१.१.१ भौगोलीक अवस्था

सानीभेरी गाउँपालिकाको पूर्वमा मुसीकोट नगरपालिका र बाँफिकोट गाउँपालिका रहेको छ भने पश्चिममा जाजरकोट जिल्लाको भेरी नगरपालिका रहेको छ । त्यसरी नै सानीभेरी गाउँपालिका उत्तरमा आठबीसकोट नगरपालिका रहेको छ भने दक्षिणमा चौरजहारी नगरपालिका र त्रिवेणी गाउँपालिका रहेको छ । सानीभेरी गाउँपालिका २६ डिग्री ३६ मिनेट २० सेकन्ड उत्तर देखि २८ डिग्री ४३ मिनेट ५९ सेकन्ड उत्तरी अक्षांस सम्म र ८२ डिग्री १३ मिनेट ५० सेकन्ड पूर्व देखि ८२ डिग्री २५ मिनेट १५ सेकन्ड पूर्वी देशान्तर सम्म फैलीएको छ । उचाईको हिसाबमा यो गाउँपालिका समुन्द्र सतहबाट ७१९ मिटर (सानीभेरी गाउँपालिका, चौरजहारी नगरपालिका र भेरी नगरपालिका, जाजरकोटको सिमा क्षेत्र कालेगाउँ मुनी भेरी नदी बगर) देखि २८८५ मिटर सम्म (वडा नं ३ र ५ को संगम डाँडा) को उचाइमा अवस्थित छ । यो गाउँपालिका मध्य उचाईमा रहेको हुनाले यहाँ कृषि कार्य तथा विकास गतीविधि सञ्चालन गर्न तुलनात्मक रुपमा सहज हुने देखिन्छ ।

१.१.२ सामाजीक अवस्था

गाउँपालिकामा २०६८ को जनगणना अनुसार ४,३३७ घरधुरी तथा २४,२२१ जनसंख्या रहेकोमा डिजिटल प्रोफाइल सर्वेक्षण २०७८ अनुसार सानीभेरी गाउँपालिकाको जम्मा घरधुरी ५,२७७ र जनसंख्या २७,२३७ पुगेको छ । हाल वडा अनुसार सबैभन्दा उच्च जनसंख्या वडा नं ३ मा ४४३५ रहेको छ भने सबै भन्दा कम जनसंख्या वडा नं ६ मा १३९९ रहेको देखिन्छ । हालको औसत घरपरिवारको आकार ५.२ र लैङ्गिक अनुपात १०६.० रहेको छ । समग्रमा लैङ्गिक रुपमा यस गाउँपालिकाको जनसंख्या २०६८ को तुलनामा पुरुष भन्दा महिलाहरुको जनसंख्या बढी थियो भने २०७७ मा महिलाहरुको संख्या घट्दो देखिन्छ । साथै परिवारको आकार घटेको छ ।

यस गाउँपालिकाभित्र धेरै जातजातीहरुको बसोबास भएतापनी ठूलो घरधुरी संख्यामा ब्राम्हण, क्षेत्री (६०.९ प्रतीशत) समुदायको बसोबास छ जस मध्ये ठकुरी, खत्री, वली, डाँगी, विष्ट आदिको बाहुल्यिता छ । त्यसरी नै दोस्रो ठूलो घरधुरी

संख्यामा आदिबासी/ जनजाती (२०.२ प्रतीशत) समुदाय रहेको छ जस अन्तरगत पुन, रोका, बाठा, कुवर आदिको बाहुल्यिता छ । मगर जातसँग कौरा, घाटज जस्ता कला, संस्कृती तथा विभिन्न भेषभुषा रहेको हुनाले साँस्कृतिक पर्यटनसँग जोड्न सक्ने सम्भावना छ। तेस्रोमा दलित घरधुरी १८.९ प्रतीशत रहेको छ। छुवाछुत मुक्त र सद्भाव युक्त गाउँपालिकाको घोषणा भएकोले सामाजीक छुवाछुतको भावना कम भएता पनि आर्थीक विकास तथा सहभागीताको हिसाबले दलित समुदायलाई ध्यान दिनु पर्ने आवश्यकता देखिन्छ।

१.१.३ मानवीय अवस्था

यस गाउँपालिका भित्र ३३ वटा आधारभुत, १२ वटा माध्यमिक विद्यालय र ४ वटा बाल विकास केन्द्र सञ्चालनमा रहेको छ। पालिकामा करिब ७५ प्रतीशत जनसंख्या साक्षर रहेका छ। विद्यालयहरुमा कूल १२१ स्वीकृत दरबन्दी भएकोमा ५२२ जना शिक्षक कार्यरत रहेको देखिन्छ। गाउँपालिकामा १ वटा १५ सैया अस्पताल रहेको, ४ वटा स्वास्थ्य चौकी र ७ वटा सामुदायीक स्वास्थ्य केन्द्र (आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र), ३ वटा बर्थीङ्ग सेन्टर, १९ वटा खोप केन्द्र र १४ वटा गाउँघर क्लीनीक सञ्चालनमा रहको छ। गाउँपालिका भित्र स्वास्थ्य संस्थाहरुमा २ जना चिकित्सक र ३८ जना स्वास्थ्यकर्मी कार्यरत रहेको देखिन्छ।

१.१.४ आर्थीक क्रियाकलापको अवस्था

साना स्थानीय सडकहरुको निर्माणसँगै स्थानीय ग्रामीण क्षेत्रले मध्ये पहाड राजमार्गसँग सम्बन्ध स्थापना भएको छ। यसले विभिन्न खाले व्यवसाय, कृषि उत्पादन र यसको बजारीकरणको सम्भावना बढाएको छ। प्रमुख पेशाका आधारमा जनसंख्यालाई हेर्दा कृषि तथा पशुपालनलाई प्रमुख पेशाको रुपमा अवलम्बन गर्ने जनसंख्या ३१.४ प्रतीशत र ज्याला मजदुरीमा संलग्न १० प्रतीशत रहेको छ। गाउँपालिकामा जम्म घरधुरी संख्या ५२७८ मध्ये ९७.४२ प्रतीशतले कृषि कार्य गर्ने गरेको देखिन्छ। गाउँपालिका भित्र जम्मा ३४५ साना ठूला व्यापार व्यवसाय र २३ वटा लघु, साना तथा मझौला उद्योग रहेको देखिन्छ। सदरमुकाम सिम्ली बजारमा करिव ८ वटा खाने बस्ने सुविधा भएको होटल सहित पालीका भरीमा कूल २३ वटा होटल, लज र रेष्टुराँ रहेको छ। गाउँपालिका भरीका व्यवसायहरुबाट कुल ३७६ रोजगारी सृजना भएको छ। कूल ५,२७८ घरधुरी मध्ये २९.१ प्रतीशतसँग मात्र खेत छ, ७० प्रतीशत भन्दा बढीसँग बारी मात्र रहेको देखिन्छ। व्यक्तीको स्वामित्वमा कूल ३५,१३७ रोपनी जमिन रहेकोमा ११.६ प्रतीशत जमिन बाँझो अवस्थामा रहेको छ भने ३१,०६७ रोपनी जमिनमा मात्र खेतीपाती गर्ने गरेको देखिन्छ।

१.१.५ प्राकृतीक श्रोतको अवस्था

गाउँपालिकाको जम्मा १३३.८ वर्ग कि.मि. मध्ये सबै भन्दा बढी ७२.७ वर्ग कि.मि (५४.३ प्रतीशत) वन क्षेत्र रहेको छ। झाडबुट्यान (२१ वर्ग कि.मि) र चरण क्षेत्र (४.९ व.कि.मि) लाई पनि वन विकास प्रयोजनकै लागी प्रयोग गर्न सक्ने देखिन्छ। उच्च पहाडी क्षेत्रमा रहेको यस गाउँपालिकाको भौगोलीक बनोट विविधतायुक्त छ। यहाँ पाखा, पखेरा, जंगल, नदि, खोल्सा, खोँच र बेशी आदि विविध धरातलीय स्वरुप पाइन्छ। यस गाउँपालिकामा शीतोष्ण हावापानीको प्रधानता छ।

यहाँको वनमा खयर, साल, लालीगुँरास, चिमाल, लेकाली, धुपी सल्ला, चिलाउने तथा चिराइतो, ठूलो ओखर, पाखनवेद जस्ता मूल्यवान प्रजातीका वन सम्पदा पाइन्छ। लाटोकोसेरो, हुचिल, कोइली, तामे, ढुकुर, गिद्ध, न्याउली, बाज, कालिज जस्ता पन्छी र चितुवा, चरी बाघ, फ्याउरो, असला माछा, मलसाप्रो, लंगुर बाँदर जस्ता जनावर पाइन्छ।

दोश्रो ठूलो क्षेत्रफल ३०.८ (२३ प्रतीशत) कृषियोग्य भूमीले ओगटेको छ। तुलनात्मक रुपमा कृषिभूमी कम देखिएकाले यहाँ नयाँ प्रविधि र थोरै क्षेत्रमा धेरै उत्पादन गर्न सक्ने उपायहरु अपनाउन पर्ने आवश्यकता देखिन्छ। यसरी नै नदी, खोलाले १.३ प्रतिशत र बगरले १.८ प्रतीशत भूभाग ओगटेको छ। सानीभेरी नदि, ठूलीभेरी नदि, मौराखरा, देउताखोला, सिम्ली खोला, सिस्ने खोला, फुकुर खोल, अब्यारी खोला, खार खोला, गिठाकोट खोला जस्ता जलश्रोतहरु रहेकाले वास्तवमै प्राकृतिक श्रोत जलसाधनको दृष्टिले सुसज्जित गाउँपालिकाको रुपमा रहेको छ।

१.१.६ भौतिक पुर्वाधारको अवस्था

यस गाउँपालिकामा सडक संजालको अवस्था हेदा सानीभेरी गाउँपालिकाको मध्ये भागबाट १८ कि.मि. लम्बाई भएर मध्ये पहाडी राजमार्ग पूर्व पश्चिम भएर गएको छ। पूर्वमा मुसिकोट बजार र त्यो भन्दा अझै पूर्वमा रुकुम पूर्व, बाग्लुङ्ग, पर्वत हुँदै पोखरा, काठमाडौं सम्मको बजार जोडिएका छन्। त्यसरी नै पश्चिमतिर जाजरकोटको खलंगा, दैलेख, सुर्खेत

र नेपालगञ्ज जस्ता बजार केन्द्रहरु सर्म्पकमा आएका छन् । गाउँपालिका भित्र करीव ३०० कि.मि कच्ची तथा ग्राभेल सडकहरुको सञ्जाल छ ।

सिस्ने खोला, सिम्ली खोला, देउता खोला आदि जलविद्युतको श्रोत रहेको छ । निर्माणधीन उत्तरगंगा योजना सम्पन्न भएपछि राष्ट्रिय ग्रीड प्रणालीमा आवद्ध भई थप विद्युत उपलब्ध हुन सक्ने अवस्था रहेको छ। पालिका भित्र ९ वटा लघु जलविद्युत परियोजना सञ्चालन रहेको छ । लगभग ४० प्रतीशत घरधुरीमा विद्युत सुविधा पुगेको छ र ५१ प्रतीशत घरमा सोलार सुविधा (मोबाइल चार्ज र बत्ति बाल्न मिल्ने) रहेको छ । ९८.९२ प्रतीशतले दाउराबाट खाना पकाउने गरेको छ। ९५.४ प्रतिशत घरधुरीमा मोबाइल तथा टेलीफोन सुविधा रहेको देखिन्छ। १०६.५ मेगाहर्जको रेडियो मौराखरा एफ.एम. सञ्चालनमा रहेको छ । टेलिभिजनको पहुँभ कम मात्रामा रहेता पनी ईन्टरनेट सेवा र फोनको प्रयोग बढ्दो छ। सानीभेरी गाउँपालिकामा ९१.७ प्रतिशत घरहरुको जग ढुङ्गा, माटोको रहेको छ। छानोको आधारमा बसोबास गरेको घरसंख्यालाई वर्गीकरण गर्दा सबैभन्दा उच्च संख्यामा टायल वा ढुङ्गाको छाना घरमा बसोबास गर्ने घरधुरीको संख्या ६१ प्रतीशत रहेको छ ।

१.२ योजनाको पृष्ठभूमि (विपदको स्थिति, योजनाको आवश्यकता, औचित्य)

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको लागि कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थापनका क्षेत्रमा नेपाल सरकारले समयानुकूल परिमार्जन गर्दै विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना राष्ट्रिय, प्रदेश र स्थानीय तहमा तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई अनिवार्य बनाएको छ । यस्ता कानूनी व्यवस्थाहरुमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७५), स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति, २०७५ र विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना, २०७५ लगायतका कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाहरू छन् । यसैगरी, अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि सेण्डाइ कार्यढाँचा (सन् २०१५-२०३०), दिगो विकासका लक्ष्यहरू, जलवायु परिर्वतन सम्बन्धी पेरिस सम्झौता, आवधिक योजना, नीति तथा कार्यक्रम लगायतका सन्धि सम्झौतालाई समेत आत्मासात् गर्दै संघ, प्रदेश र स्थानीय तहहरुमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई विपद्बाट हुने मानवीय र भौतिक क्षति न्यूनीकरण गर्नु आवश्यक हुन्छ ।

नेपालको संविधान, २०७२ को अनुसूची ७ मा प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक पूर्वतयारी, विपद्, उद्धार तथा राहत र पुनर्लाभ कार्यलाई संघ र प्रदेशको साझा अधिकारको सूचीमा सूचीकृत गरिएको छ भने अनुसूची ९ मा संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीनै तहको साझा अधिकारको सूचीमा विपद् व्यवस्थापनलाई राखिएको छ । अनुसूची ८ ले विपद् व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहको एकल अधिकारको सूचीमा समेटेकोले यसमा स्थानीय तहको महत्वपूर्ण भूमिका हुनुपर्ने स्पष्ट छ। विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७५) ले जोखिम विपद् न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद्, कार्यकारी समिति, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण (यसपछि प्राधिकरण भनिने), प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद् र कार्यकारी समिति, जिल्ला तथा स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापन समितिहरूको संस्थागत व्यवस्था गरी तिनीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार समेत तोकेको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा २ (न) ले गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार भित्र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सबै चरणका कार्यहरू समावेश गरेको छ । यस ऐनले राष्ट्रिय भवन संहिता तथा मापदण्ड बमोजिम भवन निर्माण अनुमति, अनुगमन र नियमन सम्बन्धी कार्यहरूका साथै सुरक्षित बस्ती विकास सम्बन्धी नीति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, नियमन र मूल्याङ्कन कार्यलाई समेत गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार भित्र समेटेको छ । राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७० (प्रथम संसोधन, २०७५) ले विपद् पूर्वतयारी र विपद् पछिको खोज, उद्धार र राहत कामलाई व्यवस्थित तुल्याउन, जिम्मेवारीको बाँडफाँड गर्न र समन्वयलाई प्रभावकारी बनाउन स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ। यस अन्तर्गत प्रतिकार्यका लागि अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगको अपिल गर्ने प्रक्रिया र त्यसको जिम्मेवारी, त्यसका लागि ध्यान दिनु पर्ने पक्ष, अन्तर्राष्ट्रिय सहायताको समन्वयका कुराहरूलाई पनि उक्त कार्यढाँचाले व्यवस्थित गरेको छ। उक्त कार्यढाँचाले आपत् समयमा निकायगत समन्वयका लागि विषय क्षेत्रगत समूहको प्रावधान, विपद् सूचना संकलन र प्रभावको संयन्त्र र त्यसको परिचालनको पक्षमा पनि स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ ।

परिच्छेद २ : विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको समग्र उद्देश्य विपद् पूर्वतयारी सम्बन्धी क्रियाकलापहरुलाई संगठित, व्यवस्थित बनाई प्रभावकारी प्रतिकार्य मार्फत् सम्भावित क्षति, नोक्सानी न्यूनीकरण गर्नु हो । साथै विपद्को समयमा प्रभावितको खोज तथा उद्धार गरी स्थानीय स्रोत साधनको अधिकतम उपयोगद्वारा प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र जवाफदेहीयुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु यस योजनाको मूल उद्देश्य रहेको छ र विशिष्ट उद्देश्यहरु निम्न बमोजीम रहेका छन् ।

- प्रकोपका कुनैपनि घट्नाबाट हुन सक्ने विपद् र त्यसवाट सृजित मानवीय असरहरुलाई न्यूनीकरण गर्न पूर्व योजना तर्जुमा गर्ने ।
- विपद्को समयमा र विपद् पश्चात् गर्ने गतिविधिहरुको जिम्मेवारी क्रमवद्ध रुपमा राखी सरोकारवालाहरुलाई जानकारी गराउने ।
- विपद्को क्षेत्रमा कार्यरत सरकारी, गै.स.स. तथा अन्तराष्ट्रिय गैससहरुसंग विपद् पूर्व नै आकस्मिक योजना तयार गरी विपद् सामना गर्न सक्ने क्षमता (Resilience Power) को पहिचान गर्न ।
- विपद्को समयमा संयमित र संगठित भई विपद् व्यवस्थापन कार्यलाई योजनावद्ध तरिकाबाट पूर्व जिम्मेवारीको किटान गरी व्यवस्थापन गर्न सहयोग गर्ने ।

२.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा

यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाबाट विपद् प्रतिकार्यलाई व्यवस्थित गर्नुका साथै सरोकारवाला निकायहरुले निम्न वमोजिमको उपलब्धि हासिल गर्नेछन् ।

- विपद् पहिला गर्नुपर्ने आधारभुत जोखिम न्युनीकरणका कार्य सुनिश्चित हुनेछन् ।
- विपद्का समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्न सकिनेछ ।
- विपदका जोखिम कम गर्न सरोकारवाला र समुदायबीच सहकार्यको अभिवृद्धि हुनेछ ।
- उद्धार र राहत जस्ता कार्यमा पीडित समदायको समान पहुँचको प्रत्याभुति हुनेछ ।
- सामाजिक, सांस्कतिक मर्यादा तथा सद्भाव अभिवृद्धि भई विपदको अवस्थामा एकजुट हुने वातावरण तयार हुनेछ ।
- क्षेत्रगत रूपमा कामको बाडँफाँड हुने हुँदा मानवीय सहयोग, पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनका साथ जवाफदेहीता र उत्तरदायित्वका भावनाका विकास हुने ।
- सङ्कटाभिमुख समुदाय एवं क्षेत्रहरु पहिचान भई प्रकोप जोखिम नक्शांकन तयार हुनेछ ।
- गाउँपालिकामा मानवीय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु पहिचान भई स्रोत र साधनको आँकलन हुनेछ ।
- विषयगत क्षेत्रहरुको महामारी, बाढी, पहिरो र भूकम्पको आकस्मिक योजना निमार्ण भई प्रतिकार्यका लागि सरल दस्तावेज निर्माण हुनेछ ।
- विपद् प्रभावितहरुलाई तत्काल उद्दार तथा राहत सेवा पुऱ्याउन सरल उपायहरु अवलम्बन गर्न सजिलो पार्नेछ ।
- गाउँपालिकामा आपतकालीन सञ्चालन केन्द्र स्थापना हुने र सोबाट समुदाय र केन्द्रबिच द्रुत सुचना स्थापित गरि प्रतिकार्य प्रभावकारी हुनेछ ।
- विपद् जोखिम न्यूनिकरण गर्न सरोकारवालाहरु बीच समन्वयात्मक संयन्त्रको निर्माण भई प्रकोपको समय र प्रकोप पश्चात तत्काल प्रतिकार्य गर्न सहज हुनेछ ।

- विपद्को समयमा वडा कार्यालयका वडा स्तरिय तथा गाउँपालिका स्तरिय विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय र सहकार्यमा प्रभावकारी प्रतिकार्यका गतिविधीलाई अघि बढाइने छ ।

२.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा प्रकिया

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा प्रकिया गाउँपालिका स्तरिय विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीसँगको छलफल तथा मिति २०७८ फाल्गुन २९ र ३० गते बसेको समितिको बैठक अनुसार विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा गरिएको हो । उक्त छलफलमा गाउँपालिकामा भएका विपद्का घटनाहरु सम्बन्धि तथ्याङ्क, प्रकोपको आँकलन, जोखिमको पूर्वानुमान, पूर्व सूचना प्रणाली आदिको आधारभूत अध्ययन गरिएको थियो । गाउँपालिकामा स्थित विभिन्न सरकारी एवम् गैर सरकारी निकायहरु विच विभिन्न समयमा भएका औपचारिक तथा अनौपचारिक छलफल पश्चात हालको विपद्को परिस्थितिलाई केन्द्र विन्दुमा राखी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, सानीभेरीको आयोजनामा गाउँपालिकाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरिएको छ । यस योजनालाई स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको मिति २०७९ मंसिर १७ गते बसेको बैठकले प्राप्त सुझाव सहित अध्यावधिक पारीत गरेको छ र सो योजनालाई कार्यपालिकाको बैठकमा प्रस्तुत गरि गाउँसभामा अनुमोदन गरिनेछ । साथै मिति २०७९ मंसिर १८ गते कार्यपालीका, कर्मचारी तथा स्थानीयको संलग्नतामा पहिरो सम्बन्धी कृतीम अभ्यास पनी समपन्न भएको छ । विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतीकार्य योजना तर्जुमाको अवधारणगत ढाँचा चित्र २ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

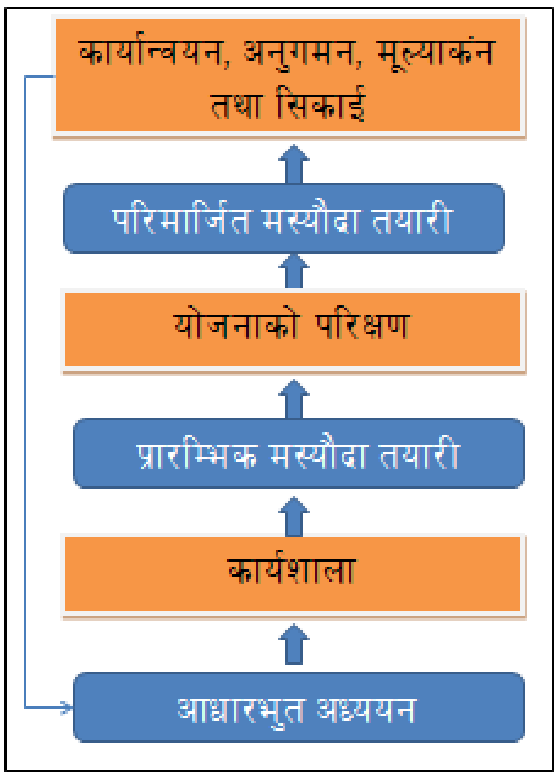

चित्र २ : विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतीकार्य योजना तर्जुमाको अवधारणागत ढाँचा

२.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको सिमितता

यस योजनाका निम्नानुसार सीमितता रहेको छ ।

- कार्ययोजना राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता अनुरुप क्षेत्रगत अवधारणा अन्तर्गत तर्जुमा गरिएको छ । गाउँपालिका तथा संस्थाले आफ्नो नेतृत्वलाई प्रभावकारी नबनाए क्षेत्रगत अवधारणाको कार्यान्वयन कमजोर हुन सक्नेछ ।
- विपद्को जोखिम र सङ्कटासन्न वडा समुदायको अनुमान तथा प्रक्षेपण धेरै देखिँदा कार्ययोजना र त्यसले निर्धारण गरेको बजेट महत्वकांक्षी देखिन सक्छ ।
- अनुमान गरेभन्दा ठूलो संख्यामा प्रभाव पार्ने विपद् आइलागेको खण्डमा यस योजनामा तय गरिएका प्रावधानलाई पर्याप्त नहुन सक्छ ।
- यो कार्ययोजना विकास-निर्माणसँग सम्बन्धित नभएर विपद् व्यवस्थापनको लागि तयार गरिएको हुँदा पूर्वतयारीका कार्य निरन्तर गरिरहनु परे पनि प्रतिकार्यका अधिकांश प्रावधान विपद् नपरेमा निस्क्रिय रहनेछन् ।
- विपद् परिहालेको अवस्थामा योजना अनुरुप मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन समितिसँग स्रोतको अभाव हुने भएकोले योजना अनुरुप विपद् प्रतिकार्यका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सरकार, जिल्ला, प्रदेश तथा केन्द्रीय समिति र दाताहरुसँग सहयोग र सहकार्य गरी पूर्व तयारी गर्नु पर्नेछ ।
- प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न गाउँपालिका र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई क्षेत्रगत रूपमा जनशक्ति तयार गर्न र भौतिक सामग्रीहरु प्राप्त गर्न समय लाग्नेछ र त्यसको लागि स्रोतको खोजी गर्नु पर्ने अवस्था रहन्छ ।

२.४ योजना तर्जुमाको पुर्वानुमान /परिस्थिति तथा योजना तर्जुमा सम्बन्धी पूर्वानुमान

यस गाउँपालिकामा विगतमा घटेका प्रकोप जस्तै पहिरो, बाढी, खडेरी, आगलागी, महामारी (कोभीड, झाडापखला, हैजा, भाइरल ज्वरो) आदी घटना र २०७९ सालसम्म भएका विपद्का घटनाहरुमा जिल्लामा तथा गाउँपालिकामा सञ्चालन गरिएका विपद् जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरूको अभ्यास, सिकाई र अनुभवका आधारमा योजना तर्जुमा गरिएको छ । विपद्का घटना र त्यसले पारेका प्रभाव समेत ध्यानमा राखी यस वर्ष २०७९ मा निम्न वमोजिम विपद्को सम्भावित असरको पूर्वानुमान सहित राहत प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ ।

सानीभेरी नदिले विभिन्न किनारमा कटान गरेको, खडेरी र असिनापानीले बालीनाली नष्ट, विभिन्न वडाहरुमा वर्षेनी आगलागी, डढेलोले विपद निम्त्याएको, चट्याङ्गले गर्दा मानवीय क्षती, चौपाया र जनावर तथा गाउँ बस्तिलाई वर्षेनी असर परिरहेको छ । त्यसैगरी पशु चौपायाहरुमा विभिन्न रोग तथा विषादीयुक्त घाँस खाएर बाख्रा आदीको मृत्यु भएको छ । झाडापखाला, कोभिड जस्ता महामारीले छिमेकी जिल्लाहरु सहित यस पालिकालाई पनी प्रभाव पारेको छ । ठूलै घटना नभए पनी, मध्य पहाडि लोकमार्ग अर्न्तगतको रोडमा सम्भावित दुर्घटना छ र छिटफुट दुर्घटना भईरहेको छ । नदीमा लुगा धुन, पौडिन जाँदा बगाएर, डुबेर वर्षेनी कैयौं व्यक्तीहरुको निधन भईरहेको छ ।

परिच्छेद ३ : विपद् जोखिमको अवस्था

३.१ विगतका विपद्हरुको विश्लेषण

यस गाउँपालिकामा भएका विपदहरुको विवरण तपशलि अनुसार रहेको छ ।

बर्ष (बि.सं.)	वडा नं.	प्रकोपको विवरण	प्रभावित घरधुरी	क्षति		
				घाइते	मृत यु	बिस्थापित
२०३७	११	चट्याङ	१५०	५	१	
२०४२	११	खडेरी	१५०			
२०४५	०९	पहिरो (तङ्ग)	५	-	-	५
२०४७	०९	आगलागी (ठूलाचौर)	३	-	-	३
२०४६/४/२०	११	बाढी	५०	४५	१	१५
२०४६/४/२०	११	पहिरो	१२०	३५		४०
२०५१	१	बाढी	१		१	
२०५२	८	पहिरोले २ वटा गोरु र ४ वटा भैंसी मरेको	१०		६	१
२०५८	११	असिना	१८०	१०		
२०६३	१०	बाढी	२०			
२०६५	१	धान, मकैमा कालो पोके, आलुमा रातो कमीला, धानमा ब्लाष्ट, मकैमा खुम्रे किरा, बन्दा, काउलीहरुमा पनी खाने लाही, आलुमा पुतली, केरामा खुइरो, सुन्तलाको दाना भित्र कीरा लाग्ने गरेकोले उत्पादनमा कमी तथा भण्डारणमा समेत समस्या भएको				
२०६६	१	लोकप्रिय सामुदायिक वनमा आगलागी हुँदा वनमा रहेका बोटबिरुवा, जडीबुटी, स्याउला सोत्तर, वन्यजन्तु र पंक्षीहरुमा क्षती हुनुको साथै रैथाने वनस्पति, बोटबिरुवा, जडीबुटी र वन्यजन्तुहरु लोप हुने गरेको				
२०६६	१	चट्याङद्धारा १ जनाको मृत्यु	१		१	
२०६७ देखि	१	प्रत्येक वर्ष कुखुरामा भ्Dोक्राउने, पखाला लाग्ने, जुका पर्ने, आँखा पाक्ने, घाँटी ख्यार ख्यार गर्ने, खुट्टा कुँजीने रोग बढी मात्रामा देखिएको छ । यस रोगले प्रत्येक वर्ष १००० भन्दा बढी कुखुरा मर्ने गरेको । २०७१ सालमा धेरै असर गरेको । २०६६ सालमा बाखामा नाकबाट सिगान बग्ने, पखाला लाग्ने, पेट ढाडिने लक्षणले ६० वटा बाखा मरेको गाई गोरु तथा भैसीमा पनि घाँटी सुन्निने, टाउको सुन्निने, खाना नखाने, पेट ढाडिने जस्ता लक्षणको रोगले वर्षेनी सताउने गरेको ।				
२०६८	२	थाराहाले पहिरोले ३ जना मृत्यु			३	

बर्ष (बि.सं.)	वडा नं.	प्रकोपको विवरण	प्रभावित घरधुरी	क्षति		
				घाइते	मृत यु	बिस्थापित
२०६८	२	फर्सेनी पहिरोले १० वटा घट्ट र १२ रोपनी खेत बगाएको	१२			
२०६८	२	सिमलगैरा पहिरो, सिम पहिरो, डोप्के पहिरोको कारण घरहरु जोखिममा रहेको	१३			
२०६८	२	छरिखोलाले आसपासमा करीब ३०० रोपनी र साउनेपानी खोलाले १५ रोपनी खेती योग्य जमीनमा क्षती गरेको, ३ वटा घट्ट बगाएको	१३			
२०६८	२	सिलाने तथा साउने खोलाले २० रोपनी खेती योग्य जमीनमा क्षती गरेको ।	९			
२०६८	२	परिगाउँको पहिरो			१०	१
२०६८	२	साउनेपानी पहिरोले करिब ४०० रोपनी जग्गामा क्षती	७			
२०६८, २०६९, २०७१	२	कृषि उत्पादनमा कमी भएको । हिँउदे वर्षा भएर हिँउदे् बाली कुनै पनि नलगाउने गरेको ।				
२०७०	२	साउनेपानीको पहिरोले करीब ३० रोपनी जग्गामा क्षती	१०			
२०७२	१	छोटे बगरको तटबन्धमा क्षती भएको				
२०७२	२	मकै बालीमा बोट पहेँलो हुने, गुबे रोग लाग्ने तथा उन्नत जातको बिउ लगाउँदा उत्पादनमा कमी भएको । गहुँ बालीमा बालाहरुमा ढुसी लाग्ने जस्तो रोगहरु देखा परेको सिमीमा लिस. किरा लाग्ने, फलफुलमा सानो छँदा कुईने झर्ने जस्ता रोगहरु देखा परेको पाईयो ।				
२०७२	१०	आगलागी	३			
२०७३	१, चाइना बगर	ढारावन पहिराले गर्दा खेती योग्य जमीन नष्ट	५०			
२०७३	२	धैरेनी पहिरो १ घर भत्कीएको तथा आईढोरनी सिचाई कुलो करिब ५०० मिटर पक्की भागमा क्षती	१			
२०७३	२	बालबिकास भवन भत्काएको, घरको छाना उडाएको	१			
२०७३	४	आगलागी	२४	२		
२०७३	१०	हावाहुरी	२ घर, २ विद्यालय			
२०७४	१	स्याला खोलाले ३ वटा पानीघट्ट बगाएको	३			
२०७४	१	बाढी पहिराले १ घर बगाएको	२०			२
२०७४	२	असीनापानीले गहुँबाली, तरकारी, फलफुल खेतीमा क्षती				
२०७४	२	हावाहुरीले ५०० मुरी जति मकैमा क्षती				
२०७४	५	चट्याङ	१	१		
२०७४	५	पहिरो	१		३	१
२०७४	५	पहिरो	५			
२०७४	वडा नं. ६	भिषण आगलागीका कारण खेत टोलका भक्ते घर्तीको घर आगलागीका कारण वालीनाली, भाँडाकुँडा नष्ट भएको	१			१

बर्ष (बि.सं.)	वडा नं.	प्रकोपको विवरण	प्रभावित घरधुरी	क्षति		
				घाइते	मृत यु	बिस्थापित
२०७५	१	बुकिचौर पहिराले गर्दा ४ रोपनी पाखोबारीमा क्षती, कुरीलो खेती पुरीएको	२			
२०७५	१	सिलबारी बागेटाकुरा पहिराले गर्दा १ घर भत्कीएको, २२० रोपनी खेती योग्य जमीनमा क्षती, १ रोपनी सुन्तला बारी, मकै बालीमा क्षती	४			१
२०७५	१	भलुखोलमा पहिरोले ८ रोपनी खेती योग्य जमीनमा क्षती	२			१
२०७५	२	बिसौना पहिरो जोखिमा २ वटा घरहरु रहेको	२			
२०७५	१	भेरीखोला बाढीले चाइनाबगरमा खेतीयोग्य जमीन कटान गरेको र २० मिटर लामो सिँचाई कलो बगाएको	३			
२०७५	१	भरालखोलामा गएको बाढीले ७५ वटा सुन्तला र आँपको बोटहरु फालेको, २ रोपनी जग्गा नष्ट	३			
२०७५	१	भेरी नदीको बाढीले ११ रोपनी खेतीयोग्य जमीन कटान	४			
२०७५	१	बाउनी खेत वरीपरी ५०० रोपनी तथा चौके खेतमा २०० रोपनी जती धानखेत नष्ट भएको				
२०७५	१	धागकाटे खोलाले घरहरु जोखिममा रहेको	१०			१
२०७५	१	राक्से खोला खानेपानी ट्याङ्की पूर्ण रुपमा क्षती भएको				
२०७५	२	पहिरोले घट्ट, सार्वजनिक धाराहरु बगाएको, ट्वाइलटे पुरेको, बर्माथान पहिरोले खेतीयोग्य जमिन र खानेपानीको पाईप पुरेको, मकै बारी बगाएको र १ घर जोखिममा	३			
२०७५	६	भिषण आगलागीका कारण कोट टोलका दलजीत पुनको घर, अन्न, लत्ताकपडा आगलागीका कारण नष्ट भएको	१			१
२०७५	६	भिषण वर्षाका कारण कोट टोलका डिलु जैसीको घर पहिरोका कारण भत्किएको, अन्न लत्ताकपडा क्षति भएको	१			१
	सबै	प्रत्येक वर्ष सबै वडाहरुमा खडेरीको समस्या बढ्दै गएकाले कृषि तथा पशु साथै मानवहरुमा पनी रोगहरु वृद्धि				
२०७४	१	हावाहुरीले विद्यालयको छानामा क्षती				
२०७४	८	चट्याङले बिप्पे लिफ्ट खानेपानीको सोलार मोटर कन्भटर पूर्ण रुपमा खाएको, ४ भैंसी, ६ बाखा मृत्यु	५५	१५	२	
२०७४	११	आगलागी	४०	६	१	
२०७४/०७५	६	भिषण वाढी पहिरोका कारण छहरा टोलका अमृत खत्रीको घर भत्किएको	१			१
२०७४/०७५	वडा नं. ६	भिषण आगलागीका कारण सल्लीचौर टोलमा घरहरु जलेका, वालीनाली नष्ट, १० वाखा र ४भैंसी जलेको	८			८

बर्ष (बि.सं.)	वडा नं.	प्रकोपको विवरण	प्रभावित घरधुरी	क्षति		
				घाइते	मृत यु	बिस्थापित
२०७५	१	हावाहुरीले मकै बालीका साथै फलफुलमा क्षती पुर्‍याएको				
२०७५	१	असिनापानीले मकै बाली तथा फलफुलमा क्षती				
२०७५	४	चट्याङ्ग	२४	१	१	
२०७५	८	हावाहुरी	२८ घर, ४ विद्यालय	५		
२०७६	१	नदी कटानका कारण जमीन नष्ट	३५			
२०७६	वडा नं. ६	खेत टोलका कमला घर्तीको आगलागीका कारण घर नष्ट भएको, भाँडाकुँडा जलेका	१ वटा			१
२०७६	५	चट्याङ	२	१		
२०७६	वडा नं. ६	कोट टोलका ओम बहादुर कुसारीका भिषण वर्षाका कारण वाढी आएर घट्ट बगाएको	१			
२०७५/२/२८	११	बाढी	४०	३०		२०
२०७५/२/२८	११	पहिरो	४०	३०		२५
२०७६/५/१५	११	बाढी	१५	३५		१०
२०७६/४/२०	११	पहिरो	९०	२५		१०
२०७६	११	हावाहुरी	१००	१०		
२०७७	१	आगलागीले वनजङल र खानेपानी नष्ट	२५०			
२०७७	५	चट्याङले २ वटा भैंसी मरेको	१			
२०७७	५	हावाहुरी	२			
२०७७	वडा नं. ६	कोटगाउँ टोलका धन बहदुर दमाईको भिषण वर्षाका कारण वाढी आएर घर भत्किएका	१			१
२०७७	७	पिराल्नामा पहिरो	१०			
२०७७	७	मुलपानीमा पहिरो	५			
२०७७	७	उगाली पाखोलमा पहिरो	४			
२०७७	७	फुक ज्युलामा बाढी	१			
२०७७	७	महुवेला बस्तीमा पहिरो	२०			
२०७७	७	पिराल्न परियार टोलको नेत्र बहादुर दमाईको घरमा आगलागी	१			
२०७७	७	फुगु ज्यूलामा पहिरो	१०			
२०७७	११	खडेरी	५०			

बर्ष (बि.सं.)	वडा नं.	प्रकोपको विवरण	प्रभावित घरधुरी	क्षति		
				घाइते	मृत यु	बिस्थापित
२०७८	४	चट्याङ्ग	२४		२	
२०७८	३	रिम्ना गाराबाट क्षेत्रीय सडक दाँया बाँया पहिरो गएको, खरेखोला (ज्यामीरेमा पहिरो गएको)				
२०७८	८	आगलागीले खानेपानीको पाइप क्षती भएको	११			
२०७९	१	बाढीका कारण खेती योग्य जमीन नष्ट	१५			
२०७९	३	गुमाखोलामा बाढी	२		२	१०
२०७९	३	गजेटाकुरीमा पहिरो	१			
२०७९	३	गरायला ज्युँला घारी खेत पहिरोले पुरेको	१५			१५
२०७९	३	देउताखोलाले दायाँ बायाँ सब ठाउँमा कटान गरेको				
२०७९	३	हावाहुरी				
२०७९	५	गुदुमडरा खत्री बारा भदाले पहिरोले २ वटा भैंसी मरेको	७	५		२५
२०७९	५	घापागार पहिरो	५			२५
२०७९	५	हाँसु पहिरो	६			
२०७९	५	किलघैटे	५			१
२०७९	वडा नं. ६	छहरा टोलका भिमे खत्रीको पहिरोका कारण घर भत्किएको, १ वटा रांगो मरेको	१			१
२०७९	वडा नं. ६	कोट टोलका शेर बहादुर पुनको कुईलागे जंगलमा लागेको भीषण आगलागीका कारण १० वटा वाखा जलेर नष्ट	१			
२०७९	१०	पहिरो	१ विद्यालय			

३.२ प्रमुख प्रकोपहरु र प्राथमीकतामा रहेका प्रकोपहरु

गाउँपालिका भित्र विगत वर्षमा विपद् बाट क्षती पुऱ्याएको आधारमा ११ किसिमका विपद्का घटनाहरू पहिचान भएका छन् । गाउँपालिकाको भौगोलिक र वातावरणीय कारणले भुकम्प जती खेर पनी आउने र ठूलै विनाश गर्ने भएकाले सबभन्दा उच्च भनीएको छ र यसलाई अरु विपदहरुसँग दाँजीएको छैन् । भुकम्प पछि महामारी जस्तै मावनीय, पशु, कृषिमा देखिएको रोगले यो गाउँपालिकामा उच्च जोखिम सिर्जना गरेको छ । विपद्ले विगतमा पारेको प्रभाव, उपलब्ध स्रोत सामग्रीहरु त्था भविष्यमा आउने सम्भावनाको विश्लेषण गरी विपद् जोखिमको आधारमा निम्न अनुसार स्तरीकरण गरिएको छ ।

तालीका १ : प्रकोपहरुको स्तरीकरण

प्रकोप	बाढी	पहिरो	आगलागी	चट्याङ	महामारी	हावाहुरी	सडक दुर्घटना	नदी दुर्घटना	खडेरी	असिना
बाढी	x	पहिरो	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी

पहिरो	x	x	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो
आगलागी	x	x	x	आगलागी	महामारी	हावाहुरी	सडक दुर्घटना	आगलागी	आगलागी	आगलागी
चट्याङ	x	x	x	x	महामारी	हावाहुरी	सडक दुर्घटना	चट्याङ	खडेरी	असिना
महामारी	x	x	x	x	x	महामारी	महामारी	महामारी	महामारी	महामारी
हावाहुरी	x	x	x	x	x	x	सडक दुर्घटना	हावाहुरी	खडेरी	हावाहुरी
सडक दुर्घटना	x	x	x	x	x	x	x	सडक दुर्घटना	खडेरी	सडक दुर्घटना
नदी दुर्घटना	x	x	x	x	x	x	x	x	खडेरी	असिना
खडेरी	x	x	x	x	x	x	x	x	x	खडेरी
असिना	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
जम्मा	८	९	४	१	७	४	४	०	५	२
स्तर	**दोश्रो**	**पहिलो**	**पाचौं**	**सातौं**	**तेस्रो**	**पाचौं**	**पाचौं**	**आठौं**	**चौथो**	**छैटौं**

महामारील प्राथमीकीकरणका हिसाबले तेश्रो अङ्क प्राप्त गरेको र अहिलेको अवस्थामा मानवीय महामारी अली ठूलै विपदको रुपमा फैलीएको हुँदा यसको किसिमको पहिचान र स्तरीकरण पनि आवश्यक रहेको छ। मानवीय महामारीको विपद जोखिम विश्लेषणको आधारमा निम्न स्तरीकरण गरीएको छ।

स्वास्थ्य संकट	कोरोना	झाडापखाला	हैजा	भाईरल ज्वरो	दादुरा
कोरोना	x	कोरोना	कोरोना	कोरोना	कोरोना
झाडापखाला	x	x	झाडापकाला	भाइरल ज्वरो	झाडापकाला
हैजा	x	x	x	भाइरल ज्वरो	हैजा
भाईरल ज्वरो	x	x	x	x	भाइरल ज्वरो
दादुरा	x	x	x	x	x
जम्मा	४	२	१	३	०
स्तरीकरण	**पहिलो**	**तेस्रो**	**चौथो**	**दोस्रो**	

महामारी मध्ये कोरोनाको जोखिम उच्च रहेको छ भने भाइरल ज्वरो, झाडापखाला र हैजाको असर क्रमस देखिन्छ। दादुराले विगतमा ठूलो असर देखे तापनी हाल महामारीको रुप लीएको छैन।

३.३ प्रकोप पात्रो

हालको प्रकोप जाने समयलाई लिएर प्रकोप पात्रो तयार गरीएको छ।

तालीका २ : प्रकोप पात्र

प्रकोपहरु/महिना	बैशाख	जेठ	असार	साउन	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र

महामारी	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
पहिरो			√	√	√	√						
बाढी			√	√	√	√						
खडेरी	√	√										√
सडक दुर्घटना	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
हावाहुरी	√	√	√									√
आगलागी	√	√										√
असिना	√					√						√
चट्याङ			√	√	√							√
नदी दुर्घटना	√	√	√	√	√	√						√
भुकम्प	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√

माथिको तालिकाबाट आषाढदेखि असोजसम्म बाढी, डुवान तथा पहिराको प्रकोप देखिन्छ भने बैशाख, जेठ र चैत्रमा आगलागीको विपद् बढी हुने गर्दछ। बैशाख देखि अषाढ र चैत्र महिनाहरूमा हुरीबतासका घटनाहरू हुने गर्दछन्। नेपाल भुकम्पको जोखिमको उच्च स्थानमा रहेको हुदाँ भुकम्पीय जोखिमको संभावना जुनसुकै समयमा हुनसक्ने भएकाले यसको पुर्वतयारीका प्रयासहरू निरन्तर गरिराख्नुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ। सुख्खा मौसम तथा खडेरीको समय एवं बर्षात्मा महामारीको प्रकोप बढी भएतापनी कोभिड पछि यसको सम्भावना १२ महिनै हुने गरेको देखिन्छ। उल्लेखित प्रकोपको समय रेखाबाट विपद् पुर्वतयारीका गतिविधिहरू सञ्चालन गर्नका लागि विपद्मा काम गर्ने निकायहरू बीच समन्वय र सहकार्यका लागि गाउँपालिकाको भूमिका र पहलकदमी महत्वपूर्ण हुन्छ।

३.४ सम्भाव्य प्रकोपको आँकलन तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्रको नक्शाङ्कन

गाउँपालिका भित्र विगत बर्षमा विपद् बाट क्षती पुर्‍याएको आधारमा ११ किसिमका विपद्का घटनाहरू पहिचान भएका छन्। यी विपद्हरूबाट हुने सम्भावित क्षति तथा विगतमा भएका क्षतीको समेत आँकलन गरेर गाउँपालिकाको विभिन्न वडाहरूको संकटासन्नताको स्तर मापन गरिएको छ। निम्न सम्भावना भएको प्रकोपलाई १ र क्रमशै उच्च सम्भावना भएको प्रकोपलाइ ५ अङ्कभार दिइएको छ। पुर्ण अङ्कभार मध्ये ०-१५ आएमा निम्न संकटासन्न, १६-३० आएमा मध्यम संकटासन्न र ३१-४५ भाएमा उच्च संकटासन्न वडा मानीनेछ।

तालीका ३ : पालिकाको प्रकोप जोखिम विश्लेषण

वडा नं	पहिरो	बाढी	आगलागी	महामारी	हावाहुरी	खडेरी	सडक दुर्घटना	चट्याङ	असिना	जम्मा	संकटासन्नताको स्तर (निम्न, मध्यम, उच्च)
१	३	५	२	४	२	३	३	३	३	२८	मध्यम
२	५	४	३	४	४	३	३	३	३	३२	उच्च
३	२	४	५	४	३	४	१	२	४	२९	मध्यम
४	२	३	५	४	३	५	१	४	३	३०	मध्यम
५	५	३	४	४	४	५	१	३	३	३२	उच्च

६	४	२	४	४	३	४	१	१	३	२६	मध्यम
७	४	४	३	४	४	३	२	३	३	३०	मध्यम
८	४	३	३	४	४	४	२	५	४	३३	उच्च
९	४	२	२	४	३	३	३	४	३	२८	मध्यम
१०	५	३	२	४	३	३	२	४	३	२९	मध्यम
११	५	३	३	५	५	३	३	४	३	३४	उच्च

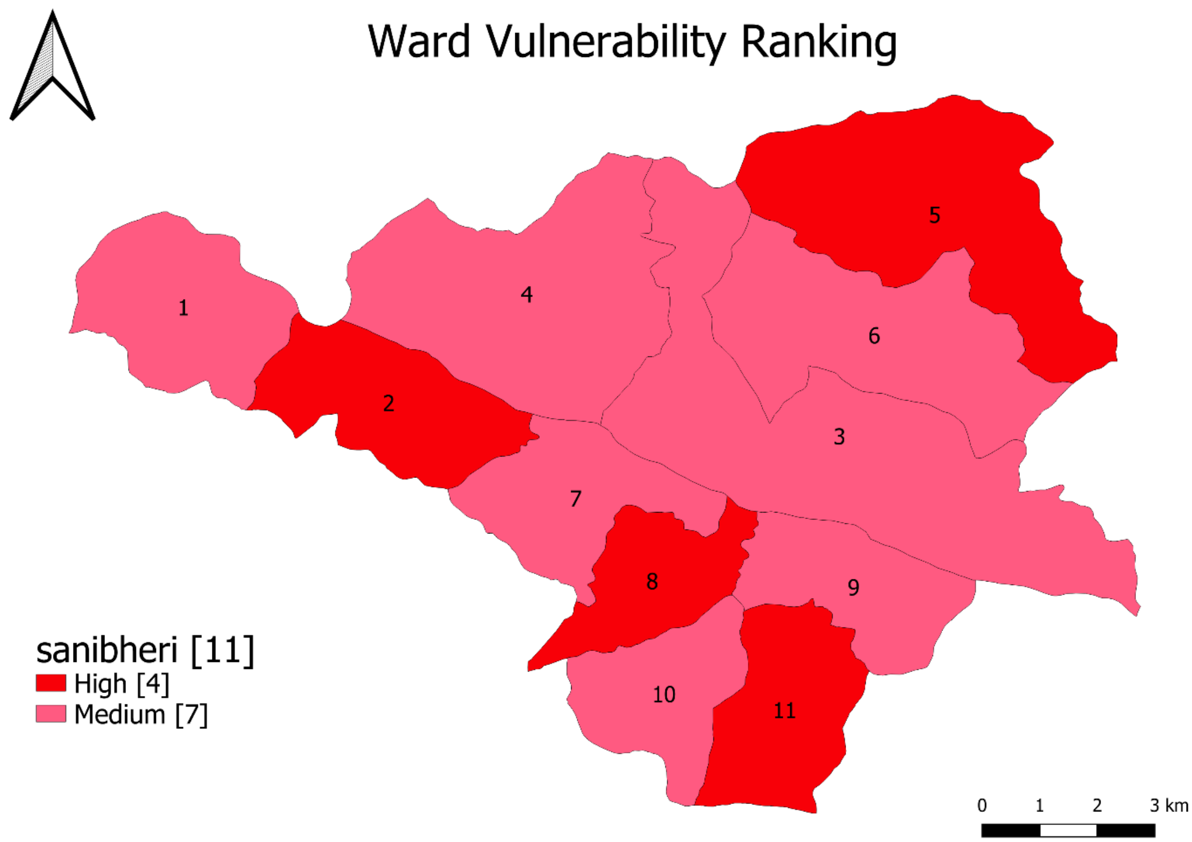

चित्र २ : वडाको संकटासन्न स्तरीकरण

तालीका ४ : वडा भित्रका जोखिम क्षेत्रहरु

वडा नं	प्रकोप	जोखिम क्षेत्र	जोखिममा पर्ने धरधुरी	जोखिममा पर्ने जनसंख्या	क्षती पुग्ने घरहरुको संख्या	विस्थापित हुन सक्ने परिवार	घाइते हुन सक्ने संख्या	मर्ने सक्ने संख्या
१	बाढी	पूर्तिमकाडा, भेरी नदी	२					
२	पहिरो	साउनेपानी	१५	४५	५	५		
२	पहिरो	कल्लेघारी	२१	१०४	२१	१०४		
२	हावाहुरी	वडा भरी	४१०	२२००	४१०	२२००		

२	बाढी	बाल विकास केन्द्र, फिल्ड निमांण वाल भत्केको	४२	३०	४२	३०		
२	पहिरो	पैयौ पाखा	१८	१०५	१०	१०		
२	पहिरो	परि	२०	११०	२०	११०		
३	पहिरो	गजेटाकुरी, चोखे, खरेखोला	१५	५०	१५	५० जना, १५ परिवार		
३	बाढी	गुमाखोला	१७	५२	१७	१७		
३	हावाहुरी	चिउरेखाली, भलाचौर, स्याला	२५०	१०००	२५०	२५०		
३	हावाहुरी	गरायला, अधिँयाचौर, डाँडा, मेलचौर, ज्यामीरे, तिमिले	४००					
४	आगलागी	टुरा, बादापानी	३०	१४५	१५	८	८	३
४	हावाहुरी	रामी टुरा, चाख्ली मेला	१२०	६२०	८०			
४	पहिरो	पुरानागाउँ, जुगेखोला	१२	४५	८	६	२२	१२
४	पहिरो	अम्रापाखा	१०	५०	४	८	५	
४	पहिरो	ढाँराकाल्ना	४	१२	३	३	७	४
५	पहिरो	दहनेटा देखि हाँसु सम्मको सडक आसपासको क्षेत्र	१६५	८२५	१६५	१६५	८२५	८२५
५	पहिरो	मेल्चौर देखि बल्लेवास रिट्ना सम्मको सडक दायाँवायाँ क्षेत्र	९	४५	९	९	४५	४५
५	पहिरो	मेल्चौर देखि धनेखोला सडक खण्डको आसपासको क्षेत्र	२०	१००	२०	२०	१००	१००
५	पहिरो	तुसारे पानीदेखि पाथीहाल्ने सम्म सडक खण्डको आसपासको क्षेत्र	२२	१००	२२	२२	१००	१००
५	बाढी	गुदुमडाँरा	९	४५	९	९	४५	४५
५	वाढी	नेपाल राष्ट्रिय मा.वि.घापागार विद्यालय						
५	आगलागी	हाँसु क्षेत्र	२०	५०	२०	२०	५०	५०
५	आगलागी	गुदुमडाँरा	१५	४५	१५	१५	४५	४५
५	हावाहुरी	हाँसु	९६	५७६	९६	९६	५७६	५७६

५	हावाहुरी	किलुघैटे	४२	२१०	४२	४२	२१०	२१०
५	हावाहुरी	घिउढुङ्गा,सिल्टाकुरी	३७	२२२	३७	३७	२२२	२२२
५	हावाहुरी	गोलचौर पोखरी	२७	१६२	२७	२७	१६२	१६२
५	हावाहुरी	गुदुमडारा	३१	१८६	३१	३१	१८६	१८६
५	हावाहुरी	सक्नेरी	२२	११०	२२	२२	११०	११०
५	खडेरी	माथिल्लो मेल्चौर	२५	१२५	२५	२५	१२५	१२५
६	आगलागी	सल्लेरी टोल	१०	४०	६	५	२०	१२
६	पहिरो	छहरा टोल	२०	६०	१२	१०	२५	२२
६	पहिरो	खेत टोल	१०	२०	६	४	१३	८
६	पहिरो	दमार टोल	४	२०	३	३	१५	८
६	पहिरो	थागलडाँडा टोल	१५	६०	१०	८	१२	१०
६	आगलागी	कोटगाउँ टोल	८०	२००	४०	३०	१००	६०
७	पहिरो	पिराल्ना	१०	५०	३			
७	पहिरो	रातामाटा	३२	१२८	६			
७	पहिरो	पाखेरोल	५	३०	५			
७	पहिरो	बोहरागाउँ	५	४५	५			
७	पहिरो	गाउँमुनी	२	१०	१			
७	पहिरो	खल्टाकुरी	५	५	२			
७	पहिरो	जैजाने	१	५	१			
७	पहिरो	मैनेरी	२	१२				
७	पहिरो	लिगा	१	८	१			
७	पहिरो	माहुवेला	२०	१००	३			
७	पहिरो	फुक ज्युलाम	१०	१०००	२			
८	पहिरो	एकान्त बजार, माथील्लो आमडाडा, पाखे रोल	२२ घर, ३ बिद्यालय	११८	१०	५	१५	४
८	बाढी	सिम्ली खोला, छोटेबगर, हुसुखोला	८ घट्ट, ५ घर, १ बिद्यालय	२५	२	१०	३	
८	आगलागि	बिप्पे र धात्ले	२०	५०	५	२		

८	हावा हुरी र चटयाङ	बिप्पे, लामाडाडा, मार्दुल, पाखेरोल, तल्लो आमडाडा	३०					
९	पहिरो	टोट्के	३०	६०	१०	१०		
९	पहिरो	सालडाँडा	१०	४०	१०	१०		
९	पहिरो	खातीकाडाँ, लाखुरीबोट	४०	१६०	१५	८		
९	पहिरो	तङ्ग, रातापहर	११	४५	५	५		
९	पहिरो	स्यालिबोट, कुर्मिडेरा	२०	८०	१०	१०		
९	बाढी	सुलिहाले	१०	४०	१०	४		
९	बाढी	सिम्ली खोला बजार	११	४५	११	११		
९	बाढी	बगरखेत	५	२०	५	५		
९	बाढी	गरेनाबगर	७	२८		४		
९	बाढी	हाँसिबाङ्ग खोला	१४	५६	१४	६		
९	बाढी	खारखोला	६	२४	६	६		
९	बाढी	निवारवोट	४	१६	४	४		
९	आगलागी	घरेली	२८	११२	२८	१०		
९	आगलागी	चोत्रलोटे	७	२८	७	७		
९	आगलागी	टोट्के	२८	११२	१०	८		
९	आगलागी	टुनीबोट, चदाराडेरा	६	२४	६	६		
९	आगलागी	उदिनढुङ्गा	५	२०	५	५		
९	हावाहुरी	कामडेरा	१५	६०	१५	१०		
९	हावाहुरी	खातीकाँडा	२८	११२	२८	५		
९	हावाहुरी	घरेली	२८	११२	२८	१०		
९	हावाहुरी	कुट्टी	८	३२	८	२		
९	हावाहुरी	टोट्के, छेलोहाल्ने	५०	२००	५०	१०		
९	हावाहुरी	तङ्ग, सालडाँडा	१६	६५	१६	१०		
९	हावाहुरी	धैरेनी	१०	४०	१०	६		
१०	बाढी	अर्मा खोला	२८	१४०	१०			
१०	पहिरो	साविक १, दाब्रे खोला	३०	१५०	७			
१०	पहिरो	साविक ४ लाहुरडेरा	२५	११०	४			
१०	पहिरो	साविक २	१६	६६	८			
११	बाढी	बगर, भेरी खोला बस्ती र खाली खोलामा	१०५	४२०	६०	५०	१५०	४

११	पहिरो	ठारी खोरीया, गरेना, धनारा, अम्रेडाँडा, रानीचिउरा	२५०	१००५	२००	१००	८०	३
११	आगलागी	ग्याङ खर्क, सिम गाउँ	४०	१६०	४०		४	
११	हावाहुरी	लगनचौर, ठूलालेख, ठूलाजगर, बागखोर, पोखरा	२००	८००	१००	४०	१०	२
११	चट्याङ	पोखरी, लगनचौर, सानुलेख, ठूलोजगर, पाथीहाल्ना	१५०	६००	५०	५	५	३
११	खडेरी	काडाँगाउँ, सिलीपाखा, गतेरी खर्क, रानीचिउरा, पोखरी	२००	८००	१००			
११	असिना	लगनचौर, ठूलालेख, सानुलेख, ठूलोजगर	१८०	७२०	८०			

३.५ कानुनी नीतीगत तथा संस्थागत व्यवस्था

सानीभेरी गाउँपालिकामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति निर्माण गरी राहत, उद्धार तथा विपद व्यवस्थापनको कामहरु भईरहेका छन् । त्यस्तै प्रत्येक वडामा वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति निर्माण गरीएको छ ।

जिल्लामा विगतमा तयार पारिएका विपद् सम्वन्धि अभिलेखहरू तथा नेपाल सरकारले पारित गरेका विभिन्न नीति नियमहरूको अध्ययन तथा पुनरावलोकन गरिएका छन् । केही महत्वपूर्ण सामाग्रीहरू र त्यसबाट प्राप्त गरिएका असल अभ्यासहरू तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालीका ५ : सन्दर्भ सामाग्रीहरुको समीक्षा

क.सं	प्रतिवेदनको नाम	मुख्य सिकाई	कैफियत
१.	स्थानीय निती		
२.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतीकार्य योजना, पश्चिम रुकुम, २०७८	विगतमा भएका विपद प्रतिकार्यको अभ्यासले विपद प्रतिकार्य योजनाको लागि सहज गराएको	प्रत्येक वर्ष पुनरावलोकन गरीएको
३.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७, पहिलो संशोधन २०७६	जिल्ला तथा स्थानीय तहको समग्र तथा Specific विपदको विस्तृत कार्ययोजना बनाउन सहज	सानीभेरी गाउँपालिकामा पहिलो पटक निर्माण गर्न लागीएको ।
४.	Contingency Preparedness Plan Health and Nutrition cluster, 2010	2010 Epidemic Out break (Diarrhoea/Cholera)	अंग्रेजी भाषामा भएकोले भाषागत समस्या सबैले बुझ्न नसक्ने

५.	विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि राष्ट्रिय रणनीति, २०६६	राष्ट्रिय स्तरमा तयार भएको नीतीबारे जानकारी र जिल्ला स्तरमा समायोजन गर्ने प्रक्रियाबारे स्पष्टता	
६.	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र नियमावली, २०७६	संघीय मर्म मुताविक विपद्को व्यवस्थापनमा सहयोगी रहेको	हाल कार्यन्वयनमा रहेको
७.	प्रकोप पिडीत उद्धार तथा राहत सम्वन्धी मापदण्ड (संशोधन),२०७४	तत्काल राहत र उद्धारमा कामयावी रहेको	हाल कार्यन्वयनमा रहेको
८	मनसुनजन्य विपद् प्रभावित निजी आवास पुननिर्माण तथा पुनर्स्थापना अनुदान कार्यविधी, २०७७	मनसुनजन्य विपद्मा परेका घरपरिवारहरुको आवास पुननिर्माण र पुनर्स्थापना मा कामयावी रहेको	हाल कार्यान्वयनमाा रहेको
९.	कोभिड-१९ को रोकथाम र नियन्त्रणका लागी विभिन्न नीतिगत व्यवस्थाहरु, आदेश तथा परिपत्रहरु	विपद्को नया स्वरुप भएको हुदा प्रभावकारीता कायम गर्नमा केही कठिनाई उत्पन्न भएको	हाल कार्यान्वयनमा रहेको
१०.	कोभिड-१९ केन्द्रिय संकट व्यवस्थापन केन्द्र (DCCMC), Provincial Crisis Management Center, District Crisis Management Center, Rapid Response Team, Patient Receiving Team को गठन तथा सक्रियता	यस जिल्लामा कोभिड-१९ को जोखिम न्युनीकरण, प्रभावकारी रोकथाम तथा नियन्त्रणमा नेतृत्वदायी भूमिकाका साथै प्रभावकारी रहेको	हाल कार्यान्वयनमा रहेको
११.	विपद् पीडित उद्धार र राहत सम्वन्धी मापदण्ड (सातौं संशोधन), २०७७	विभिन्न प्राकृतिक प्रकोपका घटनाहरुमा परी धाजनको क्षति भएका परिवारहरुलाई राहत व्यवस्थापन गर्न कामयावी रहेको	हाल कार्यान्वयनमा रहेको
१२.	सानीभेरी गाउँ वस्तुगत विवरण, २०७८	सबै क्षेत्र समेटीएको	तथ्याङ्कमा भीन्नता
१३.	सानीभेरी गाउँपालिका आपतकालीन बाल उद्धार कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०७७	प्राकृतीक तथा गैरप्राकृतीक प्रकोपलाई समेटीएको	
१४	सानीभेरी गाउँपालिका विपद जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७५	प्राकृतीक तथा गैरप्राकृतीक प्रकोपलाई समेटीएको	
१५	सानीभेरी गाउँपालिकाको विपद व्यवस्थापन कोष (सञ्चालन) कार्यविधि, २०७५	प्राकृतीक तथा गैरप्राकृतीक प्रकोपलाई समेटीएको	

३.६ सरोकालवाला संस्थाहरु

यस गाउँपालिकामा विपद् पूर्वतयारी, रोकथाम र न्यूनिकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद् पश्चात्को पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा, सहयोग, सुविधा, उपलब्ध गराउने सरकारी निकाय वा सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, स्थानीय संस्थाहरू र अन्य मानवीय सेवा प्रदायक सङ्घसंस्था, स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, निजी क्षेत्र आदिको उपलब्धता, पहुँच र सम्बन्धको विश्लेषण गरिएको छ ।

तालीका ६ : सरोकारवाला निकायको पहिचान

क्र.सं.	कार्यालय/सङ्घसंस्थाको नाम	ठेगाना	सर्म्पक व्यक्तिको नाम र पद	सर्म्पक विवरण (फ्याक्स, इमेल)	प्राप्त हुन सक्ने सहयोगको क्षेत्र

१	सानीभेरी गाउँपालिका	सानीभेरी गाउँपालिका, वडा ९, पेदि बजार	विर्ख बहादुर विष्ट, अध्यक्ष	९८४४९७५६५० birkhabahadur2079@gmail.com	समन्वय तथा व्यवस्थापन, द्रुत सर्वेक्षण, खोज तथा उद्धार, राहत वितरण, प्रशासनिक कार्य, लेखाजोखा, राहत समन्वय, लाभान्वित छनौट तथा राहत वितरणमा सहजिकरण
२	वडा कार्यालयहरू	सबै वडामा			प्रशासनिक कार्य, लेखाजोखा, राहत समन्वय, लाभान्वित छनौट तथा राहत वितरण, गाउँपालिकासँग निकट सम्पर्कमा रहने
३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, रुकुम (पश्चिम)	खलङ्गा	विष्णु प्रसाद सोती	९८४७३९४७००	शान्ति सूरक्षा, खोज तथा उद्धार, द्रुत सर्वेक्षण, राहत वितरण, शिविर व्यवस्थापन
४	प्रहरी चौकी, सिम्ली	सानीभेरी ९, सिम्ली	गगन ब. सिंह	९८४८१८५२८७	खोज तथा उद्धार, राहत सामाग्री ढुवानी तथा वितरण
५	प्रहरी चौकी- पुर्तिमकाँडा	सानीभेरी गापा, पुर्तिमकाँडा	प्र.स.नि. गंगा ब. बिरकट्टा	९८४८१८५२८५	खोज तथा उद्धार, राहत सामाग्री ढुवानी तथा वितरण
६	स्वास्थ्यको लागी सक्षम प्रणाली (SSBH)	सानीभेरी गापा			स्वास्थ्य
७	बहु क्षेत्रीय पोषण (MSNP)	सानीभेरी गापा	सरस्वती वि.क.	९८४४९२५७०३	बालबालीका संरक्षण, पोषण
८	One Heart Worlwide	खलङ्गा	लोकमणी गीरी	९७४६९३१९९९	स्वास्थ्य
९	ASHA	वड नं १ र २	खिमराज ओली	९८५७८५२३६२	जलवायु परिवर्तन अनुकूलन
१०	NCCSP, Mott Mcdonald	खलङ्गा	सुनील कुमार चौधरी	९८४४०२२६००	जलवायु परिवर्तन अनुकूलन
११	कृषि क्षेत्र विकास कार्यक्रम -ASDP_	सानीभेरी गापा	कृष्ण गौतम	९८४१०४४४९१	कृषि, पोषण
१२	MEDPA	सानीभेरी गापा	प्रेम प्रकाश जि.एम.	९८४७८५२४१०	आयआर्जन, लघु उद्यम
१३	कृषि विकास शाखा	सानीभेरी गापा	महेन्द्र ओली, शाखा प्रमुख	९८४७९५३३२८ mahendraoli2019@gmail.com	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा
१४	पशु सेवा शाखा	सानीभेरी गापा	भुपेन्द्र पुन, शाखा प्रमुख	९८४८२२४२९२, bhupendrapun232@gmail.com	पशु सेवा
१५	स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा	सानीभेरी गापा	छविलाल के.सी., स्वास्थ्य संयोजक	९८५१२१६०७५, chhabilalkc064@gmail.com	स्वास्थ्य
१६	रेडियो मौराखारा	सानीभेरी गापा	नारायण वली	९८४४९४२६५९	सुचना संकलन तथा प्रवाह
१७	इन्टरनेसनल आईडिया	सानीभेरी गापा, वडा ९, सिम्ली	नारायणी खड्का	९८४३३०२१९५	सुशासन
१८	SusWA	स’र्खेत	हरी जोशी	९८६९५१३७३२	खानेपानी तथा सरसफाई

१९	खानेपानी, सिँचाई तथा उर्जा विकास कार्यालय		श्री तेज नारायण महतो	९८५७८२४२०१ ०८८-५३०३४८	आपतकालिन खानेपानी व्यवस्थापन तथा समन्वय र खानेपानी पूर्वाधारको मर्मत सम्भार एवं सञ्चालन
२०	सामुदायीक वन उपभोक्ता महासंघ, पश्चिम रुकुम	खलङ्गा	गोविन्द बुढा	९८४४५१५४११	
२१	इलाका हुलाक कार्यालय	वडा ९	प्रेम वि.क.		सुचना आदान प्रदान
२२	नेपाल आर्मी (नर् सिंह दल गण)		प्रमोद शर्मा	९८५८०२४६६८	खोज तथा उद्धार
२३	सशस्त्र प्रहरी बल नं ४६, गुल्म	रुकुम पश्चिम	गोविन्द	९८५१२५८९१३	खोज तथा उद्धार
२४	पशु बिमा कम्पनी	सानीभेरी गापा			पशु बिमा
२५	सानीभेरी गापा अस्पताल	सानीभेरी गापा, ७	कर्णविर के.सि	९८६९७६१२०५	स्वास्थ्य तथा पोषण, औषधी उपचार
२६	जिल्ला अस्पताल	रुकुम पश्चिम			स्वास्थ्य तथा पोषण, औषधी उपचार
२७	चौरजहारी अस्पताल	चौरजहारी नापा	निर्मला के.सि.	९८४७८९१४०१	स्वास्थ्य तथा पोषण, औषधी उपचार
२८	सनराईज बैंक	सानीभेरी गाउँपालिका, वडा ९, सिम्ली	स'नील गौतम	९८६७२९५२३३	
२९	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	खलगां, मुसिकोट, रुकुम पश्चिम	परमानन्द घिमिरे, प्र.जि.अ.	९८५७८३७७७७	शान्ती सुरक्षाको प्रवन्ध, अनुगमन तथा निर्देशन, प्रदेश तथा संघीय गृह मन्त्रालयसँग समन्वय, अन्तरपालिका समन्वय
३०	उद्योग बाणिज्य संघ, रुकुम	खलगां, म'सिकोट, रुकुम पश्चिम	पल ब. खड्का, संयोजक	९८४४९१५२४५	निजी क्षेत्रहरूसँग समन्वय र विपद्को समयमा राहत संकलन
३१	जिल्ला समन्वय समिति	मुसिकोट, खलंगा	लुम्बीनी गौतम के.सि., जि.स.प्र.	९८५७८४५७७७	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा अन्तरपालिका समन्वयन, परिचालन, अनुगमन
३२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, रुकुम (पश्चिम)	खलंगा १	रमा गौतम (सभापति)	९८४७८५२४९४	RRT, स्वयंसेवक, प्राथमिक उपचार सेवा, गैरखाद्य सामाग्री सहयोग, द्रुत लेखाजोखा
३३	नेपाल स्काउट, रुकुम (पश्चिम)		मीनवहादुर पुन (जि.संयोजक)	९७४१०५०७९०	खोज तथा उद्धार
३४	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई		ताराप्रकाश पुन मगर	९८५७८५३६९२	शिक्षा व्यवस्थापन
३५	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय		विष्णु वहादुर बुढाथोकी	९८६८०१७७७५ ०८८-५३०११५	Stretcher १० ओटा, घरवाला Tent ठ'लो ०३ वटा, Emergency Set ०१ ओटा, First Aid सम्वन्धी समान पर्याप्त रहेका, ORS जीवनजल पर्याप्त,

					निशुल्क वितरण गर्ने औषधि ६० प्रकारका रहेको
३६	शहरी विकास तथा भवन निर्माण डि. कार्यालय				गैरखाद्य तथा आवास व्यवस्थापनमा समन्वय र नेतृत्वदायी निकाय, शिविर व्यवस्थापन
३७	नेपाल पत्रकार महासंघ, शाखा	रुकुम (पश्चिम)	लक्ष्मण केसी (अध्यक्ष)	९८५११७६३११	सुचना संकलन तथा प्रवाह
३८	पशु अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालय	रुकुम(पश्चिम)	ज्ञान कुमार शर्मा, कार्यलय प्रमुख	९८५७८२०६०७, gautamgyanu14@yahoo.com	मत्स्य तथा पशु पन्छी उपचार तथा समग्र पशु सेवामा जनचेतान वृद्धि
३९	डिभिजन वन कार्यालय	रुकुम(पश्चिम)	महेश कुमाई	९८४७८२४३०० ०८८-५३०३४९	काठ आपूर्ती, वृक्षारोपण
४०	रेडियो सानीभेरी एफ.एम.		ध्रुव वुढाथोकी (स्टेशन मेनेजर)	९८५७८२१५०७	सुचना संकलन तथा प्रवाह
४१	कृषि विकास कार्यालय	रुकुम(पश्चिम)	मिन ब. के.सि., वरिष्ठ कृषि अधिकृत	९८५७८२५०८०	कृषि विकासमा सहयोग
४२	तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र	खलङ्गा		०८८-६८०१५०	गैटी ०२ वटा, सप्प्ल ०२ वटा, घन ०१ थन, वेल्चा ०२ थान, कुटो/कोदालो/फरुवा ५० थान रहेको
४३	नेपाल खाद्य संस्थान	खलङ्गा	श्री चन्द्र वहादुर खडका	०८८-६८०३६४ ९८४७९३३३२१	खाद्य
४४	सडक डिभिजन कार्यालय	चौरजहारी नपा	अभीनाष अर्याल	९८५११००६००	सडक मर्मत
४५	पूर्वधार विकास तथा विपद व्यवस्थापन शाखा	सानीभेरी गाउँपालिका	रुद्र गोपाल डाँगी	९८५७८२५८२५	विपद व्यवस्थापन, अस्थायी आवास तथा गैर खाद्य, राहात तथा पुन:निर्माण
४६	शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा	सानीभेरी गाउँपालिका	प्रेम ब.विष्ट	९८६६९२३९५१	शिक्षा
४७	महिला तथा बालबालिका शाखा	सानीभेरी गाउँपालिका	मानवीर ओली	९८४३३२६२४९	संरक्षण
४८	पूर्वधार तथा वातावरण विकास शाखा	सानीभेरी गाउँपालिका	मोहन कुमार वली	९८५७८४७१४३	खानेपानी तथा सरसफाइ
४९	सुचना प्रविधि शाखा	सानीभेरी गाउँपालिका	अर्जुन न्यौपाने	९८५७८३४२२४	सुचना संकलन, विश्लेषण तथा समन्वय

३.७ गाउँपालिकाको स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच

गाउँपालिकाको स्थानीय स्तरको विभिन्न स्रोतहरूको पहिचालनले विपद्को समयमा तिनलाई के-कस्तो प्रयोग गर्न सकिन्छ ? कहाँ स्रोत साधनको अभाव छ ? त्यसको यर्थाथपरक विश्लेषण गरेर समन्वयको माध्यमबाट थप स्रोत जुटाएर विपद् प्रतिकार्यलाई छिटो र सहज बनाउन सकिन्छ । विपद्बाट विस्थापित जनसंख्यालाई आवास व्यवस्थापन गर्न सुरक्षित स्थान पहिचान गर्न पनि सहयोग पुऱ्याउँदछ । विपद्बाट

जोखिमपुर्ण समुदाय तथा बस्तीहरूमा साधन स्रोतको हिसावले पहुँच योग्य बनाउन गाउँपालिकाले लक्षित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न तथा गराउन सहयोग पुऱ्याउदँछ ।

गाउँपालिकासँग विपद् व्यवस्थापनका लागि भौतिक, सामाजिक, आर्थिक स्रोतहरू तथा तालिम प्राप्त जनशक्ति र खोज तथा उद्धारका लागि जरुरत साम्रागीहरूको अभाव रहेको देखिन्छ । साथै विपद् पश्चात् तत्काल पुऱ्याइने जीवन रक्षासँग सम्वन्धित खाद्य तथा गैर खाद्य सामाग्रीहरूको मौज्दातको बारेमा यथार्थ सूचना प्राप्त भएको देखिँदैन । विपद् प्रतिकार्य समयमै सम्पादन गर्न विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरू सञ्चालन गर्नुपर्ने टड्कारो आवश्यकताको आँकलन गर्न सकिन्छ । विस्थापित जनसंख्यालाई विपद् पश्चात् सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरणको लागि गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सूरक्षित स्थानहरूको पहिचान सम्म भएको देखिन्छ र यसको प्रमाणीकरण गर्न पनि उत्तिकै आवश्यक देखिन्छ । यो कार्य वडा स्तरीय भएमा अझै सहजता हुने देखिन्छ ।

तालीका ७ : गाउँपालिको श्रोत विश्लेषण

विवरण	नाम र रहेको स्थान	संख्या	क्षमता	अवस्था
भौतिक स्रोत				
पुल	गापाको क्षेत्र भरी	पक्की पुल ६ वटा स्टील पुल ३ वटा झोलुंगे पुल १४ वटा		वडा नं ३ को गरयाला सिम्ली पुल जिर्ण र बाँकी ठिकै
सडक	गापाको क्षेत्र भरी	१८ किमी मध्यपहाडी राजमार्ग ३०० किमी कच्ची		वडा नं ५ र ६ मा सडक नपुगेको
विद्यालय भवन	गापाको क्षेत्र भरी	पूर्व प्रा.वि.: ४, आधारभूत.वि.:३३ मा.वि. : १२		१२० कच्ची तथा ४८ पक्की भवन
सुरक्षित आवास तथा स्थान	३ खुला मैदान, २ खेल मैदान, १ पार्क, ५ मनोरन्जन स्थल	११ स्थानमा रहेका छन्		
सार्वजनिक चर्पी		नभएको		
सञ्चारका साधन	मोवाईल, ल्याण्ड लाईन फोन, ईमेल ईन्टरनेट, शवद्युतीय सामाजिक सञ्जाल	प्रशस्तै रहेको	सेवाको गुणस्तरमा कमी रहेको	
यातायतका साधन		प्रशस्त		
पूर्वसूचना प्रणाली		१		
हेली प्याड	वडा ६, देउताखोला	१		
लाइफ ज्याकेट	गाउँपालिका कार्यालय	५ सेट		
एम्बुलेन्स	गाउँपालिका कार्यालय	२		
गैंटी	गाउँपालिका कार्यालय	५ पिस		
बेल्चा	गाउँपालिका कार्यालय	५ पिस		
डोरी	गाउँपालिका कार्यालय	३० केजी		
घन	गाउँपालिका कार्यालय	२ पिस		
सप्पल	गाउँपालिका कार्यालय	२ पिस		
बाल्टी	गाउँपालिका कार्यालय	४ पिस		
हाते आरी (मेसिन)	गाउँपालिका कार्यालय	२ सेट		
त्रिपाल	गाउँपालिका कार्यालय	१० पिस		

विवरण	नाम र रहेको स्थान	संख्या	क्षमता	अवस्था
टेन्ट हाउस	गाउँपालिका कार्यालय	२ सेट		
स्टेचर	गाउँपालिका कार्यालय	३ सेट		
हेल्मेट	गाउँपालिका कार्यालय	१० पिस		
फायर स्ट्रङ	गाउँपालिका कार्यालय	२ पिस		
मानवीय स्रोत				
आधारभूत खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त जनशक्ति	सुरक्षा निकायसँग मात्र रहेको	१७ जना		तत्काल LDMC को समन्वयमा परिचालन गर्न सकिने
जिल्ला विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ति				
पौडीबाज र तैराकी	सुरक्षा निकायहरूसँग	१७ जना		"
प्राथमिक उपचार तालिम प्राप्त		७५ जना	"	"
स्वास्थ्य सेवा	सबै वडामा	स्वास्थ्य चौकी ४ अस्पताल सरकारी १ सामुदायीक स्वास्थ्य इकाइ ७	१ जना चिकित्सक, ७५ जना स्वास्थ्यकर्मी	
सामुदायीक महिला स्वास्थ्य स्वंयमसेविका		३९		
शिक्षक		५२२	२०३ महिला, ३१९ पुरुष	
कर्मचारी		८०२		
स्वयंसेवक				
ज्याला मजदुरी	बिभिन्न वडाहरूमा	२७३४		
सामाजिक स्रोत				
सामुदायिक भवन		४६ वटा (४४ वटा सरकारी र २ वटा सामुदायीक)		
मठ मन्दिर	बिभिन्न वडाहरूमा	२३ वटा		
पार्क		१ वटा		
महिला र आमा समूह	सानीभेरी स्वस्थ्य, मातृसुरक्षा शिशु निगरानी, जोखिमपूर्ण, श्री उत्कृष्ट, प्रतीभा निगरानी, सहनशील स्वस्थ्य	३९ ओटा		
कृषक तथा पशुपालन समूह	सबै वडामा	८५ वटा		
युवा क्लव	जनजागरण मयुर युवा क्लब, सिम्ली	३ वटा		
शैक्षिक अवस्था (मरपु)		म. पू.		
टोल विकास समिति				
आर्थिक स्रोत				

विवरण	नाम र रहेको स्थान	संख्या	क्षमता	अवस्था
व्यापार व्यवसाय		३४५ वटा		३३४ निजि, २ सहकारी, ९ साझेदारी
उद्योग कलकारखाना		घरेलु ८ वटा, लघु ८ वटा मझौला ६ वटा, ठुला १ वटा		
बैङ्क तथा वित्तीय संस्था	सनराइज बैंक, NIC एसिया र छिमेकी लघु वित्त संस्था लि., सिम्ली	बैक. १ वटा लघु वित्त संस्था १ वटा वित्तिय संस्था १ वटा		
प्राकृतिक स्रोत				
ताल तथा पोखरी	दहनेटा पोखरी (वडा ५), भेरी दह (वडा ७)	२ वटा		
फोहोरमैला व्यवस्थापन प्रणाली		१		प्रयोगमा रहेको तर व्यवस्थीत नभएको
नदीनाला	सिस्ने, सिम्ली, देउता खोला तथा सानीभेरी, ठूलीभेरी नदी			
झरना	पुरुखोला झरना, वडा ६, मुसे झरना वडा ४	२ वटा		
वनजङ्गल (हेक्टर) गुफा	 चमेरी गुफा वडा ३, मुसे दुला वडा ४	११,५०० हे. २		

परिच्छेद ४ : विपद्को प्रकृतिमा आधारित विषयगत प्रतिकार्य योजना

४.१ विषयगत क्षेत्रको अवधारणा

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारि कार्यान्वयनका लागि विषयगत क्षेत्रको पहिचान र नेतृत्व निर्धारण गरिएको छ ।

४.२ विषगत क्षेत्रको परिचय

विपद्बाट प्रभावित तथा पिडित मानिसलाई सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रबाट उपलब्ध गराइने मानवीय सहयोगलाई विशेषज्ञता तथा अनुभवका आधारमा परिचालन गरी प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी र जवाफदेहि बनाउन विषयगत क्षेत्र तोकिएको छ । विषयगत क्षेत्रको अवधारणालाई विपद्बाट प्रभावित समुदायलाई उपलब्ध गराउने मानवीय सहयोग, विशेषज्ञता प्राप्त निकाय तथा संस्थाको नेतृत्वमा उपलब्ध गराउँदा बढी प्रभावकारी हुने भएकाले सो अनुसार कार्य विभाजन गर्ने प्रयास गरिएको छ । क्षेत्रगत वर्गीकरणका विशेषता निम्न बमोजिम रहेका छन ।

- प्रतिकार्य (खोज, उद्धार र राहत व्यवस्थापन) प्रक्रियामा विशेषज्ञताको उपयोग गर्न
- मानवीय सहयोगलाई जिम्मेवारयुक्त प्रभावकारी, उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन
- मानवीय सहयोगको क्षेत्रको पहिचान गरी सो अनुरुप खाका तयार गर्न
- जिम्मेवारी बाडँफाडँ भई उदार कार्यमा प्रभावकारिता ल्याउन सकिने
- अनुभवहरु हासिल गर्दै भावी दिनमा विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यमा थप प्रभावकारीता ल्याउन

४.३ उद्देश्य

क्षेत्रगत अवधारणाका प्रमुख उद्देश्य निम्न अनुसार रहेका छन् ।

- गाउँपालिमामा क्षेत्रगत रूपमा मानवीय सहयोगलाई प्रभावकारी बनाउनु
- स्थानिय स्तरमा आपत्कालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका गतिविधिहरुलाई चुस्त र कार्यान्वयन योग्य बनाउनु
- क्षेत्रगत समस्याको लेखाजोखा र समाधानका उपायको लागि पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि योजना निर्माण गरि विशेषज्ञ परिचालन गर्नु
- अन्तरपालिका, जिल्ला, प्रदेश र केन्द्रबीच समन्वय र समझदारी अभिवृद्धि गर्नु
- क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु बीच क्षेत्रगत ज्ञान, सीप, प्रविधिको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु

४.४ गाउँपालिका स्तरमा सक्रिय रहने विषयगत क्षेत्र

विपद्को समयमा मानवीय सहयोगलाई प्रभावकारी बनाएर विपद् प्रभावितहरुको जीवन रक्षाका लागि विपद् व्यवस्थापन समितिसँग सहकार्य गरी ९ वटा विषयगत क्षेत्र निर्धारण गरिएको छ ।

१. खोज तथा उद्धार
२. खाद्य तथा कृषि
३. अस्थायी आवास तथा गैर खाद्य
४. स्वास्थ्य र पोषण
५. शिक्षा
६. संरक्षण
७. खानेपानी तथा सरसफाई
८. राहत तथा पूर्ननिर्माण

९. सुचना संकलन, विश्लेषण तथा समन्वय

४.५ क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु

तालीका ८ : विषयगत अगुवा र सम्बन्धीत संस्थाको सूची

विषयगत क्षेत्र	नेतृत्व गर्ने निकाय	सम्पर्क व्यक्ति	फोन/मोबाईल
खोज तथा उद्धार	सानीभेरी गाउँपालिका	विर्ख बहादुर विष्ट, अध्यक्ष	९८४४९७५६५० birkhabahadur2079@gmail.com
खाद्य तथा कृषि	कृषि विकास शाखा	महेन्द्र वली	९८४७९५३३२८
	पशु सेवा शाखा	भुपेन्द्र पुन	९८४८२२४२९२
अस्थायी आवास तथा गैर खाद्य	पूर्वधार विकास तथा विपद व्यवस्थापन शाखा	रुद्र गोपाल डाँगी	९८५७८२५८२५
स्वास्थ्य र पोषण	स्वास्थय तथा सामाजीक विकास शाखा	छविलाल केसी	९८५१२१६०७५
शिक्षा	शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा	प्रेम ब.विष्ट	९८६६९२३९५१
संरक्षण	महिला तथा बालबालिका शाखा, प्रमुख	मानवीर ओली	९८४३३२६२४९
खानेपानी, तथा सरसफाइ	पूर्वधार तथा वातावरण विकास शाखा	मोहन कुमार वली	९८५७८४७१४३
	स्वास्थय तथा सामाजीक विकास शाखा	छविलाल केसी	९८५१२१६०७५
राहात तथा पुनःनिर्माण	पूर्वधार विकास तथा विपद व्यवस्थापन शाखा	रुद्र गोपाल डाँगी	९८५७८२५८२५
सुचना संकलन, विश्लेषण तथा समन्वय	सुचना प्रविधि शाखा	अर्जुन न्यौपाने	९८५७८३४२२४

४.६ विषयगत क्षेत्रमा आधारीत पूर्वतयारी तथा प्रतीकार्य योजना

४.६.१ विषयगत क्षेत्रः खोज तथा उद्धार

४.६.१.१ अगुवाइ गर्ने निकायः सानीभेरी गाउँपालिका

विपद्को अवस्थामा मानवीय र भौतिक क्षति भइरहेको हुन्छ। यस्ता प्रकारका विपद्बाट ठूलो धनजनको क्षति भईराखेको हुन्छ। साथै कुनै पनि पालिकाको मानिसलाई विपदको अवस्थामा बचाउनु पालिकाको प्रमुख दायित्व हुने गर्दछ। त्यसैले विपदमा मानवीय तथा भौतिक क्षति कम भन्दा कम होस् भन्ने हेतुले विपदमा समयमै सूचना संकलन गरेर खोज तथा उद्धार गर्नु पहिलो प्राथमिकतामा पर्ने गर्दछ । खोज तथा उद्धारमा तालिम प्राप्त जनशक्तिको व्यवस्था गरी विपदमा परेकाहरूको उद्धार गर्नु यस विषयगत समितिको प्रमुख कार्य हो ।

४.६.१.२ मुख्य बिपद्को किसिमः बाढी, भुकम्प, आगलागी, हावाहुरी, पहिरो, नदि दुर्घटना, सडक दुर्घटना

४.६.१.३ विपद्को अनुमानित अवस्थाः

- बाढी प्रभावित घरधुरीलाई उद्धार गर्नुपर्ने अवस्था ।

- भूकम्प, पहिरो, हावाहुरी, तथा बाढीबाट भौतिक संरचनाहरु, घर, बाटो, कलभर्ट आदि भत्किन सक्छ साथै यातायात अवरुद्ध हुनसक्ने ।
- मानिसहरु वेपत्ता हुने, पुरिने, वगाउने, नदी वीचमा फस्ने, घाइते हुने तथा मानवीय क्षति हुन सक्ने ।
- गाउँपालिकाका जोखिम यूक्त क्षेत्रहरुमा डुवान, कटान र पटान हुन सक्ने ।
- बजार उन्मुख वस्तीहरु भूकम्पिय जोखिममा पर्ने ।
- सूचना सम्पर्क बिच्छेद हुने र कायम गर्न कठिन हुने ।
- आवास तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति अस्थायी रूपमा क्षति, बाल-वालिका, महिला, वृद्ध-वृद्धा तथा अपाङ्ग भएका मानिसहरू मुख्य रूपमा प्रभावित हुने ।
- विद्यालयमा कक्षा कोठा, प्रहरी चौकी र स्वास्थ्य केन्द्र जस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरू माथि चाप पर्ने ।
- सामुदायिक संस्थागत ठाउँहरूमा अस्थायी आवासमा बसेको समयमा चोरी, लुटपाट, बलात्कार जस्ता घटनाहरु हुन सक्ने ।

४.६.१.४ **विषयगत उद्देश्यः**

- विपद्को समयमा प्रभावित समुदाय तथा सुरक्षा पोष्टहरुमा खोज तथा उद्धारका लागि अवश्यक सामाग्रीहरुको प्रवन्ध मिलाउने ।
- विपद्मा परेको व्यक्तिहरुको यथाशिघ्र खोज तथा उद्धार कार्य गरि जीउधनको सुरक्षा गर्ने ।
- विपद्मा परेका समुदायलाई उद्धार गरी सुरक्षित आश्रय स्थलमा राख्ने ।
- विपद्को कारणले जीवन जोखिममा परेका व्यक्तिहरूको प्राथामिकतानुसार उद्धार गर्ने ।
- विपद्मा परेकालाई समयमै आधारभूत आवश्यकताका राहत सामग्री वितरण गर्ने ।
- जटिल अवस्थामा रहेका पिडितहरूको उद्धारको क्रममा प्रभावकारी समन्वय र संयोजनको कार्यमा सक्रिय रहने ।
- विपद्को बेला हराईरहेका नागरिकहरूको खोजी गर्ने ।
- मृतकहरूको व्यवस्थापन ।

४.६.१.५ **रणनीति :**

- गाउँपालिका र सुरक्षा निकायको समन्वयमा समुदायका तालिम प्राप्त जनशक्तिहरुलाई परिचालन गराउने
- समन्वय बैठक र प्रतिवेदनका बारेमा जानकारी गराउने
- उद्धार सामाग्रीहरुको थप आपूर्तीका लागि सम्बन्धित निकायहरुमा समन्वय गरि व्यवस्थाका लागि पहल गर्ने
- LDMC/WDMC मार्फत विभिन्न गैर सरकारी संस्थाहरुसँग समन्वय गरी खोज तथा उद्धार कार्यको लागि थप आवश्यक पर्ने साधन (सवारी साधन समेत) को प्रबन्ध मिलाउने ।

४.६.१.६ **क्षेत्रगत सदस्यहरु** (ClusterMembers) **को सूची, क्षमता तथा स्रोतको नक्सांकन**

क.स	अगुवा र सहयोगी सस्थाहरु	उपलब्ध साधन/स्रोत			सम्पर्क व्यक्ति पद तथा नाम	सम्पर्क नम्बर
		आर्थिक श्रोत	सामाग्री श्रोत	मानवीय श्रोत दक्ष जनशक्ति		
१	सानीभेरी गाउँपालिका	रु. १९,००,००० (विपद कोष)	१ डोजर		विर्ख बहादुर विष्ट, अध्यक्ष	९८४४९७५६५० birkhabahadur2079@gmail.com
					दिपक बुढाथोकी, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	९८५७८२४२५३ budhathokidipak67@gmail.com
२	प्रहरी चौकी, सिम्ली		१ सबल, १ गैटी, १ बेल्चा, ४ life jacket	९	गगन ब. सिंह	९८४८१८५२८७
३	नेपाल आर्मी , नरसिंह दल गण	स्वाटर ०५ थान, रेक ०५ थान, रेक हु ०५ थान, हेल्मेट ०५ थान, पन्जा ०५ थान, मास्क ०५ थान, जम्प शुट ०५ थान, बुट ०५ थान, मोजा ०५ थान गरी जम्मा ४५ थान			प्रमोद शर्मा	९८५८०२४६६८
४	नगर प्रहरी			५	शंकर रोकया	९८४७३९४७००
५	मौराखरा FM				नारायण ओली	९८४४९४२६५९
६	सशस्त्र प्रहरी बल नं ४६, गुल्म, रुकुम पश्चिम	पिक ०४ वटा, सावेल ०७ वटा, वाल्टी ०६ वटा, Telescope Ladder 01 piece, Throw Bag 02 pieces, Rescue Rope Static 100 meters, Rescue Rope Dynamic 100 meters, Helmet 03 pieces, Rappeling mitten 03 pair, Auto Luck Carabinear 02 piece, Figure 8 Carabinear 02 piece, Seat Harness 02 piece, Life Jacket 05 piece, Fire Swatter 08 pieces, Fire Rake 02 piece, Fire aluminized proximity suit with suit insulated hand gloves hood consisting of helmet cover visor 4 shoes with oil 4 heat resistant role 02 piece, Fire blanket 02 piece, Fire extinguishers ABC 6 kg 03 pieces, Dynamo Flashlight 01 piece, Rescue torch light OT600A 02 pieces, Flat slings 01 piece, वन्चरो ०२ वटा, घन ०१ वटा, गिर्ने आरा(सानो/ठुलो) १/१ वटा			गोविन्द	९८५१२५८९१३
७	प्रहरी चौकी, पुर्तीमकाँडा			९	प्र.स.नि. गंगा ब. बिरकट्टा	९८४८१८५२८५

क.स	अगुवा र सहयोगी संस्थाहरु	उपलब्ध साधन/स्रोत			सम्पर्क व्यक्ति पद तथा नाम	सम्पर्क नम्बर
		आर्थिक श्रोत	सामाग्री श्रोत	मानवीय श्रोत दक्ष जनशक्ति		
९	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, रुकुम (पश्चिम)	फयर स्टीङग्युसर २२ थान, फायर फाईटिक सुट ०९ थान, पानी बुट २३ थान, फायर हेल्मेट २६ थान, फायर फल्यापर ०७ थान, सावेल २९ थान, पिक १० थान, सप्पल ११ थान, कोदालो ०१ थान, घन ०२ थान, चक्कु ०६ थान, फरुवा १३ थान, लाईफ ज्याकेट २९ थान, टयुव ०४ थान, Rotary Hammer Drill 02 piueces, Chain Pully 02 pieces, Pully 02 pieces, Wood cutter machine 02 pieces, Fire blanket 06 pieces, Chest Horeh 03 pieces, First Aid Kit 03 pieces, चिर्ने आरा ०४ वटा, नाईलन डोरी २०१ मिटर, वाल्टिन ०६ वटा, स्टेचर ०५ वटा रहेका			विष्णु प्रसाद सोती	९८४७३९४७००
१०	नेपाल रेड्क्रस शाखा, रुकुम (पश्चिम)	गैर खाद्य सामग्री २० परिवारका लागी मौज्दात र ५० परिवारका लागी आउने क्रममा, लाईफ ज्याकेट ०८ वटा, हेल्मेट १६ वटा, स्टेचर १० वटा (आउने क्रममा रहेका) , डोरी २०० मिटरको ०५ रोल, First Aid Kit १८ वटा, ठूलो Tent १ वटा, त्रिपाल ९ वटा, एम्बुलेन्सस १ वटा चालु अवस्थामा रहेको			रमा गौतम (सभापति)	९८४७८५२४९४
११	जिल्ला प्रशासन कार्यालय				परमानन्द घिमिरे, प्र.जि.अ.	९८५७८३७७७७
१२	नेपाल स्काउट, रुक'म (पश्चिम)				मीनवहाद'र प'न (जि.संयोजक)	९७४१०५०७९०

४.६.१.७ कार्यान्वयन योजना सहितको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूची

क.सं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूची	मुख्य जिम्मेवार निकाय	समय सिमा (कार्य तालिका)	अनुमानीत बजेट
१.	जोखिममा रहेका व्यक्ति वा समूहको पहिचान गर्ने	गाउँपालिका, वडा कार्यालय, गै.स.स, ने.रे.सा	हरेक वर्षको पुष मसान्त सम्ममा	
२	क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरूसंग समन्वय बैठक गर्ने	गाउँपालिका, LDMC/WDMC	बैशाख मसान्त सम्म	

३	विपद् व्यवस्थापन कार्यसंग सम्बन्धी कृतिम अभ्यास गराई फौजलाई तयारी राख्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, गै.स.स, ने.रे.सा, समुदाय	जेठ मसान्त सम्ममा	
४	उद्धार सामग्रीहरूको संकलन	गाउँपालिका, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, वडा कार्यालय	जेठ मसान्त सम्ममा	
५	उपयुक्त स्थानमा हेलिप्याड तयार गर्ने	गाउँपालिका, सुरक्षा निकायहरु		
६	सुरक्षा निकायका इकाईहरु तथा समुदाय स्तरका तालिम प्राप्त स्वयम सेवकहरुको सम्पर्क सुचि तयार गर्ने	गाउँपालिका, वडा कार्यालय जिल्ला प्रशासन कार्यालय, रेडक्रस	,,	
७	सुरक्षा निकाय तथा समुदाय स्तरमा रहेका उद्धार टिमलाई अभिमुखिकरण	गाउँपालिका, LDMC/WDMC	,,	
८	मौजुदा सामाग्रीहरुको जांच/परिक्षण गर्ने	गाउँपालिका, LDMC/WDMC, सुरक्षा निकाय र स्थानीय समुदाय	,,	
९	आवश्यकता अनुसारको सामाग्रीहरुको पुग/नपुग आँकलन गर्ने	LDMC/WDMC, सुरक्षा निकाय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र	निरन्तर	

४.६.१.८ विपद् अवस्थामा आधारित आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरीने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	मुख्य जिम्मेवार निकाय
०-१ घण्टा	• सुचना प्राप्त गर्न साथ आपत्कालिन बैठक बस्ने • खोज तथा उद्धार टोलीको परिचालन र खोज तथा उद्धार कार्यको थालनी • स्वयम् सेवकहरु परिचालन गर्ने • LDMC/WDMC का सदस्यलाई जानकारी • शान्ती सुरक्षालाई कायम राख्नको लागि आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने	LDMC/WDMC, गाउँपालिका, सुरक्षा निकायहरु र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला
१-७ घण्टा	• घटनाको द्रुत लेखाजोखा गर्ने • हराएकाहरुको खोजी र खोज तथा उद्धारका कार्य जारी राख्ने • आवश्यकता अनुसारका प्रविधि आदिको प्रयोग गरी खोज तथा उद्धारका कार्य गर्ने • क्षेत्रगत सदस्यहरूसंग बैठक तथा अन्य मानवीय संघ संस्थाहरू संग समन्वय	LDMC/WDMC, गाउँपालिका, सुरक्षा निकायहरु र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला
७-२४ घण्टा	• जोखिममा रहेकालाई स्थानान्तरण गर्ने • घाईतेहरुलाई प्राथमिक उपचार गर्ने • प्राथमिक उपचार गरि थप उपचारका लागि अस्पताल पठाउने • घटना मुचुल्का तयार गर्ने, मृत अवस्थामा फेला परेमा पोष्टमार्टमको लागि अस्पताल पठाउने • खोजी तथा उद्धार कार्यको निरन्तरता • आकस्मीक कक्ष, उपचार केन्द्र, सूचना सम्प्रेसन कक्ष तथा राहत सामग्री वितरण कक्षहरूको स्थापना गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, वडा कार्यालयहरु

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरीने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	मुख्य जिम्मेवार निकाय
दोस्रो दिन	• खोज तलासको क्रममा भेटिएका व्यक्ति तथा सम्पत्तीहरु सम्बन्धित परिवारहरुलाई जिम्मा लगाउने • घटनाको द्रुत लेखाजोखालाई निरन्तरता दिने • थप भेटिएका घाईतेहरुलाई प्राथमिक उपचार गर्ने • प्राथमिक उपचार गरि थप उपचारको लागि अस्पताल पठाउने • घटनाको बारेमा DDMC मा प्रतिवेदन दिने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, वडा कार्यालय
२४-४८घण्टा	• बेपत्ता व्यक्ति, व्यक्तिगत सम्पति, पशु चौपाय खोजी दुर्गन्ध व्यवस्थापन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, वडा कार्यालय

४.६.२ विषयगत क्षेत्र : खाद्य तथा कृषि

४.६.२.१ अगुवाइ गर्ने निकाय : कृषि विकास शाखा, पशु सेवा शाखा

४.६.२.२ मुख्य विपद्को किसिम : भुकम्प, कृषि तथा पशुपन्छी जन्य महामारी, पहिरो, बाढी, चट्याङ्ग, असिना हावाहुरी, खडेरी

४.६.२.३ विपदको अनुमानीत अवस्था :

- तत्कालै आवश्यक सुख्खा खानाको अभाव ।
- भण्डारण गरिएको खाद्यान्न नष्ट भएको अवस्था ।
- खाद्यान्नको अभाव, खाद्यान्नको पहुँचमा बाधा ।
- पारिवारिक स्तरमा खान पकाउने ईन्धन तथा पानीको अभाव ।
- विउ विजन नष्ट हुनु ।
- रोगकीरा तथा अन्य विपदका कारण कृषि बाली तथा पशुपन्छीमा क्षती ।
- खडेरीका कारण पशु आहारामा क्षती ।

४.६.२.४ विषयगत उद्देश्य :

- प्रभावित व्यक्तिहरुका लागि समयमा नै सुख्खा खाना, खाद्यान्न तथा खाद्यान्न पहुँचको सुनिश्चतता गर्ने ।
- दैनिक जीवनयापनको आवश्यक सामग्रीहरु (खाद्य सरसामानहरु)को व्यवस्थापन गर्ने ।
- खाद्यान्न उत्पादनका लागि बीउबिजन, प्रविधि र बाली संरक्षण प्रदान गर्ने ।
- उत्पादनशील क्षेत्र (कृषि, वन) संरक्षणका लागि वृक्षारोपन तथा तटवन्धन गर्ने ।
- प्रकोपको असर न्यूनिकरण गर्नका लागि होचा तथा चाँडो पाक्ने जातहरू वितरण गर्ने ।
- पशु चौपाया व्यवस्थापन (उत्पादन र उपचार) गर्ने ।
- पशुपन्छी जन्य महामारी नियन्त्रण गर्न खोप कार्य सञ्चालन गर्ने ।
- बाढी, पहिरो नियन्त्रण गर्न वृक्षारोपण तथा तटबन्धन गर्ने ।
- खडेरी न्युनीकरणको लागी सिँचाईको वैकल्पीक उपाय अपनाउने ।
- पहिचान भएका राहत तथा उद्धार सामग्रीको संकलन, भण्डारण र वितरण गर्ने ।

- भण्डारण क्षेत्रको पहिचान र सुनिश्चितता गर्ने ।
- प्रभावितहरुको जीवनलाई सरल बनाउनमा सहयोग गर्ने ।
- विपद् व्यवस्थापनका लागि विपद् कोष/कार्यक्रम स्थापना तथा तर्जुमा गर्ने ।

४.६.२.५ रणनिति :

- सुचना प्रवाह तथा तथ्याङ्क संकलन गर्ने र क्षती मूल्याङ्कन गर्ने ।
- विषयगत समितिको बैठक बस्ने र सहयोगी निकायसँग समन्वय गर्ने ।
- उपलब्ध श्रोत साधनको उचीत परिचालन गर्ने ।
- आपत्कालिन कोष स्थापनाका लागि पहल गर्ने ।
- खाद्य सामग्री आपूर्तिका लागि गैसस, सामाजिक संघसंस्थाहरुको सहभागिता तथा सहकार्य ।
- खाद्य सामग्री आपूर्तिका लागि स्थानीय उद्योग बाणिज्य संघहरुबाट, स्थानीय ब्यापारी तथा व्यवसायीहरुलाई खाद्य सामग्री सञ्चितिका लागि अनुरोध गर्ने ।
- पालिकामा पूर्वतयारी स्वरुप चामल, पीठो लगायतका आवश्यक खाद्यन्न समाग्री मौज्दात राख्ने ।
- ढुवानीको लागि वडाहरु सँग समन्वय गर्ने ।
- विभिन्न संघ संस्थामा रहेको मौज्दात खाद्यान्नको विवरण राख्ने ।
- राहत वितरण तथा प्रभावकारीता अनुगमन गर्ने ।

४.६.२.६ क्षेत्रगत सदस्यहरु (ClusterMembers) को सूची, क्षमता तथा स्रोतको नक्सांकन

क्र.स.	अगुवा र सहयोगी संस्थाहरु	उपलब्ध साधन/स्रोत	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	कृषि विकास शाखा	७ वटा हजारी, विषादी, ५ जना मानवीय श्रोत	महेन्द्र वली	९८४७९५३३२८
२	पशु सेवा शाखा	ओषधी, उपचार सामाग्री, ७ जना मानवीय श्रोत	भुपेन्द्र पुन	९८४८२२४२९२
३	कृषि विकास कार्यलय	रुकुम पश्चिम	मिन वहादुर के.सी.	०९९५३००१९, ९८४७९८१४१५ akcrukumw@gmail.com
४	पशु अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालय		ज्ञानु कुमार गौतम	०८८५३००१०, ९८५७८२०६०७
५	कृषि क्षेत्र विकास कार्यक्रम (ASDP)		कृष्ण गौतम	९८४१०४४४९१
६	ASHA		खिमराज ओली	९८५७८५२३६२
७	तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र	गैटी ०२ वटा, सप्प्ल ०२ वटा, घन ०१ थान, वेल्चा ०२ थान, कुटो/कोदालो/फरुवा ५० थान रहेका ।		०८८६८०१५०
८	जनप्रवाह कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड		भुपाल सिंह ओली	९८६०९०५५३९
९	भेरी दोभना कृषि सहकारी संस्था		डोर ब. पुन	९८६६४०९७८९
१०	MEDPA		प्रेम प्रकाश जि.एम.	९८४७८५२४१०

१०	उद्योग वाणिज्य संघ	खाद्यान्न संकलन र वितरणमा सहजीकरण, उवास सदस्यहरु	पल ब. खड्का, संयोजक	९८४४९१५२४५
११	नेपाल खाद्य संस्थान		श्री चन्द्र वहादुर खडका	०८८६८०३६४, ९८४७९३३३२१
१२	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी		श्री रमा गौतम	९८४७८५२४९४
१३	डिभिजन वन कार्यलय		महेश कुमाई	९८४७८२४३०० ०८८-५३०३४९
१४	पशु बिमा कम्पनी			

४.६.२.७ कार्यान्वयन योजना सहितको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूची

पूर्व-तयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समय अवधि	अनुमानीत लागत
विपद्को अवस्थामा खाद्य सहयोगका लागि योजना तयारी अवस्थामा राख्ने	कृषि विकास शाखा	फागुन तथा असाढ	
स्थानीय तह स्थित विपद् प्रभावित हुने क्षेत्रलाई लक्षित गरी खाद्यान्न सहयोग तयारी अवस्थामा राख्ने		असाढ सम्म	
विभिन्न तरकारी तथा खाद्यान्न बालिका किटहरु वितरण गर्ने		असोज कार्तिक (बिउ विजनको प्रकार अनुसार समयमा फरक पर्न सक्नेछ	
खाद्यान्न सहायताको लेखाजोखा तथा प्रतिवेदनको खाका प्रस्तुत गर्ने		वैशाख	
क्षमता अभिवृदि तथा भण्डारण तालिम		जेठ	
कृषिजन्य सम्भावीत रोगकीराजन्य महामारीको पहिचान गर्ने		अषाढ भित्र	
खेती योग्य जमिनको विवरण अध्यावधिक गर्ने		प्रथम चौमासिक	
विभिन्न बालीनालीको उत्पादकत्व संकलन गर्ने		वर्षै भरी	
खेती योग्य जमिनको संरक्षणको लागी तटबन्धन तथा वृक्षारोपण गर्ने		आवश्यकता अनुसार	
सिँचाइको पूर्वाधार विकास गर्ने (पूर्वधार विकासले)		वर्षै भरी	
सम्भावीत महामारी जन्य रोगकीराको नियन्त्रण गर्न विषादी र कृषि औजारको व्यवस्थापन गर्ने		प्रत्येक चौमासिक	
पशुपन्छीको सम्भावीत महामारी रोगहरुको पहिचान गर्ने	पशु सेवा शाखा	प्रथम चौमासिक	
महामारीजन्य पशुरोगको विवरण Epidemiology reporting मार्फत समय समयमा अद्यावधिक गर्ने		प्रत्येक महिना	
रोग नियन्त्रणका लागी अतीआवश्यक औषधी व्यवस्थापन गर्ने साथै प्राविधिक जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने		वर्षै भरी	

रोग लाग्न नदिन खोप शिविर तथा उपचार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने		महामारी रोग अनुसार	
महामारी फैलीएको क्षेत्रबाट नमुना संकलन गरी केन्द्रीय प्रयोगशाला पठाउने		प्रत्येक चौमासिक	

४.६.२.८ विपद् अवस्थामा आधारीत आपतकालीन प्रतीकार्य योजना

समयावधि (कहिलेसम्म)	**सहयोग गतिविधि**	**जिम्मेवार निकाय**
	सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०-३० दिनसम्म)	
पहिलो दिन	सुचना प्रवाह तथा सदस्यहरुका बीच समन्वय बैठक गर्ने	कृषि विकास शाखा, पशु सेवा शाखा
	तत्काल क्लष्टर सूचना संकलन तथा सहयोग डेस्क स्थापना	
दोस्रो दिन	तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण गर्ने	कृषि विकास शाखा, पशु सेवा शाखा, गैससहरु, उधोग वा.स, ने.रे.सो
	पशुधनको सुरक्षा तथा मृत पशुहरुको उचित व्यवस्थापन गर्न प्राविधिक टोली र जनशक्ति परिचालन गर्ने	
	सहयोगको खाद्य सामाग्री संकलन र वितरणको जिम्मेवारी बाँडफाड	
पहिलो हप्ता	एकद्वार पद्धतिको विकास गरी पीडितहरुको लेखाजोखा तथा खाद्य सामाग्री वितरण	कृषि विकास शाखा, पशु सेवा शाखा, गैससहरु, उधोग वा.स, ने.रे.सो, गैससहरु, सुरक्षा निकाय, LDMC/WDMC
	खाद्य गोदामलाई सुरक्षित र पायक पर्ने स्थानमा राख्ने तथा गोदाम सुरक्षाको प्रबन्ध गर्ने ।	
पन्ध्र दिन भित्र	प्रयोगशाला परीक्षण (महामारीको हकमा)	कृषि विकास शाखा, पशु सेवा शाखा
पहिलो महिना	आवश्यकता पहिचान गरि उन्न्त विउविजन र पशु वा पंक्षी वितरण	कृषि विकास शाखा, पशु सेवा शाखा,, LDMC/WDMC
	स्थलगत छलफल तथा अवस्थाको समीक्षा	
	सहयोग सम्बन्धी गतिविधि–तत्कालका लागि (३०-९० दिनसम्म)	
दोस्रो र तेस्रो महिना	जिविकोपार्जनमुखी क्रियाकलाप संचालन (उन्नत विउ विजन वितरण प्रविधि हस्तान्तरण सहित), क्रियाकलायको नियमित अनुगमत तथा समिक्षा	कृषि विकास शाखा, पशु सेवा शाखा, LDMC/WDMC
सो भन्दा बढी	आपत्कालीन कोष तथा घुम्तिकोषहरुको स्थापना	कृषि विकास शाखा, पशु सेवा शाखा, LDMC/WDMC

४.६.३ विषयगत क्षेत्र : अस्थायी आवास तथा गैर खाद्य

४.६.३.१ अगुवाइ गर्ने निकाय : पूर्वधार विकास तथा विपद व्यवस्थापन शाखा

विपद्को अवस्थामा विस्थापित व्यक्ति, परिवार तथा समुदायलाई स्थिति सामान्य भएर आफ्नो घर फर्किने अवस्था तयार नभएसम्म आपत्कालीन आश्रय स्थलमा राख्नु पर्ने हुन्छ । सामान्यतया समुदायमा उपलब्ध विद्यालय, सामुदायिक भवन, मन्दीर, ,सरकारी भवन तथा सार्वजनिक खालि स्थान जस्ता स्थान्लाई आपत्कालीन आश्रयस्थलको रुपमा प्रयोग गर्नु पर्ने हुन्छ भने आवशयक भएमा अस्थायी शिविर खडा गरी बसोवास गराउनु पर्ने हुन्छ । आवास तथा गैरखाद्य क्षेत्रले विस्थापितका लागि दैनिक जीवनयापनका लागि भाँडावर्तन, ओड्ने, ओछ्याउने लुगाफाटो वा खाना बनाउने, खाने भाँडा र इन्धन लगायतको मानवीय सेवा उपलब्ध गराउनु पर्ने हुन्छ ।

४.६.३.२ मुख्य विपद्को किसिम : भुकम्प, महामारी, पहिरो, बाढी, चट्याङ्ग, हावाहुरी, आगलागी, सडक दुर्घटना, भोकमरी

४.६.३.३ विपदको अनुमानीत अवस्था :

गाउापालिकाभित्र रहेका ५,२७८ घरधुरी मध्ये ४,९५९ घरहरु भुकम्प प्रतीरोधक छैनन् जसले गर्दा गाउँपालिकाको ९४ प्रतीशत घरधुरी भुकम्पको जोखिमा छन् भने ४,४६० घरहरु भवन मापदण्ड अनुसार बनेका छैनन् जसले गर्दा गाउँपालिकाको ८४ प्रतीशत घरधुरी अन्य प्रकोपको जोखिममा रहेका छन् । (गाउँ वस्तुगत विवरण २०७८)

- घरवार तथा आवास विहिन ।
- आर्थीक अभाव ।
- मानसिक विचलन तथा शारीरीक असक्त ।
- मानवीय क्षती ।
- आधारभुत वस्तु तथा सेवा अभाव ।
- मुख्य रूपमा केटाकेटी, महिला, वृद्ध-वृद्धा र अपाङ्गहरूको विस्थापन सहित व्यक्तिगत सामानहरूको क्षति ।
- व्यक्तिगत घरहरु, सार्वजनिक र सामुदायिक भवनहरु क्षति/नष्ट भएको हुनेछ ।
- यातायातमा अवरुद्ध भइ आवतजावतमा कठिनाई हुन सक्नेछ ।
- सुरक्षित आश्रय स्थल तथा गैर खाद्य सामाग्रीको अभाव हुनसक्नेछ ।
- विद्यालय, प्रहरी चौकी तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरू, सार्वजनिक भवन, सामुदायिक आश्रय स्थल जस्ता सार्वजनिक संरचनाहरूमा विस्थापित मानिसहरूको बसोवासको लागि दबाव पर्ने ।

४.६.३.४ विषयगत उद्देश्य :

- तत्काल गैर खाद्य सामाग्री त्रिपाल कम्मल आदीको व्यवस्थापन गर्ने ।
- सुरक्षित वासको लागि स्थान तथा आश्रयस्थल पहिचान गरि शिविरहरू र अस्थायी भौतिक संरचना निर्माण गर्ने ।
- विपद्का कारणले घरवार विहीन मानिसहहरूका निम्ति स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्ने ।

४.६.३.५ रणनिति :

- विपद्को समयमा भौतिक तथा मानवीय क्षति न्यूनिकारणका लागि तत्काल उपलब्ध स्थानीय श्रोत र साधनको उच्चतम प्रयोग गरि आकस्मिक शिविर व्यवस्थापन गर्न स्थानीय निकाय तथा सरोकारवालाहरुको समन्वयमा स्थानीय स्तरका स्वयम सेवकहरुलाई व्यवस्थापन र परिचालन गर्ने ।
- विपद् प्रभावित व्यक्ति/परिवारहरूका लागि समयमा नै राहत प्रतिकार्य समूहको पहूँच सुनिश्चित गरी गैरखाद्य सामग्रीको उपलब्धता तथा सुरक्षित स्थलहरूमा अस्थायी आवासको ब्यवस्था गरी विपद्को अवस्थाबाट जनजीवन सामान्य बनाउने ।
- विपद्बाट पूर्ण रुपमा प्रभावित हुनसक्ने पूर्वानुमान गरिएका परिवारलाई तत्काल अस्थायी आवासको व्यवस्था गर्ने र आवश्यकता एवं श्रोतको उपलब्धताको आधारमा गैरखाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने ।

४.६.३.६ क्षेत्रगत सदस्यहरुको सूची, क्षमता तथा श्रोत मापन

क्र.सं	क्षेत्रगत साझेदारहरुको नाम	उपलब्ध श्रोत तथा सेवाहरु	कार्यालय/सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर

१	पूर्वधार विकास तथा विपद व्यवस्थापन शाखा	७ जना मानवीय श्रोत	रुद्र गोपाल डाँगी	९८५७८२५८२५
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय		परमानन्द घिमिरे, प्र.जि.अ.	९८५७८३७७७७
३	जिल्ला समन्वय समिति		लुम्बीनी गौतम के.सि.	९८५७८४५७७७
४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	औषधी/स्वास्थ्यकर्मी	रमा गौतम	९८४७८५२४९४
५	सामुदायीक वन उपभोक्ता महासंघ, रुकुम पश्चिम		गोविन्द बुढा	९८४४५१५४११
६	डिभिजन वन कार्यालय		महेश कुमाई	९८५७८२४३००
७	नेपाल पत्रकार महासंघ		लक्ष्मण के.सी.(अध्यक्ष)	९८५११७६३११
८	उद्योग वाणिज्य संघ		पल ब. खड्का, संयोजक	९८४४९१५२४५
९	प्रहरी चौकी, सिम्ली		गगन ब. सिंह	९८४८१८५२८७
१०	प्रहरी चौकी- पुर्तिमकाँडा		प्र.स.नि. गंगा ब. बिरकट्टा	९८४८१८५२८५
११	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, रुकुम (पश्चिम)		विष्णु प्रसाद सोती	९८४७३९४७००

४.६.३.७ कार्यन्वयन योजना सहितको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य

क.सं	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूची	मुख्य जिम्मेवार निकाय	समय सिमा (कार्य तालिका)
१	क्लस्टरको योजना बनाएर तयारी अवस्थामा राख्ने	गाउँपालिका भौतीक पूर्वाधार शाखा, वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति, LDMC, रेडक्रस, वडा कार्यालय	चैत्र, वैशाख
२	क्लस्टर अन्तर्गतका संघ/संस्थाहरु माफ्र्त राहत सहयोगका लागि जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने	गाउँपालिका, गै.स.सहरु, ,वडा कार्यालय	फागुन अन्तिम सम्म
३	विपद्को अवस्थामा गरिने आपत्कालीन आश्रय, बसोवास तथा गैर–खाद्य सामाग्री क्षेत्रमा गरिने सहयोग तयारी अवस्थामा राख्ने	गाउँपालिका, रेडक्रस ,वडा कार्यालय	निरन्तर
४	स्रोत संकलन तथा संघ-संस्थाबाट हुने सहयोग (आर्थिक तथा अन्य) को योजना तयारी अवस्थामा राख्ने	गाउँपालिका, गै.स.सहरु, ,वडा कार्यालय	जेठ अन्तिम सम्म
५	आवाश क्षेत्रको आकस्मिक प्रतिकार्य तयारी योजना अध्यावधिक गर्ने	गाउँपालिका, गै.स.सहरु, ,वडा कार्यालय	जेठ अन्तिम सम्म
६	गैरखाद्य सामग्री व्यवस्थापन	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	विपद पश्चात तत्कालै
७	विपद् प्रतिकार्य संचालन गर्दा प्राप्त अनुभव एवं राम्रा पक्ष तथा सुधार गर्नुपर्ने सवालहरूको सूचिकृत कार्यशाला आयोजना गर्ने	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	विपद प्रतिकार्य समाप्त भईसकेपछि
८	विपद् प्रतिकार्यको विस्तृत अभिलेख संकलन गरी भाषागत एवं तथ्यांक अद्यावधि गर्ने	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	विपद प्रतिकार्य समाप्त भईसकेपछि

४.६.३.८ विपद् अवस्थामा आधारित आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

समयावधि (कहिलेसम्म)	सहयोग गतिविधि	जिम्मेवार निकाय
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०-९० दिनसम्म)		
पहिलो दिन	विपद् प्रवाहको सूचना स्थानीय स्वयंसेवकबाट संकलन गर्ने	गाउँपालिका, LDMC/WDMC, नेरेसोका शाखा, नेपाल प्रहरी, वडा कार्यालयहरु
पहिलो दिन	आवास क्षेत्रको आकस्मिक बैठकको आयोजना	गाउँपालिका, LDMC/WDMC, नेरेसोका शाखा, नेपाल प्रहरी, वडा कार्यालयहरु
पहिलो दिन	विपद् प्रतिकार्य समूहलाई संचार गर्ने	गाउँपालिका, LDMC/WDMC, नेरेसोका शाखा, नेपाल प्रहरी, वडा कार्यालयहरु
दोस्रो दिन	विषयगत क्षेत्रको बैठक गर्ने	गाउँपालिका, LDMC/WDMC, नेरेसोका शाखा, नेपाल प्रहरी, वडा कार्यालयहरु
दोस्रो दिन	द्रुत लेखाजोखाबाट आएका सूचनाहरुलाई विश्लेषण गरी आवास क्षेत्रको आकस्मिक प्रतिकार्य योजना सक्रिय बनाउने	गाउँपालिका, LDMC/WDMC, नेरेसोका शाखा, नेपाल प्रहरी, वडा कार्यालयहरु
दोस्रो दिन	विपद् प्रभावको आधारमा अस्थायी आवसको लागि त्रिपाल र खाना पकाउने भाँडावर्तन तथा प्लाष्टिक गुन्द्री वितरण	गाउँपालिका, वडा कार्यालय
पहिलो हप्ता	द्रुत लेखाजोखा टोली परिचालन तथा प्रारम्भिक सूचना संकलन	वडा कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
पहिलो हप्ता	प्रभावित स्थलको सूचना विश्लेषण गरी सहायता परिचालन गर्ने	LDMC/WDMC
पहिलो हप्ता	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा अस्थायी आवास, त्रिपाल तथा भाँडावर्तनको व्यवस्थापन गर्ने	गाउँपालिका, LDMC/WDMC, नेरेसोका शाखा, नेपाल प्रहरी, वडा कार्यालयहरु
दोस्रो हप्ता	अस्थायी आवास तथा गैर खाद्य सामाग्रीको आवश्यकता पहिचान गर्न सर्वेक्षण गर्ने टोली खटाउने	LDMC/WDMC
पहिलो महिना	कम खर्चमा बनाउन सकिने नमुना घर निर्माण तथा गैरखाद्य सामग्री वितरण कार्य निरन्तरता	गाउँपालिका, LDMC/WDMC, नेरेसोका शाखा, नेपाल प्रहरी, वडा कार्यालयहरु
पहिलो महिना	गैरखाद्य सामाग्री वितरण तथा प्रयोगको सुनिश्चितताको लागि अनुगमन	LDMC/WDMC
दोस्रो महिना	पालिका स्थित सरोकारवाला निकायहरु एवं क्षेत्रगत सदस्यहरुको समन्वय तथा पाठ सिकाई कार्यशाला बैठकको आयोजना	LDMC/WDMC
तेस्रो हप्ता	सुरक्षित स्थान पहिचान भएका स्थानमा अस्थायी आवासका लागि प्राविधिक अध्ययन र शिविर ब्यवस्थापन	गाउँपालिका, LDMC/WDMC, वडा कार्यालयहरु
पहिलो हप्ता देखि निरन्तर	शिविर ब्यवस्थापनका लागी अन्तर निकायगत क्षेत्रको समन्वय	विषय क्षेत्रगत अगुवा निकाय

४.६.४ विषयगत क्षेत्र : स्वास्थ्य तथा पोषण

४.६.४.१ अगुवाइ गर्ने निकाय : स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा

४.६.४.२ मुख्य विपद्को किसिम : महामारी जस्तै कोरोना, भाइरल ज्वरो, झाडापखाला, हैजा, दादुरा, टाइफाइड, भुकम्प, पहिरो, बाढी, चट्याङ्ग, असिना हावाहुरी, खडेरी

४.६.४.३ विपदको अनुमानीत अवस्था : विपद्का कारणले विस्थापित परिवारहरूलाई स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाइको असुविधा हुन सक्ने, नदीको कटान, बाढी, पहिरो, भूकम्पका कारणबाट होचो स्थानमा रहेका क्षेत्रका खानेपानीको मुहानहरूमा क्षति हुने, ढुवानमा पर्ने, इनार तथा कुवाहरू दूषित हुने, पुरिन सक्ने, ब्यक्तिगत तथा सामुदायिक चर्पिहरु

क्षतिग्रस्त हुन सक्ने, वातावरण दूषित हुने गरी शौचालयहरू भरिने, सेफ्टीट्याङ्की फुट्ने, पानीका मुहानहरू दूषित हुने र सरसफाइका सामाग्रीहरूको अभाव हुन सक्ने र सुरक्षित पानीको अभाव तथा दूषित वातावरण भई माहामारी प्रकोप फैलिन सक्ने सम्भावना । मानविय मृत्यु, शारिरिक, मानसिक, सामाजीक तथा आर्थिक रुपमा कमजोर, पुनः चक्रिय रुपमा रोग देखा पर्ने, कुपषोण र दिर्घरोगको संख्यामा वृद्धि हुन सक्नेछ ।

४.६.४.४ विषयगत उद्देश्य :

क) विशिष्ट उद्देश्य (स्वास्थ्य) :

- झाडापखाला, हैजा, भाईरल ज्वरो, दादुरा तथा अन्य पानीजन्य एवं कीटजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचार क्षमता सुनिश्चित गर्ने ।
- घाइतेहरूलाई शिघ्र उपचारको सुनिश्चित गर्ने ।
- अरू द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) सँग एकीकृत गरी स्वास्थ्य तथा पोषण (अवस्था तथा सेवाहरू) को द्रुत सर्वेक्षण क्षमतालाई सुदृढ पार्ने ।
- रोग फैलन गएका खण्डमा सहयोग तथा लेखाजोखाका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- आधारभुत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न र स्वास्थ्य शिविरको सञ्चालन गर्न र अर्को निकायमा पठाउने संयन्त्र (Referral Mechanism) को विकास गर्ने ।
- पर्याप्त आपत्कालीन आपुर्ति र मानव स्रोत लगायतका विषयमा शीघ्र क्षमता अभिवृद्धिका लागि पहल गर्ने ।

ख) विशिष्ट उद्देश्य (पोषण) :

- विस्थापित मानिसहरूका लागि पुरक खाना खुवाउने कार्यक्रम (Supplementary Feeding Program) मा पहुँचको माध्यमबाट गर्भवती तथा स्तनपान गराउने महिला एवं पाँच वर्ष मुनिका केटाकेटीहरूमा गम्भीर कुपोषणको वृद्धिलाई रोकथाम गर्न पहल गर्ने ।
- गम्भीर कुपोषण (Severe Acute Malnutrition) को उपचार तथा सेवामा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
- निरन्तर स्तनपान सुनिश्चित गर्न र अवाञ्छित स्तनपानका विकल्पहरूको (डब्बाको दुध) वितरणमा रोक लगाउन नियन्त्रण गर्ने ।
- भिटामिन ए को वितरण/जुका मार्ने औषधि तथा प्रभावित केटाकेटीहरूका लागि खोप सेवा सुनिश्चित गर्ने ।

४.६.४.५ रणनिति :

- स्वास्थ्य सचेतना अभियान सञ्चालन
- प्राथमीक उपचार गर्न सक्ने जनशक्तीको वृद्धि
- ओषधी उपचार तथा मानव श्रोतको तयारी
- स्वास्थ्य सामाग्री (kit) को व्यवस्थापन
- सन्तुलीत आहाराको व्यवस्थापन
- खोप सेवाको व्यवस्थापन

४.६.४.६ क्षेत्रगत सदस्यहरुको सूची, क्षमता तथा श्रोत मापन

क्र.सं	क्षेत्रगत साझेदारहरुको नाम	उपलब्ध श्रोत तथा सेवाहरु	कार्यालय/सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर
१	स्वास्थय तथा सामाजीक विकास शाखा	RutF/ RUSF vaccine, औषधी, ८२ जना स्वास्थ्यकर्मी, सर्शत बजेट	छविलाल केसी	९८५१२१६०७५
२	SSBH	आवश्यकता अनुसार, ८ जना स्वास्थ्यकर्मी		
३	SusWA		हरी जोशी	९८६९५१३७३२
४	नेपाल रेडकस सोसाइटी	औषधी/स्वास्थ्यकर्मी	रमा गौतम	९८४७८५२४९४
५	चौरजहारी अस्पताल	औषधी, ४ जना स्वास्थ्यकर्मी	निर्मला के.सि.	९८४७८९१४०१
६	बहु क्षेत्रीय पोषण (MSNP)	रु. २०,००,०००, १ जना स्वास्थ्यकर्मी	सरस्वती वि.क.	९८४४९२५७०३
७	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय		विष्णु वहादुर वुढाथोकी	९८६८०१७७७५ ०८८-५३०११५
८	सानीभेरी गापा अस्पताल		कर्णविर के.सि	९८६९७६१२०५
९	One Heart Worlwide		लोकमणी गीरी	९७४६९३१९९९

४.६.४.७ कार्यन्वयन योजना सहितको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य

क.सं	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूची	मुख्य जिम्मेवार निकाय	समय सिमा (कार्य तालिका)
१	व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी व्यवस्था : क्षेत्रगत साझेदारहरूका बीचमा सम्झौता गर्ने ● समन्वय बैठक (आपत्कालीन परिस्थिति भन्दा पहिले, परिस्थितिको अवधिमा र त्यसपछि बैठक गर्ने) ● पूर्वतयारी तथा सहयोग सम्बन्धी गतिविधिका लागि सम्पर्क व्यक्तिको नाम तथा सम्पर्क निकायहरूको पहिचान लागू गर्न सकिने साझेदार सम्बन्धी व्यवस्थाको विकास ● खाद्य आपुर्ती गर्ने सरोकारवालाहरुको पहिचान	गाउँपालिका, स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा	जेष्ठ मसान्त
२	आधार रेखा जानकारी तथा तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने : ✚ बाढी जान सक्ने वडा तथा वस्ति पहिचान ✚ स्वास्थ्य क्षेत्रका सरोकारवालाहरू सँगको स्रोतको नक्साङ्कन	स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा	
३	क्षमता विकास ● नियमित तालीम र ड्रिलको व्यवस्थापन ● प्राथमीक उपचार किटको तालीम तथा वितरण ● पुस्तिका, पोस्टर र सूचना, शिक्षा	स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा	अषाढ मसान्त
४	उद्धार सामाग्री पहिले नै भण्डारण गरी राख्ने ● सम्भावित आपत्कालीन परिस्थितिमा प्रभावित हुन सक्ने व्यक्तिहरूको संख्याका आधारमा आवश्यक स्वास्थ्य सामाग्रीको न्युनतम मौजदात ● विभिन्न सङ्गठनहरूसँग उपलब्ध मौजदातको नक्साङ्कन गर्ने ● अपुग सामाग्री (Gaps) को पहिचान गर्ने । ● खाद्यको भण्डारण (सन्तुलीत खाना) ● स्वास्थ्यजन्य सामाग्रीको बफर स्टक बनाउने ● Dignity kit, Go Bag (झटपट झोला) को भण्डारण	स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा	अषाढ मसान्त

४.६.४.८ विपद् अवस्थामा आधारित आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

समय अवधि	विपद्को समयमा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	मुख्य जिम्मेवार निकाय
० देखि १ घण्टा भित्र	सूचना आदान-प्रदान गर्ने गराउने (गाउँपालिकाका वडाहरु, सुरक्षा निकायहरु)	गाउँपालिका, सेना, प्रहरी र स्वास्थ्य कर्मी, स्थानिय समाजसेवीहरु
२ देखि ७ घण्टा भित्र	● सूचनाको आधारमा विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खोज तथा उद्दार टोली सँगै स्थानिय स्वास्थ्य कर्मीहरु प्राथमीक उपचार सामाग्री लिएर मानवीय ज्यान बचाउन सहयोग गर्ने ● Triage पद्धती अवलम्बन गर्ने : तत्काल उपचार गर्ने (आकास्मीक र केही बेर पछि गर्ने छुट्याएर उपचार गर्ने	गाउँपालिका, सेना, प्रहरी र स्वास्थ्य कर्मी, स्थानिय समाजसेवीहरु
८ देखि २४ घण्टा भित्र	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा गाउँ प्रतिनिधिहरु, स्थानीय स्वास्थ्य कर्मीहरु, सेनाहरु, प्रहरीहरु र नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका स्थानिय उद्धारकर्ताहरुसँग समन्वय गरी प्राथमिक उपचार सेवा पु-याउने, प्रेषण गर्ने, स्वास्थ्य शिक्षा दिने, पिउने पानी शुद्धिकरण गर्नको लागी वाटर गार्ड/प्यूस व्यवस्था गर्ने ।	गाउँपालिका, सेना, प्रहरी र स्वास्थ्य कर्मी, स्थानिय समाजसेवीहरु

२४ देखि ४८ घण्टा भित्र	• बैठक बसी विपदको क्षति आंकलन गर्न गराउन Cluster Rapid Response Team लाई परिचालन गर्ने । • सहयोगको लागी जिल्ला, प्रदेश तथा केन्द्रमा समन्वय गर्ने • एक द्धार प्रणालीको निती अवलम्बन गर्ने • विपद् प्रभावित क्षेत्रमा अस्थायी स्वास्थ्य शिविर स्थापना गरी स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने	गाउँपालिका , LDMC/WDMC र स्वास्थ्य शाखा, वडा कार्यालय
४८ देखि ७२ घण्टा भित्र	• द्रुत सर्वेक्षणको तथ्यांकको आधारमा प्रभावितहरुको स्वास्थ्य सम्बन्धि आवश्यकताको पहिचान गर्ने गराउने • खानेपानी शुद्धिकरण गर्न सामाग्रीहरु लगायत भाँडा कुँडा वितरण गर्ने • उचीत पोषणको औषधीको वितरण गर्ने • सरसफाई पानीजन्य रोगको बारे सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने • स्तनपान प्रर्वद्धन गर्ने र तयारी खानाको व्यबस्थापन र बितरण गर्ने • किट्जन्य रोगहरुबाट बच्न तथा बचाउनको लागि Long Lasting Insecticidal Nets वितरण गर्ने गराउने	गाउँपालिका , LDMC/WDMC र स्वास्थ्य शाखा, वडा कार्यालय
७२ देखि ७ दिन भित्र	• LDMC/WDMC, स्वास्थय शाखा र सरोकारहरूको सहकार्यमा बैठक बसी प्रकोपको बारेको जानकारी तथा स्वास्थ्य सम्बन्धि संचालन गरिएका कार्यक्रम बारे सूचना प्रदान • जिम्मेवारी बांडफांड, अत्यावश्यक तथा स्वास्थ्य सेवा प्रदान, स्रोत परिचालन सुचना तथा जनचेतनामुलक सन्देशहरू प्रसारण गर्ने • स्वास्थ्य सचेतना अभीयान • आश्रय स्थालहरुमा अस्थाई चर्पि र खानेपानीको धारा निर्माण गर्ने • अभिलेख तथा प्रतिवेदन अत्यावश्यकीय सेवाहरुको उपलब्धता (खोप, पोषण, क्षयरोग, प्रजजन स्वास्थ्य, मनोवैज्ञानिक परामर्श) • Disease Surveillance • Specimen Collection • Spraying to prevent endemic from insects • फोहोर व्यवस्थापन • पशु उपचार, रोग नियन्त्रण र रोकथाम कार्यहरु (जस्तै पशु खोप)	गाउँपालिका, LDMC/WDMC र स्वास्थ्य शाखा, वडा कार्यालय, गापामा कार्यरत गैससहरु
७ दिन देखि २ साता भित्र	• वितरण गर्ने सामाग्रीहरु तथा सरसफाईको अवस्थाबारे अनुगमन गर्ने • अपुग भएको सामाग्रीहरुको उपलब्धता गर्ने र बितरण गर्ने	गाउँपालिका, LDMC/WDMC र स्वास्थ्य शाखा, वडा कार्यालय, गापामा कार्यरत गैससहरु
२ साता देखि १ महिना भित्र	• मानवको पुर्व अवस्था नहुँदा सम्म प्याकेज कार्यक्रम निरन्तर संचालन तथा फलोअप गर्ने • अनुगमन तथा निरिक्षण कार्यलाई निरन्तरता दिने सरोकारवालाहरूसंग बैठक, पूर्व तयारी कार्य योजनाको समिक्षा गर्ने • सूचना तथा जनचेतनामुलक सन्देशहरू प्रसारण, समन्वय अत्यावश्यकीय स्वास्थ्य सेवाको निरन्तरता दिने • मध्यम शिघ्र कुपोषणको व्यवस्थापनको लागि थप आहार कार्यक्रम तथा कडा शिघ्र कुपोषणको व्यवस्थापन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने • सुक्ष्म पोषण तत्व कार्यक्रम अर्न्तगत बाल भिटा र भिटामिन ए वितरण • गर्भवति र सुत्केरी महिलाहरुका लागि आइरन फोलिक एसिड चक्कि वितरण तथा मातृ पोषण परामर्श प्रदान गर्ने	गाउँपालिका, LDMC/WDMC र स्वास्थ्य शाखा, वडा कार्यालय, गापामा कार्यरत गैससहरु

४.६.५ विषयगत क्षेत्र : शिक्षा

४.६.५.१ अगुवाइ गर्ने निकाय : शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा

४.६.५.२ मुख्य विपद्को किसिम : भुकम्प, पहिरो, बाढी, हावाहुरी, आगलागी, महामारी

४.६.५.३ विपदको अनुमानीत अवस्था :

यस गाउँपालिकामा संचालनमा रहेका ४९ विद्यालयहरुको १७४ भवनहरुको भौतिक अवस्थालाई विश्लेषणात्मक चित्रण गर्दा कुल भवनहरु मध्ये ५१ भवनहरु कच्ची रहेकाले क्षति हुने देखिन्छ । (गाउँ वस्तुगत विवरण २०७८)

- भुकम्प, पहिरो, बाढी, हावाहुरी, आगलागीका कारण विद्यालय जाने सडक अवरुद्ध हुने ।
- विद्यार्थीहरुलाई विद्यालय जाँदा आउँदा र विद्यालय परिसरमा रुख, पोल, घरहरु ढलेर च्यापने, चोटपटक लाग्न सक्ने ।
- विद्यालयमा बाढी, पहिरो जस्तो कारणबाट पानीको श्रोत प्रदुषित हुँदा झाडापखाला, ज्वरो जस्तो सरुवा रोग लाग्न सक्ने ।
- लकडाउनका कारण नियमीत पठनपाठन नहुने ।
- भुकम्प, पहिरो, बाढी, हावाहुरी, आगलागीका कारण विद्यालयको भवन आंशिक वा पूर्ण रुपमा क्षती हुनु ।
- भुकम्प, पहिरो, बाढी, हावाहुरी, आगलागीका कारण शिक्षक तथा विद्यार्थीको ज्यान जोखिममा हुने ।
- विद्यालयको भौत्तीक श्रोत जस्तै फर्निचर, अभीलेख, शैक्षिक सामाग्री, प्रयोगशाला नष्ट हुने ।
- विद्यालयलाई आश्रयस्थल बनाउँदा चाप बढ्ने तथा सरुवा रोग जस्तो महामारी फैलन सक्ने ।
- विद्यार्थीको किताब तथा शैक्षिक सामग्री आपत्कालिन अवस्थामा हराउनु वा नष्ट हुनु ।
- जंगली जनावरको आतङ्कका कारण शिक्षक विद्याथी प्रभावित हुन सक्ने ।

४.६.५.४ विषयगत उद्देश्य :

- बालबालीकाको शिक्षण सिकाइ प्रक्रियालाई सहजीकरण गर्ने ।
- विद्यालय जाने उमेरका तथा प्रभावित सम्पूर्ण केटाकेटीहरूको गुणस्तरीय शिक्षामा निरन्तर तथा तत्काल पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
- शिक्षक, विद्यार्थी, कर्मचारी तथा अभिभावकहरुलाई विपद जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- प्रकोपबाट भत्कीएका सडक तथा पूर्वाधार पुर्नस्थापना तथा पुर्ननिर्माण गर्ने ।
- विद्यालयको भौतिक सरंचना र अभिलेख सुरक्षित गर्ने ।
- सुरक्षित सिक्ने वातावरण उपलब्ध गराएर विपद्बाट परेको मनोवैज्ञानिक असरको सामना गर्ने कार्यमा केटाकेटीहरू र शिक्षकहरूलाई मद्दत गर्न योगदान पुऱ्याउने र परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने ।

४.६.५.५ रणनिति :

- प्रभावकारी आपत्कालीन पूर्वतयारी तथा सहयोगलाई सहजीकरण गर्नका निमित्त क्षेत्रगत समूहका सदस्यहरू (Cluster Members) का बीचमा प्रभावकारी समन्वय, अनुगमन तथा सूचनाको आदान- प्रदान ।
- आपतकालीन परिस्थितिमा सहयोग उपलब्ध गराउनका लागि रणनीतिक साझेदारी तथा अन्य साझेदार/क्षेत्रहरू (Clusters) सँग सम्बन्धको स्थापना तथा सुदृढकरण ।

- आपतकालीन योजना निर्माण ।

४.६.५.६ क्षेत्रगत सदस्यहरुको श्रोत साधन र सम्वन्धित सदस्यहरुको विवरण :

क्रस	अगुवा र सहयोगी संस्थाहरु	उपलब्ध साधन/स्रोत	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा	विद्याालय आश्रय कोष, भवन, २ मानवीय श्रोत	प्रेम ब.विष्ट	९८६६९२३९५१
२	सामाजीक विकास कार्यलय		धनन्जय आर्चाय	९८५११९६३४१
३	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	५ मानवीय श्रोत	ताराप्रकाश पुन मगर	९८५७८५३६९२
४				
५	नेपाल स्काउट		मीनवहादुर पुन (जि.संयोजक)	९७४१०५०७९०
६	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी	सामाग्री	रमा गौतम	९८४७८५२४९४
७	विद्यालयहरु	४५		
८	नेपाल पत्रकार महासंघ		लक्ष्मण के.सी.	९८५११७६३११
९	सानीभेरी एफ.एम		धुर्व बुढाथोकी	९८५७८२१५०७

४.६.५.७ कार्यान्वयन योजना सहितको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य

क.सं	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूची	मुख्य जिम्मेवार निकाय	समय सिमा (कार्य तालिका)
१	विपदबाट प्रभावित हुन सक्ने विद्यालय र विद्यार्थीको विवरण अद्यावधिक गर्ने	शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा, वडा कार्यालय	शैक्षीक सत्रको सुरवातमा
२	संकटासन्न विद्यालयका प्र.अ., शिक्षक र विद्यालय व्यवस्थापन समितिको सम्पर्क नम्बर अद्यावधिक गर्ने	शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा, वडा कार्यालय	शैक्षीक सत्रको सुरवातमा
३	बाढी पहिरो आउनु अगावै माथील्लो तटिय क्षेत्रको नियमीत सर्म्पकमा रही सुचना एवम् जानकारी लिने	वडा कार्यालय, सुचना प्रविधि शाखा, सञ्चार माध्यम	अषाढ पहिलो हप्ता
४	विद्यालयमा शिक्षक, अभिभावकहरुलाई पूर्व सुचना प्रणाली बारे अभिमुखिकरण कार्यक्रम	शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा, वडा कार्यालय, गैसस	जेष्ठ पहिलो हप्ता
५	विद्यालयमा प्रकोप व्यवस्थापन र प्राथमीक उपचार आधारभूत तालीम सञ्चालन	शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा, वडा कार्यालय	जेष्ठ पहिलो हप्ता
६	वैकल्पिक विद्यालय स्थापना र संचालनका लागि आवश्यक सामाग्री तथा श्रोत व्यक्तिहरुको पहिचान गर्ने	गाउँपालिका, शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा, वडा कार्यालय	प्रत्येक चौमासिक
७	School based DRR योजना तयार तथा कार्यन्वयन	शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा, वडा कार्यालय	चैत्र अन्तिम सम्म

४.६.५.८ शिक्षा क्लष्टरको विपद् अवस्थामा आधारीत आपतकालीन प्रतीकार्य योजना

समयावधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालीक कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	मुख्य जिम्मेवार निकाय

० देखि १ घण्टाभित्र	• विषयगत क्षेत्रको बैठकको आव्हान गर्ने • मोवाइल, टेलिफोन र अन्य सञ्चार मिडियाको प्रयोग गरी क्षतिको प्रारम्भिक विवरण संकलन गर्ने	शिक्षा शाखा, विद्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, वडा कार्यालय लगायतका अन्य संघसंस्थाहरु
	थप क्षति हुन नदिन सूचना प्रवाह गर्ने, स्थानिय स्तरमा रहेको दक्ष जनशक्ति परिचालन गर्ने	शिक्षा शाखा, स्रोतकेन्द्र, विद्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, वडा कार्यालय, संघसंस्था
१ घण्टादेखि ७ घण्टासम्म	शिक्षा क्लष्टरको बैठक सञ्चालन गरी क्षतिको प्रारम्भिक विवरणको विश्लेषण	शिक्षा शाखा, विद्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, वडा कार्यालय, संघसंस्था
	विद्यालयस्तरको जनशक्ति परिचालन गरी क्षतिको विवरण संकलन र उद्धार कार्य निरन्तरता दिने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, वडा कार्यालय र विद्यालयहरु
	विद्यालयहरुलाई विपद्‌बाट प्रभावितहरुका लागि सेल्टरको रुपमा तयारी र व्यवस्थापन	शिक्षा शाखा, विद्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, वडा कार्यालय, संघसंस्था
८ देखि २४ घण्टासम्म	विद्यालयहरुलाई विपद्‌बाट प्रभावितहरुका लागि सेल्टरको रुपमा तयारी र व्यवस्थापन	शिक्षा शाखा, विद्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, वडा कार्यालय
	विद्यालय भित्र प्रभावितहरुको अवस्था लेखाजोखा गर्न शिक्षक, विद्यार्थीहरुलाई स्वयम् सेवकको रुपमा परिचालन	शिक्षा शाखा, विद्यालय, वडा कार्यालय, संघसंस्था
२४ देखि ४८ घण्टा भित्र	• आवश्यकतानुसार पहिलो दिनको प्रक्रिया दोहोऱ्याउने • प्रकोपमा परेका विद्यालय पहिचान तथा अवस्थाको प्रारम्भिक विश्लेषण गर्ने • प्राप्त सूचना तथा विश्लेषणको अवस्था जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा जानकारी गराउने	शिक्षा शाखा, विद्यालय, वडा कार्यालय, संघसंस्था
४८ देखि ७२ घण्टा भित्र	• आवश्यकतानुसार दोश्रो दिनसम्मका क्रियाकलापहरु पनि दोहोऱ्याउने • शिक्षासँग सम्बद्ध सघंसस्था र सहयोगी निकायहरुबाट सहयोगको लागि आव्हान गर्ने	शिक्षा शाखा, विद्यालय, वडा कार्यालय, संघसंस्था
७२ घण्टादेखि ७ दिनसम्म	• आवश्यकतानुसार तेश्रो दिनसमम भएका क्रियाकलापलाई समेत निरन्तरता दिने • विद्यालयगत रुपमा प्रभावित बालबालिका र क्षतिको विवरण सुनिश्चित गर्ने • शिक्षा सरोकार मञ्चको बैठक सञ्चालन गरी सहयोगको दायरा र सहयोग गर्ने संस्थाहरुको सुनिश्चित गर्ने • पुनस्थापना सम्बन्धी वास्तविकताका आधारित योजना तयार गर्ने	शिक्षा शाखा, विद्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, वडा कार्यालय, संघसंस्था
८ दिन देखि २ साताभित्र	• आवश्यकतानुसार अघिल्लो हप्तामा भएका क्रियाकलापहरुलाई समेत निरन्तरता दिने • विद्यालयलाई सेल्टर बनाएका विपद् प्रभावितहरुलाई क्रमशः घर पठाउने • अवरुद्ध भएको विद्यालयहरुको पठनपाठन सुचारु गर्ने • आवश्यकतानुसार अस्थायी सिकाइ केन्द्र निर्माण गरी शिक्षण कार्य सञ्चालन गर्ने • आवश्यकतानुसार मनोसामाजिक परामर्शका कक्षाहरु समेत सञ्चालन गर्नुपर्ने • पुनस्थापना र राहतका कार्यहरु आरम्भ गर्ने	शिक्षा शाखा, विद्यालय, वडा कार्यालय, शिक्षकका पेशागत संस्थाहरु, बालक्लवहरु आदि
२ सातादेखि १ महिनासम्म	• विद्यालयहरुको भौतिक क्षतिको इष्टिमेट कार्य सम्पन्न गर्ने • वडा कार्यालय र विपद् व्यवस्थनपन समितिको सिफारिसको आाधारमा भौतिक क्षति भएका विद्यालयहरुको पुननिर्माण, पाठ्यपुस्तक क्षति भएका	शिक्षा शाखा, स्रोतकेन्द्र, विद्यालय, वडा कार्यालय, शिक्षकका पेशागत संस्थाहरु, बालक्लवहरु आदि

	विद्यार्थीहरुको पाठ्यपुस्तक खरिद आदिका लागि रकम यकिन गरी केन्द्रमा माग गर्ने ● अनुगमन, निरीक्षण र प्रतिवेदनलाई निरन्तरता	

४.६.६ विषयगत क्षेत्र : संरक्षण

४.६.६.१ अगुवाइ गर्ने निकाय : महिला तथा बालबालीका शाखा

४.६.६.२ मुख्य विपद्को किसिम : भुकम्प, पहिरो, बाढी, चट्याङ्ग, असिना हावाहुरी, महामारी

४.६.६.३ विपद्को अनुमानीत अवस्था :

- जनको क्षति, अनाथहरूको सङ्ख्यामा वृद्धि ।
- मानिस तथा पाल्तू जनावरहरूको आन्तरिक विस्थापन ।
- घाइते बाल-बालिका ।
- विद्यालय बन्द, शैक्षिक अवसरहरूमा अवरोध ।
- बढ्दो दुरुपयोग र शोषण ।
- यौनजन्य हिंसा हुन सक्ने ।
- विछोडिएका तथा एकल बाल-बालिका ।
- सम्भावित मानसिक आघात (Trauma) तथा मनोवैज्ञानिक विपत्ति ।
- लिङ्गमा आधारित हिंसा (Gender–based violence - GBV) को बढ्दो जोखिम ।
- सामना गर्ने संयन्त्र (Coping Mechanism) मा अवरोध ।
- भेदभाव ।
- शान्ति सुरक्षाको अभाव तथा सामान्य असुरक्षाको वातावरण ।
- केही समुदाय अथवा समूहहरूका लागि मानवीय सहयोगमा पहुँच नहुनु अथवा पहुँच अपर्याप्त हुनु ।
- किशोरी, गर्भवती महिला, आदि लाई समस्या ।

४.६.६.४ विषयगत उद्देश्य :

- आपतकालीन परिस्थितिबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार, हेला तथा जोखिममा रहेका वा जोखिममा रहने संभाव्य व्यक्तिहरू विशेषगरी महिला तथा बालबालिकाहरुलाई हिंसा र दुर्व्यव्हारबाट संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यव्यवहारबाट प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि सेवा सम्बन्धी प्रावधानहरूमा पहुँचका लागि सहयोग गर्ने ।
- यौन दुर्व्यवहार, शोषण तथा हिंसाको रोकथाम र तिनको अनुगमन र रिपोर्टिङ्ग गर्ने ।
- जोखिममा रहेका समूहहरूका लागि मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानुनले प्रत्याभूत गरेका मौलिक अधिकारहरूको सरंक्षण गर्ने ।
- बालबालिका, महिला, विशेष क्षमताका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई सुरक्षित आश्रय वा वातावरणको बन्दोबस्तो भए नभएको निगरानी राख्ने र सिफारिस गर्ने ।
- जोखिममा रहेका समूहहरूको संरक्षण सुनिश्चितका लागि आपतकालीन सहयोगको न्यायोचित वितरणमा सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- बाल तथा महिला मैत्री स्थान तथा मनो-सामाजिक परामर्श सम्बन्धी सहयोगको स्थापना गरी सुरक्षित वातावरणमा बालबालिका तथा महिला रमाउँदछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

- विछोड भएका सबै बाल-बालिका र खास गरी पाँच वर्षको उमेर भन्दा मुनिका केटाकेटी पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी जाँचका बारेमा सहयोग र त्यस्तो सहयोग पछि उपयुक्त सेवा तथा संरक्षणका सुविधा सहित परिवारको खोजी गर्ने कार्यमा सहयोग प्राप्त गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

४.६.६.६ विषय क्षेत्रगत निकायको श्रोत साधन र सम्वन्धित सदस्यहरुको विवरण :

क्रस	अगुवा र सहयोगी संस्थाहरु	उपलब्ध साधन/स्रोत	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	महिला तथा बालबालीका शाखा	रु.१५०००० , २ जना मानवीय श्रोत	मानवीर ओली	९८४३३२६२४९
२				
३	महिला सहकारी	१ जना मानवीय श्रोत	अमृत मगर	९८४८९००९०८
४	स्थानीय वाल आधिकार समिति		मानवीर ओली	९८४३३२६२४९
५	बाल क्लब तथा सञ्जाल		सपना वली	९८६८००९५०
६	महिला समुह तथा समिति		सिता पुन	९८६८६२८५७५

४.६.६.७ कार्यान्वयन योजना सहितको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य

क.सं	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूची	मुख्य जिम्मेवार निकाय	समय सिमा (कार्य तालिका)
१	जोखिम क्षेत्रहरुको पहिचान गर्ने	स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिति	असार
२	सुरक्षीत स्थानको पहिचना	महिला तथा बालबालीका शाखा	असार
३	तयारी समूह गठन	महिला तथा बालबालीका शाखा	जेष्ठको अन्त्य सम्ममा
४	विपद्मा संरक्षण संवन्धि अभिमूखिकरण गरिने	महिला तथा वालवालिका शाखा	असार अन्त्य सम्ममा
५	● प्रारम्भिक लेखाजोखाका लागि व्यक्तिहरूको नामावली तयार पार्नका लागि टोलीका सदस्यहरूको पहिचान गर्ने ● आधाररेखा (Baseline) सम्बन्धी जानकारी तथा अनुगमनको लागि चेकलिष्ट तयार गर्ने र मुद्रण गर्ने ● सङ्कलन गरिएको जानकारीको विश्लेषणका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	महिला तथा वालवालिका शाखा, गैर-सरकारी संघसंस्थाहरु	असार १५ सम्ममा
६	Cluster Member हरूलाई अनुगमन Checklist सम्बन्धि अभिमुखिकरण Protection सम्वन्धि तालिमको लागि समन्वय गर्ने	महिला तथा वालवालिका शाखा, गैर-सरकारी संघसंस्थाहरु	आषाढ २० सम्ममा
७	● विभिन्न सङ्गठनहरूसँग उपलब्ध मौजदातको तथ्यांक संकलन गर्ने । ● अपुग सामग्री (Gaps) को पहिचान गर्ने । ● पुर्नस्थापना केन्द्रहरूको बन्दोबस्त ● यातायातका साधनहरूको बन्दोबस्त	महिला तथा वालवालिका शाखा, पूर्वाधार विकास तथा व्यवस्थापन शाखा, गैर-सरकारी संघसंस्थाहरु	आषाढ अन्त्य सम्ममा
८	पूर्वतयारी योजनाको समीक्षा गर्नका लागि समन्वय बैठक, पूर्वतयारी गतिविधिहरूको अनुगमन तथा पैरवी गर्नका लागि कार्य योजना	महिला तथा वालवालिका शाखा, गैर-सरकारी संघसंस्थाहरु	अषाढ महिनाको पहिलो हप्तादेखि शुरू गरेर हरेक तीन महिनामा एकपटक ।
९	प्रकोप पिडितहरूको तथ्याङ्क संकलन गर्ने	महिला तथा वालवालिका शाखा, गैर-सरकारी संघसंस्थाहरु, LDMC/WDMC	अषाढ
१०	मनोविमर्शकर्ताको व्यवस्था	महिला तथा वालवालिका शाखा	अषाढ

४.६.६.८ विपद् अवस्थामा आधारीत आपतकालीन प्रतीकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरीने आपतकालीन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	मुख्य जिम्मेवार निकाय
० देखि १ घण्टा भित्र	● स्थानीय स्तरमा रहेका सम्पर्क निकाय/संयन्त्र/ व्यक्तिहरुद्वारा सम्बन्धित सबै मूख्य निकायहरुमा सूचना लिने दिने	महिला तथा बालबालिका शाखा, गाउँपालिका

१ घण्टा देखि ७ घण्टा भित्र	• सुरक्षित आश्रय स्थलको सुनिश्चितामा सहयोग • सूचना संकलक, अनुगमनकर्ता र निगरानीकर्ताको उपस्थिती र कार्य गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा, गाउँपालिका, वडा कार्यालय र सबै कलष्टर सदस्य
७ घण्टा देखि २४ घण्टा भित्र	स्थानीय महिला सहकारी संस्था, बाल क्लब तथा सञ्जाल परिचालन गरी सङ्कटाभिमुख समुहहरु (सुत्केरी, गर्भवती र अन्य महिला, परिवारबाट बिछोड भएका तथा अन्य बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका प्रकोप प्रभावित व्यक्ति तथा अवस्थाको पहिचान गरी सम्बन्धित सबै सम्पर्क निकायहरुमा आवश्यक सहयोगको लागि सिफारिस गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा, गाउँपालिका, वडा कार्यालय र सबै कलष्टर सदस्य
२४ देखि ४८ घण्टा भित्र	मानवीय सहयोगको अनुगमन र सुधार गर्न आवश्यक बिषयमा सुझाव संकलनको लागि टोली परिचालन गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा, गाउँपालिका, वडा कार्यालय र सबै कलष्टर सदस्य
२४ देखि ४८ घण्टा भित्र	• शिशु, सुत्केरी आमा, गर्भवती, महिनावारी हुने महिला, नियमित औषधि सेवन गर्नुपर्ने अवस्थाका व्यत्तीहरुलाई आवश्यक राहत सामाग्री प्याकेजमा वितरण गर्ने • लक्षित वर्गको सुरक्षा र संरक्षणमा सकेसम्म जोखिम ननिम्त्याउने गरी व्यवस्थापन गर्न सुझाव र समन्वयकारी भूमिकाको लागि व्यक्ति परिचालन गर्ने • महिला र बालिका माथि हुन सक्ने संभाव्य हिंसा, दुर्व्यबहारबाट संरक्षणकोलागि निगरानी गर्न नियमित रुपमा टोली वा ब्यक्ति परिचालन गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा, गाउँपालिका, वडा कार्यालय र सबै कलष्टर सदस्य
७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र	• गर्भवती, सुत्केरी, बिरामी/अशक्त जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका ब्यक्तिहरु, अनाथ, असहायहरुलाई सहायताको लागि आवश्यक समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्न नियमित रुपमा स्वमंसेवक परिचालनको ब्यबस्था मिलाउने • अपांगता सहायक सामाग्री उपलब्ध गराउने	महिला तथा बालबालिका शाखा, गाउँपालिका, वडा कार्यालय र सबै कलष्टर सदस्य
७ दिन देखि २ साता भित्र	• प्रभावित बालबालिका तथा महिलाहरुलाई मनोसामाजिक सेवामा निरन्तरता • हिंसा दुर्व्यबहारबाट संरक्षणको लागि नियमित रुपमा टोली परिचालन गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा, गाउँपालिका, वडा कार्यालय र सबै कलष्टर सदस्य, स्वास्थ्य शाखा
२ साता देखि १ महिना भित्र	• बालमैत्री सुरक्षित स्थल निर्माण र उपयोग • कानूनी तथा मनोसामाजिक सेवामा निरन्तरताका साथै बिशेष प्रकृतिका मुद्दाहरुलाई मेलमिलाप केन्द्र तथा सम्बन्धित निकायहरुमा रिफर • अस्थाई आवासमा सम्भावित हिंसा बिरुद्ध सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने • विपद्बाट प्रभावितहरुको अभिलेख राख्ने • नियमित बैठकहरु र समिक्षा • अनुगमन तथा प्रतिबेदन	महिला तथा बालबालिका शाखा, गाउँपालिका, वडा कार्यालय र सबै कलष्टर सदस्य

४.६.७ विषयगत क्षेत्र : खानेपानी तथा सरसफाई

४.६.७.१ अगुवाइ गर्ने निकाय : पूर्वधार तथा वातावरण विकास शाखा र स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा

४.६.७.२ मुख्य विपद्को किसिम : भुकम्प, पहिरो, बाढी, महामारी, खडेरी, आगलागी, चट्याङ्ग, हावाहुरी

४.६.७.३ विपदको अनुमानीत अवस्था :

- खानेपानी मुहानमा क्षती ।
- स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाइको असुविधा हुन सक्ने ।
- खानेपानी वितरण तथा व्यवस्थापनमा समस्या ।
- फोहोर तथा ढल व्यवस्थापनमा समस्या ।
- व्यक्तिगत तथा सामुदायिक चर्पीहरु क्षतिग्रस्त हुन सक्नु ।
- दुर्गन्ध फैलनु ।
- विभिन्न किसिमको सरुवा रोग ।

४.६.७.४ विषयगत उद्देश्य :

- विस्थापित भएर शिविरमा बस्ने मानिसहरुका लागि सुरक्षित खानेपानी र अस्थायी शौचालयको व्यवस्थापन गर्ने ।
- खानेपानी र सरसफाइमा आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरुको खोज, व्यवस्थापन, भण्डारण र वितरणमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा रही कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्ने ।
- अस्थायी रुपमा व्यक्तिगत सरसफाइका सुविधाहरुमा पहुँच वृद्धि गर्ने ।
- विस्थापित मानिसहरु बस्ने शिविरहरुमा सरसफाइ कायम गर्न तिनको सशक्तिकरण कार्य गर्ने ।
- स्थानीय स्तरको पत्रपत्रिका, एफ.एम. रेडियोहरुमा खानेपानी तथा सरसफाइको कारणबाट लाग्ने सक्ने विभिन्न किसिमको माहामारीबाट बच्नको लागि अपनाइने उपायहरुको बारेमा जनताहरुलाई जानकारी दिने ।
- विपद्को समयमा खानेपानी र सरसफाइको अभावबाट हुन सक्ने माहामारी रोगलाई रोकथाम र न्यूनीकरण गर्ने ।
- खानेपानी सेवाप्रदायक संस्थालाई विपद्का समयमा स्वच्छ खानेपानी सेवा संचालनको लागि सजग र जिम्मेवार बनाउने ।
- क्षतिग्रस्त भएका खानेपानी तथा सरसफाइ सम्वन्धी आयोजना र संरचनाहरुको लगत तयार पारी वडा कार्यालयमार्फत कार्यपालिका र गाउँ सभामा पेश गर्ने ।
- विपद् हुनु पुर्व पनि विपद्मा हुन सक्ने माहामारीलाई रोकथाम गर्न वडा तथा समुदायमा खानेपानी तथा सरसफाइ सम्वन्धि सचेतीकरण गर्ने, स्थानीय पत्रपत्रिका, रेडियोहरुमा सन्देश प्रसारण गर्ने ।

४.६.७.५ रणनिति :

- पानी शुद्धिकरण तथा व्यवस्थापन ।
- अस्थायी चर्पी निर्माण ।
- पानी ट्याङ्की तथा अस्थायी पाइपको व्यवस्था ।
- फोहोर फाल्ने ठाउँको व्यवस्थापन ।

- सरसफाइ किटको व्यवस्थापन तथा भण्डारण ।

४.६.७.६ विषय क्षेत्रगत निकायको श्रोत साधन र सम्वन्धित सदस्यहरुको विवरण :

क्रस	अगुवा र सहयोगी संस्थाहरु	उपलब्ध साधन/स्रोत	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा	साबुन, स्यानीटाइजर, ८२ जना मानवीय श्रोत	छविलाल के.सि.	
२	पूर्वधार तथा वातावरण विकास शाखा	पाइप, ट्याङ्कि फिटिङ्ग, ९ जना मानवीय श्रोत	मोहन कुमार वली	९८५७८४७१४३
३	खानेपानी, सिँचाई तथा उर्जा विकास कार्यालय		श्री तेज नारायण महतो	९८५७८२४२०१ ०८८-५३०३४८
४	SusWA (sustainable Wash for All)		हरी जोशी	९८६९५१३७३२
५	बहु क्षेत्रीय पोषण (MSNP)	रु.३०००००, फिल्टर, १ जना मानवीय श्रोत	सरस्वती विक	९८४९३५७०३
६	चौरजहारी अस्पताल		निर्मला के.सि.	९८४७८९१४०१
७	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय		विष्णु वहादुर वुढाथोकी	९८६८०१७७७५ ०८८-५३०११५
८	डिभिजन वन कार्यालय		श्री महेश कुमाई	९८४७८२४३०० ०८८-५३०३४९
९	ASHA		खिमराज ओली	९८५७८५२३६२
१०	NCCSP (Nepal Climate Change Support Program), Mott Mcdonald		सुनील कुमार चौधरी	९८४४०२२६००

४.६.७.७ कार्यान्वयन योजना सहितको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य

क.सं	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूची	मुख्य जिम्मेवार निकाय	समय सिमा (कार्य तालिका)
१	क्षेत्रगत साझेदारहरुका बीच क्लस्टर सदस्यको बैठक गर्ने, समन्वय स्थापित गर्ने संयन्त्रका बारेमा सहमति कायम गर्ने	पूर्वधार तथा वातावरण विकास शाखा , स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा	मंसिर, फागुन र जेठ
२	प्रभावित क्षेत्रमा उत्पन्न हुन सक्ने संकट आंकलन तथा खानेपानी तथा सरसफाईका लागि योजना निर्माण	पूर्वधार तथा वातावरण विकास शाखा , स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा, गै.स.स	वैशाख सम्म
३	पाइपको भण्डारण गर्ने	पूर्वधार तथा वातावरण विकास शाखा	वैशाख सम्म
४	अस्थायी चर्पिको सामाग्रीको उचीत व्यवस्थापन गर्ने	पूर्वधार तथा वातावरण विकास शाखा	वैशाख सम्म
५	स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्थापनको लागी मुहानहरुको सम्भाव्यता अध्ययन तथा पहिचान गर्ने	पूर्वधार तथा वातावरण विकास शाखा	वैशाख
६	सुरक्षित खानेपानी सुचारु गर्न आवश्यक पर्ने सामग्री तथा जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वधार तथा वातावरण विकास शाखा	वैशाख
७	जानकारीको विश्लेषणका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने ।	पूर्वधार तथा वातावरण विकास शाखा	चैत्र
८	विपद् जान सक्ने सम्बन्धित क्षेत्रको तथ्यांक लिई त्यस क्षेत्रमा उत्पन्न हुनसक्ने खानेपानी समस्याको आंकलन गर्ने	पूर्वधार तथा वातावरण विकास शाखा	फागुन
९	आपत्कालीन परिस्थितिमा प्रभावित हुन सक्ने खानेपानी योजनाहरु र प्रभावित हुन सक्ने घरपरिवार संख्याको आधारमा आवश्यक सामग्रीको न्यूनतम मौज्दात विभिन्न निकायहरुसंग उपलब्ध मौज्दात विवरण लिने	गाउँपालिका, वडा कार्यालय, सरोकारवालाहरु	असार
१०	अपुग सामग्रीको पहिचान गर्ने तथा पुस्तिका, पोस्टर, सूचना तथा संचार सम्बन्धी सामग्रीहरु पूर्वतयारी अवस्थामा राख्ने	गाउँपालिका, वडा कार्यालय, सरोकारवालाहरु	असार
११	हात धुनको लागी साबुन पानिको व्यवस्था	स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा	असार
१२	मुहान संरक्षण तथा वृक्षारोपण	डि.व.का., सामुदायीक वन उपभोक्ता महासंघ, सा.व.उ.स.हरु	असार

४.६.७.८ विपद् अवस्थामा आधारीत आपतकालीन प्रतीकार्य योजना

समय अवधि	विपद्को अवस्थामागरिने आपतकालिनकार्य (विपदेको प्रकृतिमाआधारित	मुख्यजिम्मेवार निकाय
२४ देखि ४८ घण्टा	• समितिको आकस्मिक बैठक बस्ने • क्षतिको आँकलन गर्न टोली परिचालन गर्ने	पूर्वधार विकास तथा विपद व्यवस्थापन शाखा, स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा
४८ देखि ७२ घण्टा	• द्रुत सर्वेक्षणको आधारमा प्रभावितहरुको आवश्यकता पहिचान गर्ने • पानी शुद्धिकरण गर्ने औषधी वितरण गर्न सकिने	गाउँपालिका, पूर्वधार विकास तथा विपद व्यवस्थापन शाखा, स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा, दातृ निकाय तथा गैससहरु

७२ घण्टा देखि ७ दिन सम्म	• आश्रय स्थलहरुमा अस्थायी चर्पी र खानेपानीको धारा निर्माण गर्ने • खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी सन्देशहरु स्थानीय पत्रपत्रिकाहरुमा प्रसारण गर्ने	गाउँपालिका, पूर्वधार विकास तथा विपद व्यवस्थापन शाखा, स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा, दातृ निकाय तथा गैससहरु
७ दिन देखि २ साता सम्म	• आश्रय स्थलहरुमा चर्पी र खानेपानीको धारा निर्माण गर्ने	गाउँपालिका, पूर्वधार विकास तथा विपद व्यवस्थापन शाखा, स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा, दातृ निकाय तथा गैससहरु
२ हप्ता देखि १ महिना सम्म	• वितरण गरिएको सामाग्रीहरु तथा सरसफाईको अवस्था बारे अनुगमन गर्ने, अपुग भएको सामाग्रीको उपलब्धता गर्ने र वितरण गर्ने • क्षतिग्रस्त खानेपानी तथा सरसफाइ आयोजनाहरुको स्थलगत अध्ययन गरी कार्यपालिका र गाउँ सभामा पेश गर्ने ।	गाउँपालिका, पूर्वधार विकास तथा विपद व्यवस्थापन शाखा, स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा, दातृ निकाय तथा गैससहरु

४.६.८ विषयगत क्षेत्र : राहत तथा पूर्ननिर्माण

४.६.८.१अगुवाइ गर्ने निकाय : पूर्वधार विकास तथा विपद व्यवस्थापन शाखा

४.६.८.२ मुख्य विपद्को किसिम : भुकम्प, महामारी, पहिरो, बाढी, चट्याङ्ग, असिना, हावाहुरी, आगलागी, सडक दुर्घटना

४.६.८.३ विपदको अनुमानीत अवस्था :

- सार्वजनिक पूर्वाधारहरू (कच्चि तथा पक्कि सडक, पुल) नष्ट भई आवागमन अवरुद्ध भएको अवस्था उत्पन्न हुनेछ ।
- सार्वजनिक सुविधाका साधनहरु (विद्युत् आपूर्ति, सञ्चार, यातायात) सरकारी तथा सर्वजनिक /समुदायिक भवन तथा संरचनाहरु क्षतिग्रष्त भई अभाव सृजना भएको हुन सक्छ ।
- निजि घर, गोठहरु भत्किई आवास तथा जिविकोपार्जनको समस्या आउन सक्छ ।
- उब्जाउ योग्य भूमि क्षय भई कृषि उत्पादन ह्रास कार्यमा बाधा हुनसक्छ ।
- घर पालुवा पशु पंक्षी, धान वालीहरु, नगदे वालीहरु नष्ट हुन सक्ने ।
- नहर तथा सिँचाइ कुलाहरु क्षति भई सिँचाई प्रणालीमा अवरोध आउन सक्ने ।

४.६.८.४ विषयगत उद्देश्य :

- विस्थापित परिवारहरुलाई पहिल्यैको अवस्थामा लैजानका लागि पुर्नस्थापनाका कार्यहरु गर्ने
- भत्किएका, पूर्ण रुपले नष्ट भएका भौतिक संरचनाको निर्माणका कार्य गर्ने
- पुर्ननिर्माण गर्दा बलियो र विपद् जोखिम कम हुने गरी निर्माण गर्ने
- सार्वजनिक सुविधाका सेवाहरु संचालनमा टेवा पुऱ्याउने ।
- प्रभावित समुदायमा जिविकोपार्जनको वैकल्पिक उपायको अवलम्बन गर्ने
- अत्याआवश्यक राहत वितरण गर्ने

४.६.८.५ रणनिति :

- नष्ट भएका भौतिक संरचनाहरुको विस्तृत सर्वेक्षण तथा इष्टीमेट अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने साथै पुनस्थापनका लागि संभावित स्थानहरुको समेत पहिचान गरि ाम्ःॠरध्म्ःॠ मार्फत कार्यपालिकामा पेश गर्ने
- पूर्ननिर्माण तथा व्यवस्थापनको लागी जनशक्ती, सामाग्री र श्रोतको व्यवस्थापन र परिचालन गर्ने र सम्बनधीत सरोकारवालाहरुसँग समन्वय गर्ने

४.६.८.६ क्षेत्रगत सदस्यहरुको सूची, क्षमता तथा श्रोत मापन

क.सं	क्षेत्रगत साझेदारहरुको नाम	उपलब्ध श्रोत तथा सेवाहरु	कार्यालय/सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर
१	पूर्वधार विकास तथा विपद व्यवस्थापन शाखा		रुद्र गोपाल डाँगी	९८५७८२५८२५
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय		परमानन्द घिमिरे, प्र.जि.अ.	९८५७८३७७७७
३	जिल्ला समन्वय समिति		लुम्बीनी गौतम के.सि., जि.स.अ	९८५७८४५७७७
४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	औषधी/स्वास्थ्यकर्मी	रमा गौतम	९८४७८५२४९४
५	सामुदायीक वन उपभोत्ता महासंघ, रुकुम पश्चिम		गोविन्द बुढा	९८४४५१५४११
६	डिभिजन वन कार्यालय	स्वाटर १९ थान, रेक १० थान, रेक हुँ १० थान, जम्प सुट ४४ वटा, पञ्जा ३९ थान, हेल्मेट ४० थान, ब्याक प्याक पम्प १ थान, मास्क २० थान, एक्स हुँ ३ थान	महेश कुमाई	९८५७८२४३००
७	सडक डिभिजन कार्यालय			
८	उद्योग वाणिज्य संघ		पल ब. खड्का, संयोजक	९८४४९१५२४५

४.६.८.७ कार्यन्वयन योजना सहितको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य

क.सं	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूची	मुख्य जिम्मेवार निकाय	समय सिमा (कार्य तालिका)
१	जोखिमको सम्भावयता अध्ययन तथा पहिचान	LDMC, WDMC	माघ मसान्त सम्म
२	पुर्ननिर्माणका सामाग्रीहरु स्टकमा राख्ने (वेल्चा, गैटी, डोरी, गल, हयुम पाइप, डोजर, इस्काभेटर)	गाउँपालिका	मनसुन पूर्व
३	वन तथा सामुदायिक वन संग काठदाउरा सहयोग वारे छलफल गर्ने	गाउँपालिका, वन तथा वाताबरण शाखा	,,
४	प्राविधिकको टोलीलाई स्थलगत अध्ययनका लागि अभिमुखिकरण तथा प्रभावित स्थानमा परिचालन	गाउँपालिका, प्राविधिक शाखा	जेठ मसान्त
५	समन्वय, स्रोत पहिचान र पूर्न निर्माणको कार्ययोजना वनाउने	गाउँपालिका तथा गैससहरु	जेठ मसान्त
६	गाउँपालिकाको विपद् व्यवस्थापन कोषलाई अभिवृध्दि गर्ने	गाउँपालिका	जेठ मसान्त
७	कृषी ज्ञान केन्द्र संग समन्वय गरी छिटो उत्पादन हुने खाल विउविजन छनौट गरी राख्ने र वाली विमा गर्न प्रोत्साहन गर्ने	गाउँपालिका, कृषी विकास शाखा	फागुन, चैत्र
८	नदि नियन्त्रण तटवन्धका लागि आवश्यक तार जाली व्यवस्थापन गर्ने	गाउँपालिका, प्राविधिक शाखा ,जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण डि.कार्यालय	जेठ मसान्त

४.६.८.८ विपद् अवस्थामा आधारित आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

समय अवधि	विपद्को समयमा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	मुख्य जिम्मेवार निकाय
पहिलो दिन देखि पहिलो हप्ता सम्म	• वडा कार्यालय मार्फत घर, जग्गाजमिन, पशुहरुको क्षतिको प्रारम्भिक तथ्यांक लिन शुरु गर्ने • तत्काल अस्थायी बसोबास तथा राहत वितरण	गाउँपालिका, वडा कार्यालयहरु
दोश्रो हप्ता	• विस्तृत सर्वेक्षण पश्चात पूर्ण क्षति भएका र आंशिक क्षति भएका घरधुरीको जानकारी लिने • राहत प्रदान गर्नको लागि तथ्यांक अनुसार लगत इस्टिमेट तयार गर्ने • राहतका लागि वडा कार्यालय मार्फत गाउँपालिका र प्रशासनलाई सिफारिस गर्ने • आवासको लागी सामुदायिक वनहरुबाट सहुलियत वा निशुल्क काठहरु उपलब्ध गराउने • सार्वजनिक सेवाहरु (विजुली, टेलिफोन, यातायात) सुचारु गर्ने • पुर्ननिर्माणका सामाग्रीहरु (वेल्चा, गैटी, डोरी, गल, हयुम पाइप, डोजर, अस्थायी भरयाड., इस्काभेटर) उपलव्ध गराउने • विग्रे भत्केका संरचनाहरुको भग्नावशेष हटाउन कार्य गर्ने	गाउँपालिका, वडा कार्यालय, ने.रे.सो., डिभिजन वन कार्यालय (आपूर्ती समिति), सामुदायिक वन, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
पहिलो महिना	• क्षति भएका पूर्वाधारहरुको विस्तृत विवरण तयार गर्ने • खेति वाली पूर्ण वा आंशिक रुपमा नष्ट भएका परिवारहरुलाई कृषि कार्यालय सँग समन्वय गरी सहुलियत रुपमा विउ विजन उपलव्ध गराउने • छिटो उत्पादन हुने प्रजातीका विउविजनहरु उपलब्ध गराउने • पूर्वाधारहरु पुनः निर्माण गर्न आवश्यक विस्तृत प्राविधिक इष्टिमेट गर्ने र सम्वन्धित कार्यालयमा प्रतिवेदन पठाउने	गाउँपालिका, वडा कार्यालय, ने.रे.सो., डिभिजन वन कार्यालय (आपूर्ती समिति), सामुदायिक वन, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

	• आय आर्जन गर्न सकिने तालिमहरु दिने • वाली विमा गरेको भए क्षतिपूर्ति दिने	
दोस्रो र तेश्रो महिना	• उपलब्ध वजेटको आधारमा विग्रेका, भत्केका पूर्वाधारहरु पुर्ननिर्माण प्रक्रियालाई अगाडि बढाउने । पुर्ननिर्माण गर्दा विपद्को जोखिमलाई कम हुने प्रकारले दिगो र बलियो संरचना बनाउने • गाउँपालिकाको वार्षिक विकास योजनामा समावेश गराउने • मनोसामाजिक समस्या आउन नदिन कार्यक्रमहरु गर्ने	गाउँपालिका, वडा कार्यालय, ने.रे.सो., डिभिजन वन कार्यालय (आपूर्ती समिति), सामुदायिक वन, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, महिला तथा वालवालिका शाखा

४.६.९ विषयगत क्षेत्र : सुचना संकलन, विश्लेषण तथा समन्वय

४.६.९.१ अगुवाइ गर्ने निकाय : सुचना प्रविधि शाखा

४.६.९.२ मुख्य विपद्को किसिम : भुकम्प, पहिरो, बाढी, चट्याङ्ग, असिना, हावाहुरी, महामारी, डढेलो

४.६.९.३ विपदको अनुमानीत अवस्था :

- सुचना संकलन गर्न कठिनाइ
- प्रभावीत क्षेत्र तथा समुदाय वा व्यक्ती सर्म्पकविहिन हुन सक्ने
- सार्वजनिक पूर्वाधारहरू (सडक, पुल, बिद्युत, आपूर्ति, सञ्चार, भवन) नष्ट
- समयमा सुचनाको प्रवाह नहुनाले उद्धार कार्यमा ढिलाई भई झन धेरै मानवीय क्षती हुन सक्ने

४.६.९.४ विषयगत उद्देश्य :

- सुचना सम्प्रेषण तथा प्रवाह गर्ने
- प्रकोपको सूचना सही समयमा उपलब्ध गराई समन्वय गर्ने
- विपद्को समयमा हुन सक्ने सूचनाको पहुँच माथीको कमी तथा आपसमा परस्पर समन्वय गरी सम्भावित थप जोखिमको अवस्थालाई न्यूनीकरण गर्ने र जनधनको हुन सक्ने थप क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्ने गराउने
- विपद्को बेला हराईरहेका नागरिकहरूको खोजी गर्ने
- पालिका तथा जील्ला स्थित सरकारी र गैरसरकारी संघसंस्थाहरुका विचमा प्रभावकारी समन्वयका माध्यमवाट विपद्को समयमा हुन सक्ने थप क्षति न्यूनीकरण गर्न प्रयास गर्ने
- सुचना सम्बन्धीत निकायमा पठाउने

४.६.९.५ रणनिति :

- पालिका, वडा तथा टोलहरु सँग समन्वय गर्ने
- सुचना संकलनका लागी स्वयमसेवीका परीचालन गर्ने
- सुचनाको विश्लेषण गर्ने तथा समस्याको पहिचान तथा प्राथमीकीकरण गर्ने
- सरोकारवाला निकायहरुसँग समन्वय तथा सहकार्य गर्ने

४.६.९.६ क्षेत्रगत निकायको श्रोत साधन र सम्वन्धित सदस्यहरुको विवरण :

क.सं	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूची	मुख्य जिम्मेवार निकाय	समय सिमा (कार्य तालिका)
१	बैठक बस्ने र पूर्वतयारीको लागी योजना बनाउने	सुचना प्रविधि शाखा	वैशाख मसान्तसम्म
२	सुचना प्रवाह गर्ने स्रोतको पहिचान	सम्बन्धीत सरोकारवाला (गापा, वडा अध्यक्ष)	जेठ मसान्त सम्म
३	विपद आउन सक्ने सम्भावना हेरी जनचेतनामुलक सुचना प्रवाह गर्ने	सुचना प्रविधि शाखा, स्थानीय रेडियो, FM, गापा	वर्ष भरी
४	स्वयमसेविकाहरुको पहिचान तथा सुचना संकलन सम्बन्धी तालीम	सुचना प्रविधि शाखा, स्थानीय रेडियो, FM, गापा	जेठ मसान्त सम्म

क्रस	अगुवा र सहयोगी संस्थाहरु	उपलब्ध साधन/स्रोत	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	सुचना प्रविधि शाखा		अर्जुन न्यौपाने	९८५७८३४२२४
२	सानीभेरी एफ.एम		धुर्व बुढाथोकी	९८५७८२१५०७
३	रेडियो मौराखारा		नारायण ओली	९८४४९४२६५९
४	जिल्ला हुलाक कार्यालय		शोभा ओफा	०८८ ५३०१२३, ९८५७८७११७७
५	पूर्वधार विकास तथा विपद व्यवस्थापन शाखा		रुद्र गोपाल डाँगी	९८५७८२५८२५
६	स्वास्थ्य तथा सामाजीक विकास शाखा		छविलाल केसी	
७	Internet provider, telecom office			
८	नेपाल पत्रकार महासंघ, शाखा रुकुम (पश्चिम)		लक्ष्मण केसी (अध्यक्ष)	९८५११७६३११

४.६.९.७ कार्यान्वयन योजना सहितको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य

४.६.९.८ विपद् अवस्थामा आधारीत आपतकालीन प्रतीकार्य योजना

समयावधि (कहिलेसम्म)	सहयोग गतिविधि	जिम्मेवार निकाय
१ घण्टा भित्र	घटना स्थलमा पुगेको टोलीसँग सुचना माग गर्ने	सुचना प्रविधि शाखा, FM, रेडियो
	विषयगत सरोकारवालाहरुसँग बैठक बस्ने तथा समन्वय गर्ने	
१ देखि ७ घण्टा सम्म	तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण गर्ने	सुचना प्रविधि शाखा, FM, रेडियो
	टोलटोलमा रहेका स्वयमसेविकाहरुलाई परिचालन गर्ने	

	सुचना सम्प्रेषण तथा प्राथमीकीकरण गर्ने	
१ दिन भित्र	सम्बन्धीत निकायमा सुचना प्रवाह तथा जानकारी दिने	सुचना प्रविधि शाखा, FM, रेडियो
२ दिन देखि १ हप्ता भित्र	बिग्रिएका विद्युत तथा सञ्चारका माध्यमका पोल तथा तारहरुको निरिक्षण तथा मर्मत गर्ने	सुचना प्रविधि शाखा, भौतीक तथा पूर्वधार शाखा
विपदको समय अवधि भरी सुचना संकलन तथा प्रवाह गर्ने र हराई वेपत्ता भएका मानिसको खोजी तथा पहिचान कार्यलाई निरन्तरता दिने		

परिच्छेद ५ : आवश्यकताको लेखाजोखा

विपद्को पूर्वतयारी तथा विपद व्यवस्थापन समुचित र प्रभावकारी रुपले गर्नका लागि मानविय तथा भौतिक, आन्तरिक तथा बाह्य स्रोत साधनकने लेखाजोखा गर्न जरुरी हुन्छ । गाउँपालिकाको आन्तरिक श्रोत साधन, संस्थागत संरचना, नागरिक समाजको सहभागिता, राजनैतिक, सामुहिक सहयोग सहकार्यको इच्छाशक्ति र प्रतिवद्वता आवश्यक पर्दछ । गाउँपालिकाके क्षमतालाई परिचालन गर्न पालिकामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, तथा वडामा वडा स्तरिय व्यवस्थापन समिति गठन भएका छन् । गाउँपालिकाके आन्तरिक क्षमता कमि भयो र सहि योजना बन्न सकेन भने विपद्को समयमा ठुलो परिमाणमा जनधनको क्षति हुनुका साथै बाह्य सहयोगको बढि अपेक्षा गर्नुपर्ने हुन्छ। पूर्वतयारीकै चरणमा सम्भावित स्रोत र साधनको आकंल्न, अनुमान तथा व्यवस्थापन हुन जरुरी हुन्छ ।

५.१. विषयगत स्रोत साधनको आँकलन

५.१.१ स्थानीय आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (LEOC)

हाल सम्म नबनाएको र सोको काम, कर्तव्य स्थानीय विपद व्यवस्थापन मार्फत सञ्चालन भइरहेको ।

५.१.२ जनशक्ति

विपद् जोखिम प्रतिकार्यका लागि तालिम प्राप्त जनशक्तिको आवश्यकता हुने गर्दछ। यस गाउँपालिकामा विपद् प्रतिकार्यका लागि नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, रेड क्रस सोसाइटी, नगर प्रहरी रहेका छन्। यसका साथै आवश्यकता अनुसार गाउँ सभा सदस्यहरु, राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरु, कर्मचारीहरु, युवा कल्वका प्रतिनिधिहरु, गै.स.स का प्रतिनिधिहरुलाई समेत परिचान गर्न सकिने छ ।

५.२ वन्दोवस्तीका सामानको आँकलन

विपद्को पुर्वतयारी गर्न विपद्को समयमा तत्काल उद्दार तथा राहतको प्रबन्ध गर्ने, विपद् पश्चातको समयमा पुनर्स्थापना गर्ने प्रयोजनका लागी उद्धार तथा राहत सामाग्री, खाद्यान्न, लत्ताकपडा, अस्थायी आवास समेतको आवश्यकता पर्दछ । गाउँपालिकामा हाल उपलब्ध र विपद्को समयमा तत्काल उपलब्ध हुनसक्ने बन्दो बस्तिका समानहरुको विवरण तयार गरिएको छ ।

५.३ अन्य आवश्यकताहरू

खोज, उद्धार तथा राहात सामग्री, सावारी साधनका अलवा खाध्य सामग्री, लत्ताकपडा, गैरखाध सामग्री, अस्थाई आश्रय स्थल, खुल्ला स्थान समेत विपद्को समयमा आवश्यकता पर्ने हुन्छ ।

५.४ अनुमानित लागत

विपद् व्यवस्थापनको लागत मनशुनको अवस्था, आइपर्ने विपद्, पार्ने क्षति, उपचार, पूर्नवास, पूर्नस्थापना समेतमा निर्भर हुन्छ । खोज,उद्धारका लागि प्रयोग गरिने सामाग्रिको उपलब्धता आकंलन गरिएको छ भने अपुग सामाग्री खरिद गर्न आवश्यकता अनुसार विपद् व्यवस्थापन कोषको प्रगोग गरिने छ । तारजालि लगायतकाका सामाग्रीहरु पालिकाका विषयगत शाखाबाट विनियोजित रकमबाट व्यवस्था गरिने छ भने तत्काल राहत, क्षतिपूर्तिका लागि नियमानुसार विपद् व्यवस्थापन कोषबाट रकम खर्च गरिने छ। विपद् व्यवस्थापनलाई चुस्त र प्रभावकारी बनाउन पूर्व तयारी, खोज, उद्धार, राहत, उपचार, पूर्नस्थापना समेतका लागि आगामि अन्दाजि रु. ५०,००,००० लागत लाग्ने अनुमान गरिएको छ ।

५.५ आर्थिक श्रोत र उपलब्ध हुने विधि र संयन्त्र

विपद्को पूर्वतयारी, विपद्को समयमा खोज, उद्धार, राहत तथा विपद् पश्चात पून. निर्माण, पूर्नउत्थानका लागि आर्थिक श्रोतको आवश्यकता हुने गर्दछ । उत्त आवश्यकताको पूर्ति विपद् व्यवस्थापन कोष, विभिन्न वडामा रहेका विपद्

व्यवस्थापन कोष मार्फत हुने प्रबन्ध मिलाइने छ । अन्य खोज, उद्धार, राहतका सामाग्री निर्माण, उपकरण, खाद्यन्न, बन्दोबस्तिका समान, जनशक्ति, विभिन्न सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, निर्माण व्यवसायी, निजि क्षेत्र, गैर सरकारी निकाय समेतको सहकार्य समन्वयमा व्यवस्था गरिने छ ।

५.६. अन्य निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य

विपद् व्यवस्थापन एउटा HOLISTIC APPROACH भएकाले गाउँपालिकाको मात्रै प्रयासबाट सम्भव हुन सक्दैन । यसमा सरोकारवाला सबै निकायको उत्तिकै भुमिका र जिम्मेवारी रहने कुरालाई आत्मसाथ गर्दे समन्वय र सहकार्य गरिने छ ।

५.७ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

विपद्‌बाट महिला, पुरुष, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अशक्त वा फरका क्षमता भएकाहरुलाई पार्ने प्रभाव फरक फरक हुने गर्दछ । गरिब तथा सिमान्तकृत समुदाय, महिला, बालबालिका र बृद्धबृद्धा विपद्‌ले पार्ने प्रभावको उच्च जोखिममा रहेका हुन्छन् । संकटासन्नताको लेखाजोखा, क्षमता विकास तथा श्रोत परिचालन गर्दा महिला, बालबालिका, अशक्त, ज्येष्ठ नागरिक वा भिन्न शारीरीक तथा मानसिक अवस्था भएका व्यक्तिको आवश्यकता र क्षमतालाई मध्य नजर गरिने छ । विपद्‌को पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमनका हरेक चरणमा लैंगिक समावेशितालाइ मध्य नजर गर्दै महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, वृद्धवृद्धा सहित सामाजिक तथा आर्थिक रुपमा पिछडिएका समुदायको, पहुँच, प्रतिनिधित्व र सक्रिय सहभागितको सुनिश्चितता गरिने छ ।

परिच्छेद ६ :. अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले निर्दिष्ट गरेका कार्यहरुको कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मुल्याकंन गर्न लक्ष्य र सुचकहरु परिभाषित गरी अनुगमन, मुल्याकंन योजना तयार गरिएको छ। गाउँपालिका तथा वडा विपद् व्यवस्थापन समिति तथा अन्य सरोकारवालाहरुको सहभागितमा कार्यान्वयन गरिने छ।

६.१. लक्ष्य र सूचकहरू

क.स.	सुचक	आधार रेखा	लक्ष्य
१	**पालिका स्तरमा विपद्बाट हुने मुत्युदर उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने**		
१.१	विपद्बाट मृत्यु हुनेको बार्षिक औषत संख्या (सडक दुर्घटना बाहेक)	२	०
१.२	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको बार्षिक औषत संख्या	०	०
१.३	नदी दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको बार्षिक औषत संख्या	४	०
१.४	महामारीबाट मृत्यु हुनेको बार्षिक औषत संख्या	३	०
२	**पालिका स्तरमा विपद्बाट प्रभावित हुने व्यक्तिको संख्या कम गर्ने**		
२.१	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरुको बार्षिक औषत संख्या	६०	४८
२.२	विपद्बाट घाइते हुने व्यक्तिहरुको बार्षिक औषत संख्या	५	०
२.३	सडक दुर्घटनाबाट घाइते हुनेहरुको बार्षिक औषत संख्या	८	५
२.४	नदी दुर्घटनाबाट घाइते हुनेहरुको बार्षिक औषत संख्या	०	०
२.५	विपद्बाट क्षति हुने घरहरुको बार्षिक औषत संख्या	२०	१४
२.६	विपद्बाट क्षति हुने सामाजीक संरचनाहरुको बार्षिक औषत संख्या	१५	७
२.७	महामारी जस्तै कोरोनाबाट संक्रमण हुनेहरुको बार्षिक औषत संख्या	१२५	५०
३	**पालिका स्तरमा विपद्बाट प्रभावित हुन सक्ने भौतीक पूर्वाधार तथा सामाजीक संरक्षणाको अवस्था**		
३.१	विपद्बाट प्रभावित हुन सक्ने विद्यालयहरुको संख्या	७	३
३.२	विपद्बाट प्रभावित हुन सक्ने पुलपुलेसाहरुको संख्या	४	०
३.३	विपद्बाट प्रभावित हुन सक्ने स्वास्थ्य संस्थाहरुको संख्या	२	०
३.४	विपद्बाट प्रभावित हुन सक्ने खानेपानी मुहान तथा खानेपानी ट्याङ्कीहरुको संख्या	६०	३०
३.५	विपद्बाट प्रभावित हुन सक्ने सार्वजनीक भवनहरुको संख्या	२	०
४	**गा.पा. स्तरमा कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा विपद्को कारण हुने वार्षिक औसत प्रत्यक्ष आर्थिक क्षति**	१ करोड माथी	५०,००,०००
४.१	गाउँपालिकामा विपद व्यस्थापन कोषमा रहेको रकम (वार्षिक)	१९,००,०००	४५,००,०००
४.२	विपद व्यस्थापन कोषमार्फत खर्च भएको रकम	१७,००,०००	२,००,०००
४.३	विपद व्यस्थापन कोष बाहेक विपद परेको बेला खर्च गरीएको रकम	२,५०,०००	१,२५,०००
४.४	पूर्ननिमाण तथा पूर्नस्थापनामा खर्च गरीएको रकम	१,५००००००	७५०००००
५	**संघ, प्रदेश र स्थानीय तहहरू र सरोकारवालाहरू बीच अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साझेदारी अभिबृद्धि गर्न संयन्त्र विकास गर्ने (प्रतिशत)**		

५.१	संघसँग अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साझेदारी अभिबृद्धि गर्न संयन्त्र विकास गर्ने (प्रतिशत)	२५	७५
५.२	प्रदेशसँग अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साझेदारी अभिबृद्धि गर्न संयन्त्र विकास गर्ने (प्रतिशत)	३०	७०
५.३	जिल्लासँग अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साझेदारी अभिबृद्धि गर्न संयन्त्र विकास गर्ने (प्रतिशत)	४०	६०
५.४	जिल्लाको अन्य पालिकासँग अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साझेदारी अभिबृद्धि गर्न संयन्त्र विकास गर्ने (प्रतिशत)	३५	६५
५.५	गाउँपालिकामा रहेको अन्य सरोकारवालाहरु सँग अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साझेदारी अभिबृद्धि गर्न संयन्त्र विकास गर्ने (प्रतिशत)	५०	८०
६	**बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् जोखिम सूचना तथा आंकलनको उपलब्धता र पहुँचमा उल्लेख्य बृद्धि गर्ने**		
६.१	कूल क्षेत्रफलको अनुपातमा बहुप्रकोप अनुगमन तथा पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना र संचालन भएको क्षेत्रफलको प्रतिशत	३०	
६.२	विपद् प्रभावित क्षेत्रको जनसंख्याको अनुपातमा स्थानीय वा राष्ट्रिय सूचना प्रणाली मार्फत पूर्वसूचना प्राप्त गर्ने जनसंख्याको प्रतिशत	८०	
६.३	विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूमा पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्यविधि लागु भएका वडाहरूको संख्या	११	११
६.४	स्थानीय स्तरमा उपयोगी विपद् जोखिमसम्बन्धी सूचना तथा जानकारी एवं आंकलन जनसमुदायलाई उपलब्ध गराउन सक्ने वडाहरुको संख्या	११	११
६.५	पूर्वसूचना प्राप्त भएपछि विपद् प्रभावित क्षेत्रबाट सुरक्षित स्थानमा सारिएको जनसंख्याको प्रतीशत	५	२५

६.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संयन्त्र

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालले निर्दिष्ट गरेका कार्यहरुको कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मुल्याकंन गर्न, विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनको समग्र प्रभावकारिता र कमजोरी तथा सिकाईहरु मुल्याकंन गर्ने स्थानीय तथा वडा स्तरिय विपद व्यवस्थापन समितिले गर्ने छ भने आवश्यकता अनुसार गाउँपालिका स्तरिय अनुगमन समिति मार्फत पनि अनुगमन तथा समन्वयनमा गरिने छ ।

६.३. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजना

विपद् अनुसार पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको अनुगमन तथा मुल्याकंन सामान्यतय २ पटक गरिने छ। बाढी, पहिरो जस्ता प्रकोपका लागि मनसुन पूर्व र पश्चात् गरिने छ अन्य विपद्को हकमा विपद् घटे पश्चात गरिने छ । विपद् पूर्वको अनुगमनमा विपद्को सम्भाव्यता, संकटासन्नता, पूर्वतयारीका लागि श्रोत, साधन र संरचना समेतको अनुगमन मुल्याकंन गरिने छ भने विपद् पश्चातको मुल्याकंनमा भौतिक तथा मानविय क्षति, थप क्षतिको सम्भाव्यता, राहत उद्धारका लागि सामाग्री, खाद्यान्न, अस्थायि आश्रय स्थलहरुको व्यवस्था, आवश्यक पर्ने श्रोत साधन समेतको मुल्याकंन गरिनेछ। योजना कार्यान्वयनको अवस्था र प्रभावकारिताको अनुगमन आवश्यकता अनुसार त्रैमासिक, चौमासिक र अर्धबार्षिक गरिनेछ । योजना कार्यान्वयनको बार्षिका मुल्याकंन र समसामयिक परिमार्जन समेत गरिनेछ। प्रत्येक विषयगत क्षेत्रले पूर्वतयारी अवस्था र प्रतिकार्यको मुल्याकंनको लागि आ आफ्नो योजना बनाउने छ। अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाइ नमुना फारम अनुसूची ७.४ दिएको छ ।

६.४. क्षमता विकास

विपद् व्यवस्थापन एक जटिल एवं व्यापक विधा हो । यसका लागि सबै सरोकारवाल, सघं सस्था निकाय, वडा कार्यालय, गाउँपालिकामा कार्यरत गैरसरकारी संस्था, राजनीतिक दल, संचारकर्मी, निजि क्षेत्र सामुहिक प्रयत्न र सहकार्यको जरुरत छ । विपद्को सामना गर्ने क्षमता सुदृढ भएमा मात्र विपद् पूर्वतयारी तथा विपद्को समयमा खोज, उद्धार, राहत, विपद् पश्चात पूर्ननिर्माण र पूर्नस्थापनाका कार्यक्रमहरु प्रभावकारी रुपले सम्पन्न गर्न सकिन्छ । खोज उद्धारको लागि खटिने जनशक्तिलाई तालिम, उद्धार र राहत सामाग्रीको आवश्यकता आँकलन गरी खरिद, भण्डारण व्यवस्थापन, कार्यलयमा उपलब्ध जनशक्ति तथा औजार उपकरणको प्रयोग, निजि क्षेत्र सँग सहकार्य, विभिन्न युवा समुहहरु/स्वयंसेवक टोलिहरुको परिचालन समेतका माध्यमबाट क्षमता विकास गरिने छ ।

६.५ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन र पृष्ठपोषण

वार्षिक रुपमा तयार गरिने विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना उक्त योजनामा कार्यान्वयनमा भएका सिकाई, सामायिक रुपमा विकसित हुने परिवेश, परिस्थिति, तात्कालिन कारण समेतलाई मध्यनजर गर्दै योजनाका सवल पक्षको अवलम्बन तथा सुधारणिय पक्षको मुल्याकंन गरी पुनारावलोकन गरिनेछ । सबै सरोकारवालाहरुको छलफल, परामर्श समेत गरी योजनालाई थप वस्तुनिष्ठ, प्रभावकारी, यर्थाथपरक बनाउन तथा सोहि बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने प्रयास गरिने छ । विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पुनरावलोकन समय तालिकाको फारम अनुसूची ७.५ मा दिइएको छ ।

७. अनुसूचीहरु

७.१ गाउँ सभा सदस्यहरुको नामावलि

क्र.सं.	नामथर	प्द	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर
१	विर्ख व. विष्ट	अध्यक्ष	सानीभेरी ३	९८४४९७५६५०
२	कमला रोका पुन	सदस्य	सानीभेरी २	९८४७८८७७३५
३	टेक बहादुर पुन	सदस्य	सानीभेरी १	९८६४३६०७१७
४	मान बहादुर पुन	सदस्य	सानीभेरी २	९८६६९२३२०७
५	जगदिश नकाल	सदस्य	सानीभेरी ३	९८४४९१५५४३
६	मनोज कुमार बुढाथोकी	सदस्य	सानीभेरी ४	९८६८९०७५२२
७	अल बहादुर खत्री	सदस्य	सानीभेरी ५	९८४७४७८४५३
८	पहल सिं घर्ती मगर	सदस्य	सानीभेरी ६	९८५११४२८२४
९	कुल बहादुर बुढा	सदस्य	सानीभेरी ७	९८४७९५३५८१
१०	प्रेम बहादुर वि.क.	सदस्य	सानीभेरी ८	९८४८७९८९२५
११	शेर बहादुर खड्का	सदस्य	सानीभेरी ९	९८६८०५२६४८
१२	टिकाराम खड्का	सदस्य	सानीभेरी १०	९८४८१०६९५१
१३	भूपाल सिंह ओली	सदस्य	सानीभेरी ११	९८६०९०५५२९
१४	कालो पुन	सदस्य	सानीभेरी १	
१५	मंगले कामी	सदस्य	सानीभेरी १	
१६	विमला विक रोका	सदस्य	सानीभेरी १	९७४२८०७१५७
१७	तुलसा सुनार	सदस्य	सानीभेरी १	
१८	तिखे पुन	सदस्य	सानीभेरी २	
१९	धने कामी	सदस्य	सानीभेरी २	
२०	गंगादेवी पुन	सदस्य	सानीभेरी २	
२१	आशा दमाई	सदस्य	सानीभेरी २	
२२	गंगे खड्का	सदस्य	सानीभेरी ३	
२३	देव बहादुर कामी	सदस्य	सानीभेरी ३	
२४	कृष्णा के.सी	सदस्य	सानीभेरी ३	
२५	कस्तुरी वि क	सदस्य	सानीभेरी ४	
२६	भद्रे बुढा	सदस्य	सानीभेरी ४	
२७	विमल प्रकास बुढाथोकी	सदस्य	सानीभेरी ४	
२८	गंगा चन्द	सदस्य	सानीभेरी ४	
२९	लक्ष्मी रसाइली	सदस्य	सानीभेरी ४	
३०	दलजीत बस्नेत	सदस्य	सानीभेरी ५	
३१	नैने कुसारी	सदस्य	सानीभेरी ५	
३२	गिता बाँठा	सदस्य	सानीभेरी ५	
३३	कमला चदारा	सदस्य	सानीभेरी ५	
३४	लंके खत्री	सदस्य	सानीभेरी ६	
३५	ओम बहादुर कुसारी	सदस्य	सानीभेरी ६	
३६	सार पुन मगर	सदस्य	सानीभेरी ६	९८४७८८६३३२
३७	दुजी कामी	सदस्य	सानीभेरी ६	

३८	जिते बुढा	सदस्य	सानीभेरी ७	
३९	विष्णु प्रकास ओली	सदस्य	सानीभेरी ७	
४०	देउमा भण्डारी	सदस्य	सानीभेरी ७	९८४६३१८२६८
४१	देवी दमाई	सदस्य	सानीभेरी ७	
४२	एक्क बहादुर बुढाथोकी	सदस्य	सानीभेरी ८	
४३	देउराम बुढा	सदस्य	सानीभेरी ८	
४४	निर्मला वि सी	सदस्य	सानीभेरी ८	
४५	शारदा दमाई	सदस्य	सानीभेरी ८	
४६	दिल बहादुर डाँगी	सदस्य	सानीभेरी ९	
४७	विर्खे डाँगी	सदस्य	सानीभेरी ९	
४८	लिला खड्का मगर	सदस्य	सानीभेरी ९	९८६७७८९३८५
४९	कमला परियार	सदस्य	सानीभेरी ९	
५०	खम बहादुर खड्का	सदस्य	सानीभेरी १०	
५१	जंगविर ओली	सदस्य	सानीभेरी १०	
५२	सिता डाँगी	सदस्य	सानीभेरी १०	
५३	जयकुमारी कामी	सदस्य	सानीभेरी १०	
५४	कर्ण सिं खड्का	सदस्य	सानीभेरी ११	
५५	नरु ओली	सदस्य	सानीभेरी ११	
५६	ललिता खड्का	सदस्य	सानीभेरी ११	
५७	विमला कसेरा	सदस्य	सानीभेरी ११	
५८	सेते कामी	सदस्य	सानीभेरी १	
५९	वल बहादुर विक	सदस्य	सानीभेरी ३	

७.२ गाउँ तथा वडा विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरुको नामावली

नाम	पद	सम्पर्क नम्बर
विर्ख व. विष्ट	संयोजक	९८४४९७५६५०
कमला रोका पुन	सदस्य	९८४७८८७७३५
दिपक बुढाथोकी	सदस्य	९८५७८२४२५३
भूपाल सिंह वली	सदस्य	९८६०९०५५२९
पहल सिंह घर्तीमगर	सदस्य	९८५११४२८२४
शेर बहादुर खड्का	सदस्य	९८६८०५२६४८
टिकाराम खड्का	सदस्य	९८४८१०६९५१
सेते कामी	सदस्य	९८६६२७७६६६
डिल्ली खड्का (स. प्र. जि. अ.)	सदस्य	
प्रेम बहादुर विष्ट	सदस्य	९८६६९२३९५१
मोहन वली	सदस्य	९८४७९५३३२८
गगन बहादुर सिंह	सदस्य	९८४८१८५२८७
मोहन कुमार रावल	सदस्य	

शंकर रोकाय	सदस्य	
धर्म बहादुर पुन	सदस्य	
रिप बहादुर वली	सदस्य	
मनविर घर्ती	सदस्य	
ऐलान खड्का	सदस्य	
तिलक	सदस्य	
मोतीराम रोका	सदस्य	
पम्फा वि.क.	सदस्य	
नारायण वली	सदस्य	९८४४९४२६५९
रुद्र गोपाल डाङ्गी	सदस्य सचिव	९८५७८२५८२५

७.३ विपद व्यवस्थापन समितिको बैठकको निणर्यहरु

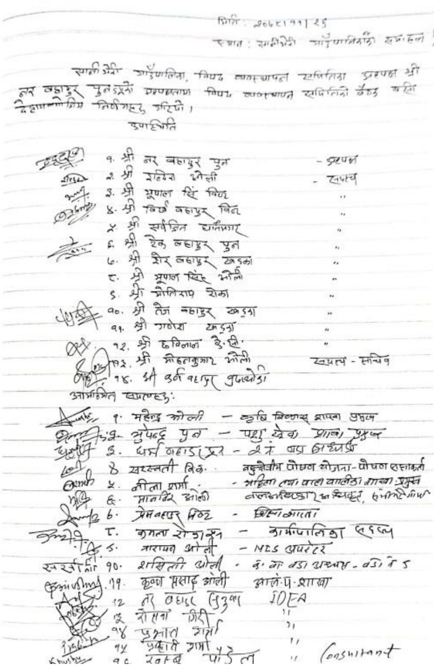

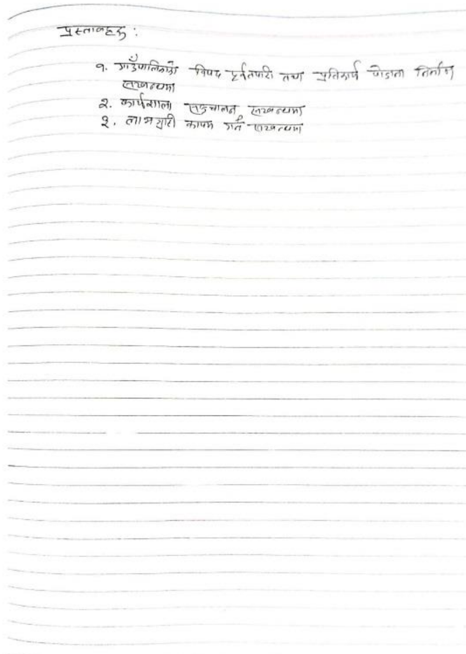

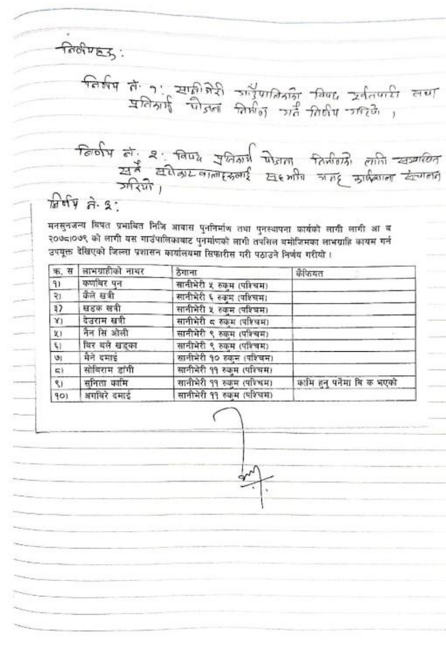

मनसुनजन्य विपत प्रभावित निजि आवास पुनर्निर्माण तथा पुनस्थापना कार्यको लागी लागी आ व २०७८।०७९ को लागी यस गाउँपालिकाबाट पुनर्मापको लागी तपसिल बमोजिमका लाभग्राहि कायम गर्न उपयुक्त देखिएको जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा सिफारीस गरी पठाउने निर्णय गरीयो ।

क. स	लाभग्राहीको नाथर	ठेगाना	कैफियत
१)	कणबिर पुन	सानीभेरी ५ रुकुम (पश्चिम)	
२)	कैले खत्री	सानीभेरी ६ रुकुम (पश्चिम)	
३)	खडक खत्री	सानीभेरी ५ रुकुम (पश्चिम)	
४)	देउराम खत्री	सानीभेरी ८ रुकुम (पश्चिम)	
५)	नैन सिं ओली	सानीभेरी ९ रुकुम (पश्चिम)	
६)	विर बले खड्का	सानीभेरी ९ रुकुम (पश्चिम)	
७)	मैने दमाई	सानीभेरी १० रुकुम (पश्चिम)	
८)	सोबिराम डाँगी	सानीभेरी ११ रुकुम (पश्चिम)	
९)	सुनिता कामि	सानीभेरी ११ रुकुम (पश्चिम)	कामि हुनु पर्नेमा वि क भएको
१०)	अगबिरे दमाई	सानीभेरी ११ रुकुम (पश्चिम)	

मिति : २०७९/०८/१७

स्थान : सानीभेरी गाउँपालिका सिम्ली रुकुम (पश्चिम)

समय : दिउसो २:०० बजे

सानीभेरी गाउँपालिका अन्तर्गत विपद व्यवस्थापन समितिका संयोजक श्री बिर्खबहादुर विष्ट ज्यू को अध्यक्षतामा बैठक बसि तपसिल बमोजिमका निर्णयहरुमा छलफल गरी पारित गरीयो ।

उपस्थिति

१) बिर्खबहादुर विष्ट संयोजक (गा.पा. अध्यक्ष)

२) कमला रोका पुन सदस्य (गा.पा. उपाध्यक्ष)

३) दिपक बुढाथोकी सदस्य (प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत)

४) भूपाल सिंह ओली सदस्य (आर्थिक विकास समिति संयोजक)

५) पहल सिंह घर्ति सदस्य (वन वातावरण, विपद व्यवस्थापन समिति संयोजक)

६) शेरबहादुर खड्का सदस्य (सामाजिक विकास समिति संयोजक)

७) टिकाराम खड्का सदस्य (शुसासन तथा संस्थागत विकास समिति संयोजक)

८) सैतं कामी सदस्य (पूर्वाधार विकास समिति संयोजक)

९) सदस्य (जिल्ला प्रशासन कार्यालय)

१०) प्रेमबहादुर विष्ट सदस्य (सामाजिक शाखा प्रमुख)

११) मोहन कुमार ओली सदस्य (पूर्वाधार विकास शाखा प्रमुख)

१२) हरी प्रसाद आचार्य सदस्य (प्रहरी चौकि सिम्ली)

१३) सदस्य (प्रहरी चौकि चाईनाबगर)

१४) जित्रा खड्का सदस्य (नगर प्रहरी)

१५) धर्मबहादुर पुन सदस्य (ने.क.पा. माओवादि केन्द्र)

१६) रिप बहादुर ओली सदस्य (नेपाली कांग्रेस)

१७) मनवीर घर्ति सदस्य (ने.क.पा. ऐमाले)

१८) ऐभान खड्का सदस्य (ने.क.पा. एकिकृत समाजवादि)

१९) तिलकबहादुर पुन सदस्य (रेडक्रस, स्थानीय प्रतिनिधि)

२०) मोतिराम रोका सदस्य (उद्योग वाणिज्य प्रतिनिधि)

२१) पम्फा बि.क सदस्य (संस्था प्रतिनिधि)

२२) नारायन ओली सदस्य (स्थानीय पत्रकार)

२३) छविलाल के सी सदस्य (स्वास्थ्य संयोजक)

२४) गणेश खड्का सदस्य (खरीद इकाई प्रमुख)

२५) रुद्रगोपाल डाँगी सदस्य सचिव (पूर्वाधार विकास शाखा)

आमन्त्रीत

१) टेकबहादुर रन वडाध्यक्ष गा॰ पा॰-१

२) जगदिश रुकाल वडा नं. ३ अध्यक्ष

३) प्रेम बहादुर वि.क. ८ ,,

४) मान बहादुर पुन २ ,,

५. निशान शर्मा घिमीरे international IDEA

६. रोशना गीरी ,, ,,

७. रवुरवु पौडेल ,, ,,

८. अन रु की

९. बल बहादुर थि.डि. ,,

प्रस्तावहरु

१) गत बैठकको निर्णय कार्यान्वयन भए नभएको सम्बन्धमा ।

२) मनसुनजन्य विपद्बाट थप प्रभावितलाई राहात वितरण सम्बन्धमा ।

३) मनसुनजन्य विपद्बाट प्रभावितलाई निजि आवास पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना ... निर्माणको लागी लाभग्राहि छनौट गरी पठाउने सम्बन्धमा ।

४) विविध सम्बन्धमा ।

विपद् प्रतिकार्य योजना पारित सम्बन्धमा ।

विपद्मा आधारीत कृतिम घटना अभ्यास सम्बन्धमा ।

निर्णयहरु

निर्णय नं. १ मा छलफल गर्दा गत बैठकको निर्णय कार्यान्वयन भएको सम्बन्धमा ... कार्यान्वयन हुन बाकि निर्णयहरु आवश्यकताको आधारमा तत्काल कार्यान्वयन गर्ने निर्...

निर्णय नं. २ मा छलफल गर्दा आ ब २०७९/०८० मा विपदले क्षति पुर्याई राहत ... प्रकृतिबाट क्षति भएका थप प्रभावितलाई तपसिल अनुसार राहात वितरण गर्ने निर्णय...

तपसिल

निर्णय नं. ४ विविध सम्बन्धमा छलफल गर्दा यस गाउँपालिकाले तयार गरेको विपद् प्रतिकार्य योजना २०७९ पारित गरीयो । साथै विपद् प्रतिकार्य योजनामा आधारीत कृतिम घटना अभ्यास गरीयो ।

७.४ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाइ नमूना फाराम

सि.नं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्वयनको अवस्था	असल अभ्यास तथा कमी कमजोरी	सुझाव

नोटः अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा सिकाइलाई अन्य स्थापित प्रचलनका ढाँचामा पनि अभिलेखन गर्न सकिन्छ ।

७.५ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पुनरावलोकन समय तालिका

योजना पुनरावलोकन गरिने अवधि	जिम्मेवार निकाय	गर्नुपर्ने मुख्य कार्य (वठै क गर्ने वजटे व्यवस्था आदि)	अर्को योजना पुनरावलोकन वा अद्यावधिक गर्ने वैठकको अनुमानित मिति

८. सन्दर्भ सामग्रीहरू

१. सानीभेरी गाउँपालिकाको गाउँ वस्तुगत विवरण २०७८
२. विपद् व्यवस्थापन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण ऐन २०७४
३. विपद् जोखिम राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८-२०३०
४. विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति, २०७५
५.जलवायु परिवर्तन निति २०७६
६. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७
७. जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७६
८. स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायू उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका, २०७४
९. केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग राष्ट्रिय जनगणनाको तथ्याङ्कगत प्रतिवेदन, २०६८
१०. स्थानीय तहको विभाजन तथा केन्द्रहरुको बिवरण, २०७३
११. विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि राष्ट्रिय रणनीति, २०६६
१२. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
१३. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६९
१४. विपद् लेखाजोखा मार्गदर्शन २०७२ (अध्यावधिक २०७४)
१५. राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन विधी, २०७२
१६. स्थानीय अनुकूलन योजना कार्ययोजना, आ.व. २०७५/७६-२०७७/७८, सानीभेरी गाउँपालिका वडा नं १ र २